

YAZLIKAYA

ÇORUM HABER'İN AYLIK KÜLTÜR VE SANAT EKI

17 EYLÜL 2018 PAZARTESİ

SAYI: 133

ÇORUM'UN SAMAN SARISI YAZLARINDA (1)

Saman sarısıydı yazları, çocukluğumun. Saman yüklü çetenler geçirdi kapımızın önünden. Kimi, kağnıların üzerine yerleştirilmiş, küçük... Kimi çift at koşulmuş, çocuk boyumuz için yüksek mi yüksek, erişilmez... Dev bir sepet gibi... Ve rüzgârla uçuşup, yaya kaldırımlarının kenarlarını sarı yaldız gibi süsleyen saman kuşağı...

Onun için, ne zaman anımsasam çocukluğumun yazlarını, saman sarısı bir fondan geçen film şeridi gibidir herşey.

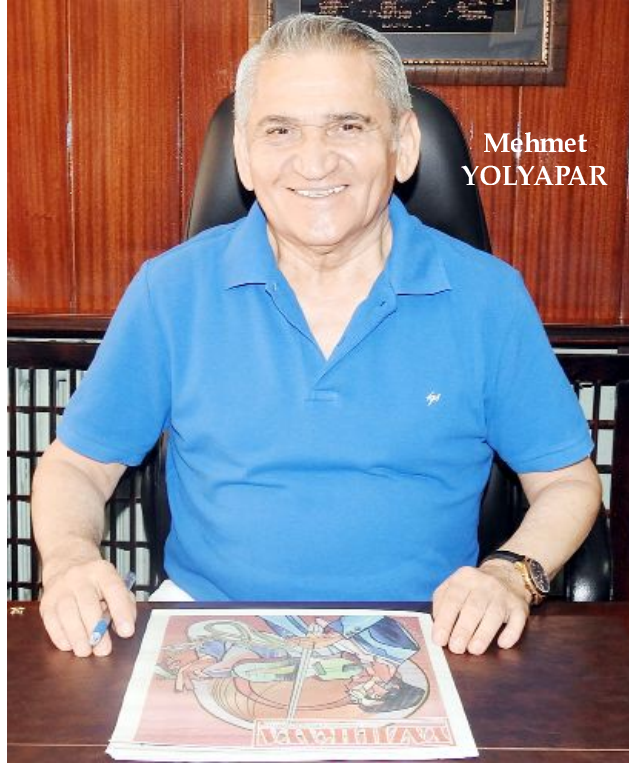
Sokağın değişmez armonisidir kağnı gıcırtiları.

Kağnılar saman taşır harman sonu... Mevsiminde kavun-karpuz, bağbozumunda üzüm...

Hayvan yiyeceğidir saman. "Kes" adı verilen irisi ise, yufka ekmeklerinin pişirildiği tandırlarda yakılır. Onun için, odun-kömür gibi, zamanında stoklanması gereken temel gereksinimlerden biridir. Sokağa cephesi olan her evin çatı arası da, sap-saman yığılmak üzere özel yapılmıştır. Tahta kapaklı küçük pencere, çetenle saman veya kes geldiği zaman açılır, çetenin üzerine çıkan rençber tarafından yabayla çatı arasına atılır. Yere dökülenler sonradan tekrar toplanır, ama uçuşup gidenler, kaldırım kenarının sarı çizgisini koyulaştırır habire... Mahallenin yoksul kadınları da, bunları toplayarak ufak ufak stoklarını tamamlarlar.

Bizim sokak, harmanların, bağların yol güzergâhıydı. "Delikboğaz" da denilen Küçükpark'ı, Milönü'ne bağlayan Kulaksız Sokağı... Bugün kentin merkezi, ama o zamanlar Saat Kulesi civarındaki birkaç semtten oluşan Çorum'un, kenar sayılabilecek bir yeri... Zira, bizim evden birkaç yüz metre ötede Kubatlar'ın iğdeler başlıyordu ki, kentin sınır taşları gibiydi. Az ötesinde, bugün Askerlik Şubesi'nin bulunduğu yerde "sella" dediğimiz sel yatağı, Mecitözü Caddesi'nin Milönü Meydanı'na bağlandığı yerde bir köprü... Bizim evden diğer yöne gittiğimizde ise, "Dede" dediğimiz yolun tam ortasındaki türbeden sonra "yazı" başlıyordu, yani kırlar... Daha Esnafevleri yoktu ortada. Çocuk gözümüzle, kentin ne kadar da uzağına yapılmıştı "Verem Hastanesi"...

Babamın, bizler için yasak çizgisi de bu noktalardı zaten: Kubatlar'ın iğdeler ve Dede'nin ora... Çok sıkı tembihlere rağmen, yine de mahallenin diğer çocukları giderken onlara katılmaktan kendimi alamazdım. Eti

Ortaokulu'nun yerindeki harmanda kısacık da olsa düvene binmek, "Ya babam duyarsa" korkusunu yaşamaya değerdi.

Nasıl da çabucak akşam olurdu Çorum'un saman sarısı yazlarında. Oyuna doyamazdık. Aşık, deşenek, çelik-çomak, kulüp, gazoz, çiğit gibi ütmeli oyunlar... Güvercin takla, sinem bitti, ay görüktü, uzun eşek, saklambaç gibi koşmaya, atlamaya, saklanmaya dayanan binbir oyun çeşidi... Yorgunluktan dilimiz dışarı çıksa da, eve girmek istemezdim.

Mahallede "Bir eli taş, bir eli değnek" diye tanımlanan ağabeyimin tersine, kavga-döğüş bilmezdim ben. Akranlarımda küfürün bini bir para iken, ağzımdan küfür çıktığını duyan da olmamıştı. Böylesine narin yapıda bir çocuğun, bütün bu saydığım oyunları çok iyi oynaması, çok iyi atlayıp zıplaması da düşünülemezdi kuşkusuz. Ve ben öyleydim. Ama, ütülsem de, yenilsem de, oyunu severdim. Babam eve gelmemişse, hava kararsa da girmek istemezdim içeriye. Annemin zoruyla girdiğimde ise, gözüm dışarıda kalırdı. Belki bir avantajım, oyunların pek çoğunun bizim geniş avluda oynanmasıydı. Kendi avlumuzda oynayınca, annem sesini çıkarmazdı, çok çok bir-iki lokma atıştırmam için kısa süre oyundan alıkoyardı. Kimi zamanlar da, annelerimiz yufka ekmek dürümlerini ellerimize verirler, böylece oyunumuz kesintiye uğramamış olurdu.

Ağustos-1996
(SÜRECEK)

YAZILIKAYA

17 EYLÜL 2018 PAZARTESİ

SAYI: 133

ÇORUM HABER GAZETESİ AYLIK KÜLTÜR VE SANAT EKI

(Ayrıca para ile satılmaz)

YAYIMLAYAN:

Baytaş Basım Yayım ve Ticaret A.Ş. adına
Yönetim Kurulu Başkanı**Orhan ÖZSARAÇÖĞLU**

İMTİYAZ SAHİBİ:

Hülya YOLYAPARKURUCUSU, BAŞYAZARI ve ŞİRKET GENEL MÜDÜRÜ
Mehmet YOLYAPAR

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Taner ŞİMŞEK

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Volkan SINAYUÇ

YAZARLAR

Selda FINDIK**Hüseyin AŞKIN**

KAPAK FOTOĞRAFI

Orhan ARMUT

YAYIN KURULU: (Alfabetik soyadı sırasına göre)
Ali ALAKOÇ, Prof.Dr. Gülen Elmas ARSLAN,
Nilüfer AŞKIN, Ercan ATA, Selahattin AYDEMİR,
Damla BİŞİRİCİ, Ayhan BOZKURT, Şahika ÇAĞLAR,
Nazife ÇİÇEK, Özin ERDEMLİ, Gazanfer ERYÜKSEL,
Selda FINDIK, Yrd.Doç.Dr. Özlem SİR GAVAZ,
Doç.Dr. Ebru GÖKMEŞE, İbrahim GÖSTERİR,
Muzaffer GÜNDOĞAR, Bahri GÜVEN, Ahmet İLBARS,
Semrin KALELİ, Doç.Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ,
Elif KAYMAZLI, Atilla LAÇİN, Abdulkadir OZULU,
Yrd.Doç.Dr. Sevinç SOYOCAK ÖZALP, Mehmet ÖZATA,
Altan ÖZESKİCİ, Semih POROY,
Yrd.Doç.Dr. Erjada PROGONATI, Recep SERBES,
Ebru SOYSAL, Semra ŞAHİN, Selma TARHAN,
Gizem TOSUN, Ayşe UNCU,
Fatma Nilüfer YALÇINKAYA, Kenan YAŞAR, İrfan YİĞİT,
Mehmet YOLYAPAR, Banu ÖZDİL YÜCEL

web: www.corumhaber.net
e-mail: corumhaber@gmail.com

YÖNETİM YERİ:

2. Gazi Sk. 4/E Çorum
Posta Kodu: 19200

Santral (Tel & Faks) :

(0364) 213 34 00 – 213 34 01
(0364) 213 34 73 – 224 58 14

SAYFA DÜZENİ:

ÇORUM HABER TESİSLERİ

BASKI:

Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş.
Esenboğa Yolu 17. Km. Osmangazi Mh.
Sütçü İmam Sk. No:4 Pursaklar – ANKARA
Tel: (0312) 419 20 01

DAĞITIM: Ecem (Turkuaz Dağıtım)

Dergimizdeki yazı, resim, fotoğraf ve desenler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Tiyatro sahnelerinin son dönemdeki güçlü soluğu Çorum'dan: Şahin Örgel

Tiyatroya yoğunlaştığımda karşıma "oyunsuzluk" çıktı

Arkadaşımız Selda Fındık, tiyatro yazarı Şahin Örgel'le evinde görüştü... (Fotoğraflar: Erkan BAYATLI)

Selda FİNDİK

Dost Radyo'da...Emine Örgel, Selda Fındık ve Şahin Örgel...

Şahin Örgel ve Selda Fındık, "Yosunlar" ve "Aşk Bir Şey Değildir" oyunlarının afişleri önünde...

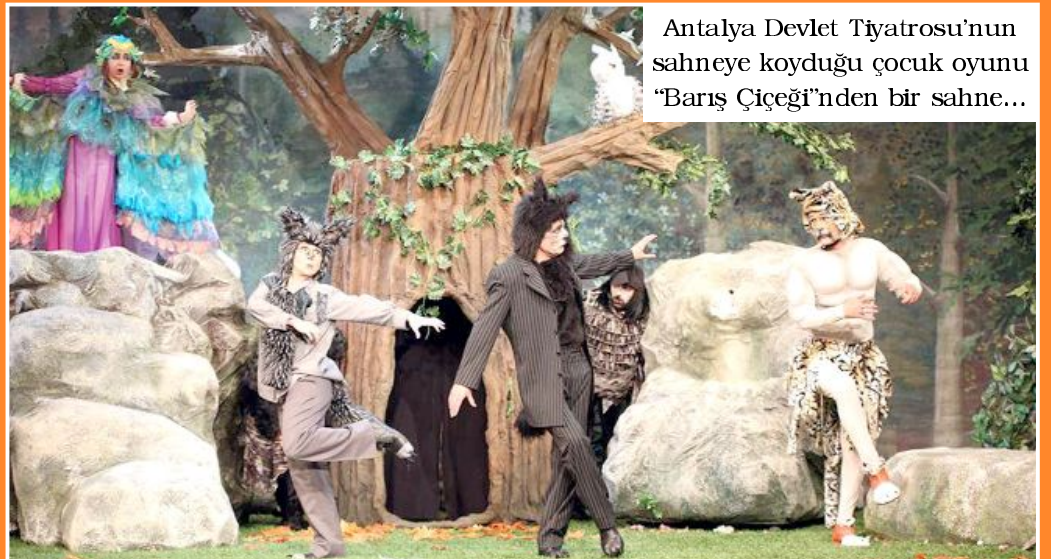

Kıbrıs'ta sahnelenen Carlos oyunundan...

"Yaşam isteğimiz devam ettiği sürece, nasıl ki nefes almaya kıymet veriyorsak, yazmaya ve üretmeye de devam etmek; kıymet vermek en doğal akıştır. Burada dikkat edilecek olan, öğrenme halinin taze ve canlı tutulması, kendini tekrardan uzak durulması, sabit düşüncelere ihtiyatlı yaklaşılmasıdır sanıyorum..."

Emine-Şahin Örgel çifti, Dost Radyo'da...

Antalya Devlet Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu çocuk oyunu "Barış Çiçeği"nden bir sahne...

Çorum, yaklaşık yarım asırdan beri, Anadolu'nun çoğu kentinde olmayan bir tiyatro salonuna sahip.

Yıllarca "Kültür Salonu" olarak her alanda hizmet veren, sonradan "Devlet Tiyatrosu" adıyla da sosyal, kültürel, sanatsal işlevini sürdüren salon, doğal olarak Çorum'da güçlü bir tiyatro seyircisi potansiyelinin ortaya çıkmasını da sağladı. Ve Çorum, yıllar yılı gerek Devlet Tiyatrosu'nun, gerekse özel tiyatroların turne oyunlarına sahne oldu.

Çorum'da amatör tiyatro toplulukları da her dönemde var oldu. Hatta, televizyon egemenliğinden önce, amatör tiyatroların daha revaçta olduğu hep anlatılır.

Çorum'un yetiştirdiği pek çok da tanınmış tiyatro yazarı var. İstanbul'da yaşayan Tuncer Cücenoglu, oyunları çeşitli dillere çevrilen ve yurt dışında sahnelenen, Türkiye'nin en ünlü oyun yazarlarının başında geliyor. Doğal olarak Çorumlu hemşehrilerin de gururu.

Çorum'da yaşayan "tiyatro insanı" denildiğinde ise, hiç kuşku yok ki bir tek isim akla geliyor: Şahin Örgel...

Gazeteci-radyocu, tiyatro oyuncusu, yazarı Şahin Örgel'le, Bahabey Caddesi'ndeki evinde görüştük.

Görüşmemize Dost Radyo'yu birlikte yürüttüğü zarif eşi Emine Örgel de katıldı.

Bir "söz ustası" ile söyleşi yapıyorsanız, sözü O'na bırakmakta yarar vardır kuşkusuz.

ŞAİR BABANIN OĞLU

Önce yaşam öyküsünü anlatıyor Şahin Örgel:
•"1960 Çorum doğumluyum. Beş çocuklu bir ailenin son beşiği, öğretmen ve edebiyatçı bir babamın çocuğuyum... İlk orta ve liseyi Çorum'da okuduktan sonra Halkla İlişkiler mezunu

Ankara Devlet Tiyatrosu "Yosunlar"...

nu olarak eğitim sürecimi noktaladım; evliyim ve üç çocuk babasıyım..."

Ya edebiyatla ilişkisi?...

•"Aile... Baba... Hasanoğlu Köy Enstitüsü mezunu şair bir babamın oğlu olarak büyüdüm.

Şahin Örgel, Diyarbakır Tiyatro Festivali'nde ödül alırken...

Salim Örgel Çorum'da, dilimizin olanaklarını, yüceliğini, yüksekliliğini ve zenginliğini bilen son derece kültürlü bir öğretmendi... Karacaoğlu'nun, Emrah'ların, Dadaloğlu'nun ses verdiği, zengin mi zengin bir kültür coğrafyasının bugününde aynı yürek güzelliği, aynı duruluk ve içtenlikle dizelerini oluşturan babam Salim Örgel'in çevresinde olmak, Onu üretim aşamalarında izleme fırsatı bulmak, edebiyata yönelişimi ve yön arayışımı şekillendirdi diyebilirim... Sesin yazıda vücut bulan estetik varlığını babamla hissettim... Dilin, hayatın sanatla ya da sanatsız akışında ne denli belirleyici olduğuna da yine babamla vakıf oldum... O bir şiirinde dilimiz için şöyle sesleniyordu:

Dünyada bulunmaz dengin
Dilim benim gülüm benim
Okyanuslar kadar engin
Dilim benim gülüm benim

Mete onunla seslenmiş
Çin'in Seddine yaslanmış
Korkut Dedemle süslenmiş
Dilim benim gülüm benim

Onunla gördüğüm düşler
Soyumla birlikte başlar
İnsancıl konular işler
Dilim benim gülüm benim

SANAT BAĞINI ZAYIFLATAN DARBE

"Dilde duruluk, akıcılık ve anlam bir kez içimize yerleşti mi, artık onunla hayatımızın sonuna kadar sürecek yolculuğunuz başladı demektir. Bu bende öyle olmuştur en azından. Şiirle baş-

layan yolculuğum kısa zaman içinde baba mirası 'Hece' kalıbından ayrılıp, 1980 darbesine kadar serbest türe döndü. 80 Darbesi, hayat atlasıma edebiyat ve sanatla bağımlı en aza indiren bir on yıllık kayıp alan işaretlemiştir. O on yılın sonlarına, 90'lı yılların başlarına doğru, yeneden toplum hayatına dönen Halkevleriyle tekrar tiyatroyla buluşma fırsatım oldu... Ferhan Şensoy'un 'Şahları da Vururlar' adlı oyunu oldu ilk sahneye çıkışımız. Ardından aynı derinlik ve güzellikte oyun seçme çabasına girdiğimizde, ülkemiz tiyatro yazınının bugün de süre giden gerçeği ile karşılaştık: 'oyunsuzluk'... Sayıları çok fazla olmayan ülkemiz tiyatro oyun metinleri, kalıp olarak ağırlıklı olarak batı tiyatrosundan etkilenmiş, ancak onlarla aynı dil ve sosyal düzlemleri olmadığı, oyun öykülerinin bizim yaşam gerçekliğiyle örtüşmediği için ne etkilendiği, ne de kendi olabildiği bir bulanıklığa sürüklenmişti..."

İLK OYUN : YARIN

"Kaynakların kısıtlı, olanların ise bizi tatmin etmediği o günlerde kendi oyunumuzu yazmaya yönelip, ilk oyun olan 'Ya-

rin'ı kaleme almıştım... Hemen ardından 'Gök-yüzü, Yıldızlar ve Umutlarımız', sonrasında da 'Ya İstiklal, Ya Hamburger' adlı oyunlarım geldi..."

GAZETECİLİK VE RADYOCULUK

"1992 yılı 5 Mayıs'ında Merhaba Gazetesinin Kurucusu ve ilk sahibi olarak basın dünyasına ilk adımlarımı attığımda, tiyatro sevgimin, gazeteciğimle yan yana sorunsuz yürüyebileceğinin sinyallerini hissetmiştim... 1993 yılında Radyo Merhaba ile radyo dünyasına katıldım..."

Çorum Devlet Tiyatrosu'nda "İllegal Delinin Günlüğü" oyunundan...

Özel radyo işletmeciliğinin yeni olduğu ülkemizde, bugün sıklıkla kullanılan pek çok biçimi üreten biri olarak 1994 başlarında Merhaba Gazetesi ve Radyo Merhaba'dan ayrılarak Dost Radyo ve Dost Haber Gazetesi'ni kurdum... Tiyatro, oyunculuk, radyo program sunuculuğu, oyun yazarlığı ile birlikte şiir, öykü ve denemeler de hep yan yana, iç içe devam ediyordu... O yıllarda bir arkadaşımın teşviki ile TRT Radyoları için yazdığım ilk oyun olan 'Sâre' kabul edilip yayımlandı, ardi ardına yazdığım ve tamamı yayımlanan bir dizi Radyo Tiyatrosu, Arkası Yarım ve Çocuk Bahçesi türlerinde oyunlarım geldi."

NAZIM HİKMET ÖDÜLÜ

"1999 yılında Yazdığım 'Bir Yılan Hikâyesi' adlı oyunumla 2002 yılında Nazım Hikmet Ran Oyun Ödülünü kazanmam tiyatro oyun yazarlığı konusunda benim dönüm noktam olmuştur diyebilirim. Büyük Usatanın 100. Yaşı anısına UNESCO o yılı Nazım Hikmet yılı olarak ilan etmiş, ardından ülkemizde 100. Yıl anısına Jürisinde tiyatromuzun duayen isimleri; Prof. Sevda Şener, Orhan Alkaya, Mümtaz Sevinç, Bilgesu Erenus, Jülide Kural'ın olduğu bir Nazım Hikmet Oyun Yazma Ödülü tertip edilmişti... Ödül tek bir esere verilecek, ikincilik, üçüncülük, mansiyon olmayacaktı. Ödülü Çorum'a 'Bir Yılan Hikâyesi' ile getirdikten sonra ardi ardına tiyatro oyunları kaleme aldım. Carlos, Yosunlar, Aşk Bir Şey Değildir, Düş Oyunları, Akıl Oyunları, Yağmurlar Yüzünden, Köyistan, Uçurum, Gece Oyunu, Her Şey Yolunda, İlegal Delinin Günlüğü, Gece Sözleri, Bugün Günlerden Ne, Sonraki Gün, Güz Bahçe-

si, Memleket Hali, Eylül Kapıları, Aşk Kaşıntısı, Barış Çiçeği, Fareli Köy, Sevimli Yarışmacılar, Bizim Âlem Başka Âlem, Ağaç Adam ve Tavşan Ponki, Ormanın Dostları, Gümüş Kaşıklar bunlardan sadece bazıları...

2017'de Tiyatro Gazetesi 'Yosunlar' adlı oyunumla beni, Haşmet Zeybek Yılın Oyun Yazarı Ödülü'ne layık gördüğünde, oyunları Devlet Tiyatrolarında sahnelenen, profesyonel ve amatör tiyatrolar tarafından oynanan, ülkenin dört bir yanında tanınan bir isim olmuştum..."

EDEBİYAT VE SANATTA "YETER" YOK

Şahin Örgel'e, "Yeterli dediğiniz bir noktada

Şahin Örgel TRT Haber'de...

mıyız, ya da öyle bir nokta olacak mı?" sorusunu yöneltiyoruz.

"Hayır... Yürekten inandığım şey edebiyat ve sanatta, 'yeterli' diyebileceğimiz yerin, yerinin olmaması... Yaşam isteğimizin devam ettiği sürece nasıl ki, nefes almaya kıymet veriyorsak, yazmaya ve üretmeye de devam etmek; kıymet vermek en doğal akıştır. Burada dikkat edilecek olan, öğrenme halinin taze ve canlı tutulması, kendini tekrardan uzak durulması, sabit düşüncelere ihtiyatlı yaklaşılmasıdır sanıyorum..."

ŞİİR VE ÖYKÜ ÜZERİNE

"Bildiğimiz kadarı ile yayımlanmış bir şiir kitabımız yok, ancak iki öykü kitabımız olduğunu biliyoruz."

"Evet, çok sayıda şiirim var ve bazılarıyla ciddi jürileri olan organizasyonlarda ödüller de aldım, ancak şiirlerimi kitaplaştıracak bir kapı aralanmadı şimdiye kadar. Belki de şiirlerimi kitaplaştırmak için gerekli olan heyecamı diğer üretimlerime aktarmış olabilirim. Çünkü ilki 2002'de yayımlanmış 'Küçük Elin Çizgileri' adlı ilk öykü kitabımı, 2012 Kanguru Yayınlarından çıkan içinde çok sayıda ödüllü öykümün bulunduğu 'Gidemeyen' izledi; yine 2012'de Mitos Boyut Yayınevinden çıkan 'Şahin Örgel Toplu Oyunları 1' ve 2014 'Şahin Örgel Toplu Oyunları 2' takip etti. Anlaşılacağı üzere kitaplaştırma boyutunda ağırlığı tiyatro oyunları ve öykülere ver-

Ankara Radyosu'nda "Gecenin İçinden" programında...

miş olarak görünüyorum."

DEVLET TİYATROSU'NUN ETKİSİ

"Devlet Tiyatroları oyunlarımızı sahneledi. Bu bir yazarı nasıl etkiler?"

"Olumlu elbette. Şüphesiz yazarların tamamı oyunlarını sahnede görmek ister. Burada platform sıralayacak olursak, ülkemizde özellikle, Devlet Tiyatroları bu platformların ilk sırada olanıdır. 2012 yılından başlayarak, Ankara DT 'Yosunlar', Bursa DT 'Aşk Bir Şey Değildir', Antalya DT 'Barış Çiçeği' adlı oyunlarımızı sahneledi. Bir yazarı tanımak, oyunları ve yazın karakteri açısından bilgi sahibi olmak için oyunların çeşitli platformlarda sahnelenmesi elzemdir."

TÜRKİYE GENELİNDE 360 GÖSTERİ

"Uzun yıllar tek kişilik gösteriler yaptınız; İlegal Delinin Günlüğü... Bize bu oyundan söz eder misiniz?"

"İlegal Delinin Günlüğü, Şahin Örgel olarak, tiyatro ve yazın hayatımın lokomotifidir diyebilirim... 2005 yılında başlayıp 2012'de sona eren ve Türkiye genelinde 360 gösteriye ulaşan oyunumun sahnede kaldığı sürede NTV, TRT başta olmak üzere pek çok kanalda yer bulduk kendimize... Toplum huzuruna çıktığımız her program bir sonrakinin zeminini hazırladı. Çoğu stüdyo konukluğu türünde olan programlar yeni şeyler üretmek için hatırı sayılır bir itici güç olmuştur bende... Çünkü her yeni programda toplumun önüne yeni bir ürün koymak için koşarken buldum kendimi..."

"Ne anlatıyordu oyun?"

"İlegal Delinin Günlüğü tamamıyla; sokaktaki, sıradan; senin benim gibi insanı anlatan bir oyundu. Keyifli, kibirlenmeyen, doğal anlatım yolunu seçmiş Stand Up tarzında bir tiyatro oyunu..."

"360 Oyun... Bu sanırım oldukça yüksek bir sayı... Bu başarıyı neye bağlıyorsunuz?"

"Söylediğim gibi; doğal olanı hedefleyip onda ısrar etmek, öğrenmeye açık, tekrara kapalı olmak; sadece gördüklerinden yola çıkıp gördüğü kadarını yapmak değil, gördüklerine kendinde olanları ekleyip, yeni bir ürüne dönüştürmek İlegal Delinin Günlüğü'nün ortaya koyduğu başarımın temeli diyebiliriz... Ayrıca bu oyundan

Giresun Belediyesi'nin "Direkler Arası" ödül töreni...

sonra öykü tiyatrosu kalıbındaki, 'Gece Sözləri' ve 'Akıl Oyunları' da seyircinin yakın ilgisine mazhar olmuş diğer oyunlardır. Sözümlü ettiğim bu iki oyunla da önemli festivallerde seyirciyle buluşmayı başardık; bundan mutluyuz..."

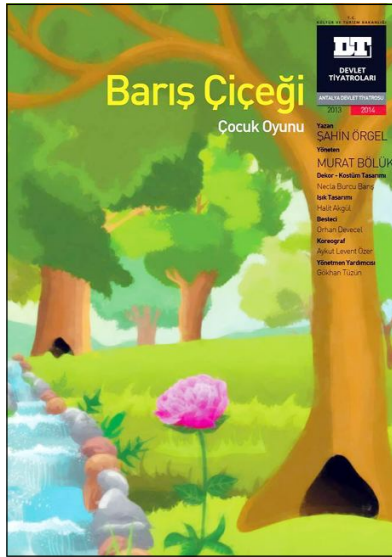
AŞK BİR ŞEY DEĞİLDİR

•"Oyunlarınızdan söz edelim biraz...Oldukça kendine has bir kalem olduğunuzdan söz ediliyor tiyatro dünyasında... Bunu nasıl anlamalıyız?"

•"Şiir ve öykülerimde olduğu gibi oyun metinlerimde de söyleyimdir, böyleyimdir demeyi çok sevmiyorum. Fakat sadece belli konularda yazmayan bir kalem olduğumu söyleyebilirim. Açık biçim, grotesk, destansı, in your face (yüze vurucu) psikolojik, kara güldürü, vodvil ve benzeri... Hangi türe niyetlendiysem genellikle zorlanmadan yazıyorum; hele de oyun öyküsü beni kendine bağladıysa çok da hızlı olarak... Son olarak türlere de çok fazla takılmam; bir şey iyiyse o kendini tür olarak tiyatro dünyasına zaten ifade eder..."

•"Adından çok söz edilen bir oyununuz var; Aşk Bir Şey Değildir..."

•"Evet... Bursa Devlet Tiyatrosunda beş sezon boyunca kapalı gişe oynamış bir oyundan söz ediyoruz... Oyunun son derece başarılı temsil edilmesi; dil ve biçim olarak seyirciye çok farklı ve hoş gelmesi bir talep patlaması yarattı... Bir araştırma yapmış değilim ama eş zamanlı olarak ülkenin pek çok yerinde oynatarak rekor kırmış olabilir Aşk Bir Şey Değildir... Bütün dileğim en az bu oyunum kadar nitelikli olan diğerlerinin de seyirciler ve tiyatrolar tarafından sahnedeki yaşatılması..."

"Barış Çiçeği" isimli çocuk oyununun afişi...

Şahin Örgel'in Antalya Devlet Tiyatrosu tarafından oynanan "Barış Çiçeği" oyunundan...

TADIMLIK BÖLÜMLER

•"Son olarak şiir, oyun ve öykülerinizden birer örnek istiyoruz okurlarımız için... Şiirler tam, ancak öykü ve oyunlarınızdan küçük birer tadımlık bölümler olur her halde..."

•"Serbest vezinden bir örnek

YOSUNLAR

Aşk istiyorsun...
Bulanık oysa gökyüzü
Kimsenin aklı değil ölmek
Yaşamak kolay kıyıda
Giden köpüklere bakarak...
İçimizde en yeşili
Sarılmış bekliyor
Derince kuytuların;
Bıktığın zaman maviden
Alacak rengini
Alacak yüzünden sesini / sular
Bir sen olacaksın görünen / kıyıda
Bir gün
Bir duvar
Aşk istiyorsun
O halde bekle
Geceyi bekliyor yosunlar...

Ş. Ö

22.07.2011

*

Akşam rahatında, sahilde oturuyorum. Sağda solda insanlar var. Hemen ilerimde bir oğlanla sevgilisi... Oğlan kayıtsız ama kurnaz yüz haliyle ileriye bakıyor. Kız tersine hareketli. İlgili, cıvıldağan sesli, ateşli dokunuşlar yapıyor. Alışkın bir hareketle elini

Önce oyun, ödüller ve yeni bir kitap ŞAHİN ÖRGEL

Yaratıcı sesiz ama devinimli südüren bir yazar... Şahin Örgel edebiyatın neredeyse tüm alanlarında üretken bir kalem... Tiyatro oyunları, öykü ve şiirler üzerine pek çok prestijli ödülün de sahibi... Örgel, Önsözün sözcük ederken, her zaman yeni yazılan ya da yazılmayan bir metnin de içinde yaşadığını hissediyoruz...

TIYATRO GAZETESİ EMİNE ARSLAN: Son yıllarda ülke çapında düzenlenen yarışmalarda pek çok etrafında ödül almış ve ödüllü oyunlar yazmış, pek çok ödüllü öykü ve şiirler yazmış, pek çok ödüllü kitap yazmış 'GİDEMİYEN', Devlet Tiyatrolarının ve özel profesyonel tiyatrosunun sahnelendiği oyunlarından ve sahnedeki oyuncu olarak edebiyatın başına... Tüm saydıklarım son yıllarda yapacakları çalışmalarını düşünerek yazmış, kişisel öykülerinde bir GEÇ KALMA halini taşıyor musunuz?

ŞAHİN ÖRGEL: Okuluma tarafından bakıp, hayatı her şeyin zamanında olduğunu inanıyorum.

Şahin Örgel
TOPLU OYUNLARI 1
Yosunlar
Uçurum
Gece Oyunu

Özetle devam ettiği süre içinde yaşanan fazladan her günün, insana katkılarını hesap edecek olursak, bunun hiç de yabana atılmak bir kazanç olmadığını anlayabiliriz. Belki de bu yüzden, dış yapılarımız ve yapılarımızın, bugün için okuk ve yeniden gördüğümüz geçirmeye ihtiyacı duyduğumuz kim bilir...

EMİNE ARSLAN: Fakat bu son yıllar değişim süreci içinde oca eser verdimiz... Onun radyo oyunu, otuz sahne oyunu, yüzlerce şiir ve onlarca öykü... Neredeyse her yazı makinesi gibi sürekli üretirsin. Ödülleri kazandıktan, hala da aynı hızla yazmaya devam ediyorsunuz. Üstelik buna eşlik eden bir de oyunculuğu serüveniniz ve geçmişiniz sağladığınız özel radyo şifreli söyleşileriniz var.

ŞAHİN ÖRGEL: Her sadece bir durum burada... Birlikte olmanın dokümanede kişisel bir sonuç... Kasa bir sürede yazılmaya olan sevinç öyküsü keskinle yazıldığı sürece sınırlı değil elbette. En azından benim için öyle olmadığımı biliyorum. Kendini hissettiriyor andan itibaren, hayat bulma, hayatla buluşma şeklini alan birikimlerini, duyguların, beklentilerinin, yazılanlar... Tekrarla düşünmeden, yeniliklere dayarlı, arası bitirmemiş bir kalem olarak yazmak, sıradan bir dünyaya ulaşmak yazmanın en büyük hedefi olmalı. Aksi halde ne yazılan sürümün süresi ne de bu yazıya değer olmaz. Oyunculuğu hayatımın en uzun soluklu macerası 2005 yılında yazıp oynamaya başladığım ve ülkenin büyük bölümlerinde üç yüzelli kez sahneye taşımış İLEGAL DELİNİN GÜNLÜĞÜ adlı tek kişilik oyunumdur... Ancak bunun dışında oyunculuğum hayatımda her zaman olmuştur.

EMİNE ARSLAN: İçinde üç tiyatro oyunun bulunduğunu yeni bir kitabın Mitoz Boyutları olarak üretti. Aşk Bir Şey Değildir, Her Şey Yolunda ve Yağmurlar Yüzünden.

ŞAHİN ÖRGEL: Daha önce yine Mitoz Boyutları dan çıkmış olan Toplu Oyunlar serisinin ikinci kitabı bu kitap. Belki bir iki kez daha toplu oyunlar çıktıkten sonra içinde tek bir oyunun yer aldığı kitaplar olsun istiyorum. Çıkacak olan kitaba gelecek bir sezon ba-

nlı bir grafik işliyor oyun. Hem Bursa'da hem de turnelerinde kapalı gişe devam ediyor. Kitap da yer alan Her Şey Yolunda oyunum ise renkli bir komedi. Başından sonuna kadar hareketli ve sürprizli. Yağmurlar Yüzünden de ise trajik bir öykü bekliyor okuru ve seyirciyi. Yeni bir dil ve güçlü öyküyle adından söz ettireceğine inandığım bir oyun metni Yağmurlar Yüzünden.

EMİNE ARSLAN: Şu an sahnelenen oyununuzun viz ve işi de Devlet Tiyatroları tarafından sahneleniyor sanırım.

ŞAHİN ÖRGEL: Evet Az önce dediğim gibi Aşk Bir Şey Değildir Bursa Devlet Tiyatrosu, müzikli bir çocuk oyunu olan Barış Çiçeği ise Antalya Devlet Tiyatrosu tarafından sahneleniyor. Aynı anda zamanda Türkiye'nin pek çok yerinde prova ya da sahnelenmekte olan oyunlarımız var. İnanıyorum ki ben sadece sahnelenen oyunların gündemden alınmasından hazıradır bir yazar değilim. Yazdığım tüm oyunların hayata karıştığına inanıyorum.

EMİNE ARSLAN: Oyunlarınızın toplama baktığımız zaman çeşitlilik ilk göze çarpan özelliklerden birisi olarak dikkat çeker. Herkes her türden oyun var yazdıklarınız içerisinde bunu neye bağlıyorsunuz?

ŞAHİN ÖRGEL: Rubayma... Oyunlarımı da benim gibi çeşitli ve renkli. Sabit duran şeyler hep sükunetle gelmiş bana. Değişen, değişirken de kendisiyle buluştu çevremim de değişen, belki birisi bir karakterden söz ediyorum... İçinde bulunduğum kaban şeklini almaktan ziyade, kaban şeklini zorlayan tahammüllerin sınırında yeni şekiller için macadelesini sürdürüyor yenilikçi, devrimci bir karakter... Elbette her yeni yapıyorum açtığı yeni ufuklarla birlikte, gördüğü etkileri de vardır. Burada amaç bütünü yazıp yeni ve evrensel yazıların geliştirip koruyarak yeni yapı içinde var etmek olmalıdır sanırım.

EMİNE ARSLAN: Kendiniz için nasıl bir gelecek ön görüyorsunuz?

ŞAHİN ÖRGEL: Şüphesiz... Açıkça gelecek için, hele de kişisel gelecek için hiçbir öngörüm yok... Olmasın da... Çerçevesini bildiğim, tonlarını sendiğim, yükselişini, zeminini ve sınırlarını geçirdiğim bir gelecek zaten gelecek değil, geçmiştir...

Şahin Örgel
TOPLU OYUNLARI 2
Her Şey Yolunda
Yağmurlar Yüzünden
Aşk Bir Şey Değildir

Tiyatro Gazetesi'nde çıkan Şahin Örgel'le ilgili yazı.

delikanlının beline koyuyor kız; oğlan tepkisiz, bilgiç bir eda ile gülümsüyor...

-Su. Diyor kız, fısıldar gibi.- Nedir sence?

Şaşkırtan bir durgunlukla denizi süzüp oğlan:

-Şehirdir. Diyor

Suya bakıyor kız; görmek için şehri.

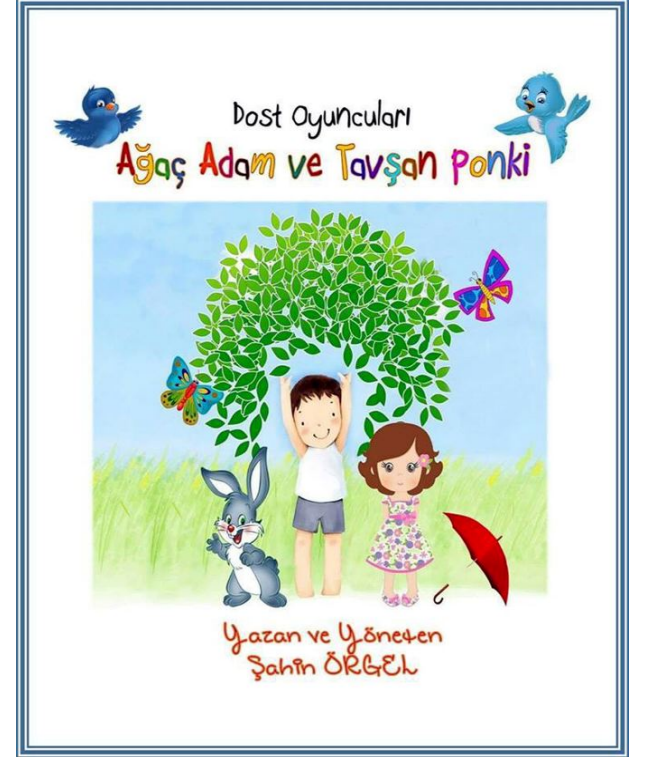
-Çünkü şehirde ışıklar vardır. Diyor oğlan;

yanıp sönerler. Ben akşamları şehrin ışıklarına bakınca denizi görmüş gibi olurum.

Kız görmek için denizi, çevirip başını, ışıkları yeni parıldamaya başlayan şehre bakıyor. Devam ediyor oğlan.

-Şehir de su gibi berraktır bazen. Kimi zaman da dalgalı; denizler gibi. İsterse dibini gösterir varlığının; ya da dalgalanıp, ötkesini; karmaşıklıkımın...

Kız sessiz, ama ilgili; denize, şehre, oğlana bakıyor Oğlan çıkartıp cebinden bir sigara yakıyor, sonra eğilip kızın kulağına bir şeyler söylüyor... Sözleri, denizin dalgalı sularına karışıp

eriyip kayboluyor; bedenim, şehir, deniz ve ışıklar arasında beni bekleyen evimin yolunu tutmaya koyuluyor...

('Gidemeyen Bir Şey Var Ardamızda' adlı öykümden)

*

1. SES : Nehir'le bir deniz kıyısında-yız...

2. SES : Başka! Başka!

1. SES : Nehir'le bir su başında-yız... Gürül gürül akan bir çeşme bu...

2. SES : Başka şey bilmez misin!

Değiştir şunu...

1. SES : Nehir'i düşünmeden duramıyorum.

2. SES : Nehir'den söz etmiyorum.

İçinde su olmayan başka bir şey düşün; hemen!

1. SES : (Konuşmadan geçen bir sürenin ardından; duygulu derin...)

Nehir'le sürekli çıkmak istediğimiz o eşsiz geze-deyiz... Bir park oturağın da mı oturuyoruz, yoksa bir geminin güvertesinde mi bilmiyorum... Bir an martıların çığlıkları, köpüklenen denizin dalga sesleri geliyor kulaklarıma; sonra Nehir'in neşeli sesi... (Sessizlik)

NEHİR : (Başını çevirmeden...) ...Nereye bakıyorsun?

MESUT : (Düşük...) ...Geleceğe...

('Bugün Günlerden Ne' oyunumdan)

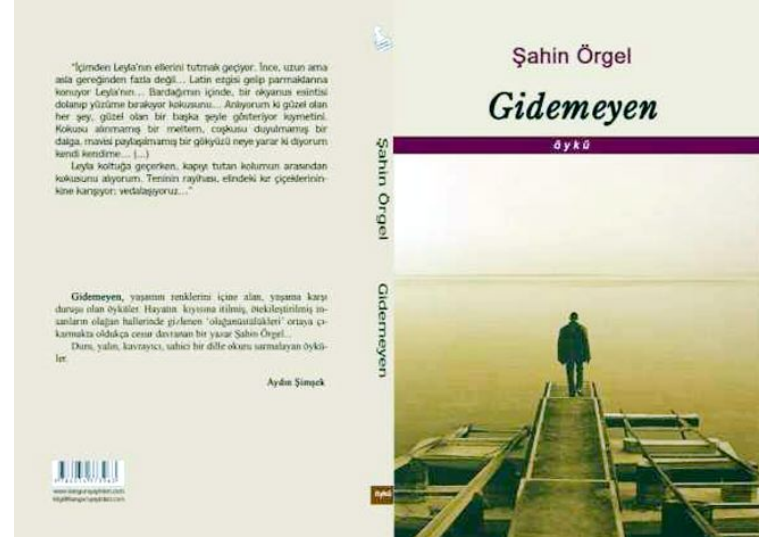
Ve baba vergisi hece ile son vereyim

EL BENİ

Çok seneler geçti bir gün sayılmaz
O çemberi deldi sanır el beni
Akar yaşı çağlayanım koyulmaz
Ben ağlarım güldü sanır el beni

Gönül denizinde söz bir balıktır
Hecesi ormanda bir fundalıktır
Can ki sevgiliye bir sunmalıktır
Ben veririm aldı sanır el beni

Gündüzü yok gecesi çok dünümün
Geleceği pek karanlık günümün
Kesilir yolları bir bir önümün
Ben gidemem geldi sanır el beni

Yarenim yok yar yoluna öleyim
Bir lokmam yok yarısını böleyim
Doğuşumdan öksüz baştan böyleyim
Ben ararım buldu sanır el beni

Enginler dağımdır dağlar harmanım
Dönüyor boş yere ömür kirmanım
Dost elinden narım alev yorganım
Ben yanarım söndü sanır el beni

Örgel'im söylemez ne gam ne keder
Aşk tükenir bülbül yurduna gider
Bir el ömrümü tarumar eder
Ben ölürüm kaldı sanır el beni

Şahin Örgel 2016

*

Ve Şahin Örgel'den son cümle:

"Bana yer verdiğiniz için çok teşekkür ediyor; okurlarımızı saygı ve hürmetle selamlıyorum..."

Sen Dünyanın Bana Verdiği Mükafatsın...

Bilmeyene, zor anlatılır Balıkçı. Derin mağaralara kapatılmış rüzgarların birden boşanıvermesi gibi konuşur! Desem, edebiyat sanırsınız. Ama gerçekten bir rüzgar olur Balıkçı konuşurken. Yıllar yılı içinde birikmiş yıldızlı karanlıklar, masalı ve gerçeğiyle Akdeniz, yaşanmış, tadılmış mavilikler, bir başka türlü yeşil deniz dipleri, bütün bunlar içinde, öpülesi, dövülesi, övülesi insanlar, yaratan ve sömüren insanlar, Balıkçı'nın ciğerinden palas pandıras, üfürüle tükürüle, çevrile savrula dökülür ortalağa.

Dünyanın sisini, pusunu ne temizler dersiniz?

Poyraz bir, Balıkçı'nın merhabası iki!

Yukarıdaki güzel cümleler, sevgili dostu Sebahattin Eyüboğlu'nun kaleminden..

Neden Merhaba ?

"Rahat edin. Benden size kötülük gelmez" demektir. Sonra, aklımızı işimizden ayırmamalıyız. 'Günaydın' mı diyeceğiz, 'İyi akşamlar' mı diyeceğiz, 'Allahaismarladık' mı diyeceğiz? Düşünmeye, aklımızı meşgul etmeye gerek yoktur. Bunların yerine söyleriz merhabayı, olur biter... Bir şey daha var. Merhaba sözcüğü, eski harflerle yazıldığı zaman yelkene benzer. Belki bunun da etkisi vardır merhabayı sevmemde..." - Balıkçı

İşte böyle güzel insanlar geldi geçti, bu mavi gökyüzünün altından... Neler yaşandı bizlerden önce, neler bırakıldı insanlığa miras. Söz uçar, yazı kalır dedikleri bu olsa gerek.

Ölümlere can vermektan daha zor ne var dünyada? Diye sormuşlar Balıkçı' ya.

-Canlılara can vermek demiş.

Canlı mıyız? Bu kirlenmiş dünyada.

Mesela, bağıra bağıra sevdiğimizi haykırıyor muyuz en sevdiğimizimize? Ya da en son ne zaman ellerinden tuttu-nuz hayat arkadaşınızın?

En son ne zaman mektup yazdınız, yıllardır görmediğiniz uzaktaki bir dosta.

Bu sabah kaç kişiye, neşeyle Günaydın dediniz?

Kaldı mı o gerçekten sevmeler, değer vermeler, hoş görmeler, affetmeler?

20 yıl...

Aralıksız, merakla, ilgiyle, sevgiyle 20 yıl kalem kağıt, yazıştıkça çoğalmışlar.

Adına derin dostluk de, arkadaşlık de ama sevgili, en çok o yakışıyor bu ilişkiye.

Bir gönül adamıyla, genç bir sanat tarihçisi arasında geçen,

Mektuplardan taşan aşk, tabiri caizse.

Balıkçı'nın ölümünden sonra, Azra Erhat, Ba-

lıkçı ile olan mektuplarını 'Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı' adıyla yayınlamış.

Bu mektupları, bazen acı acı gülümseyerek...Hatta o inanılmaz aşka hayret ve gıpta ederek, hüznlenerek, gözlerim dolarak okudum.

Halikarnas Balıkçısı Musa Cevat Şakir Kabaağaçlı ile Azra Erhat (eski Yunan ve Roma dilleri uzmanı, filolog, arkeolog, düşün yazarı, çevirmen, doçent) tanıştıkları günlerden itibaren, Balıkçı'nın ölümüne kadar, tam 20 yıl mektuplaşmışlar, buluşmuşlar. Bu mektuplar öyle onlarca, yüzlerce değil...

Binlerce ...

Birbirlerine bazen günde iki-üç mektup yollamışlar. Böyle mektuplara A1-A2,B1-B2-B3 sıra işaretleri koyarak ayırmışlar.

Azra Erhat bu mektuplardan sadece çok küçük bir bölümünü yayınlamış. Bu yayınladığı mektupların içine, aşk ve hasret dolu

satırları da eklemiş. Üstelik o Koca Balıkçı, Azra'sının bu mektupları ölümünden sonra yayınlamaya başladığını biliyormuş. Bir anlamda vasiyet gibiymiş yani.

Sevgili Azra Erhat da bu insanüstü ve tertemiz, dostluk, vefa, saygı, hayranlık, şefkat dolu aşkı saklamamış. 23 yaş farka rağmen...

Azra Erhat'ın kaleminden...

1957 yılının ilk aylarıydı...Habire çalışıyordum.Homeros ve İlyada'yı Türk okuruna anlata-yım diye. Çevirimizi Hasan Ali Yücel istiyordu.

Bu akşam Füreyya*(Ayşe Kulin yazmıştı..), Sabahattin Eyüboğlu, Fikret Adil ve ben Halikarnas Balıkçısı ile birlikte Tepebaşı'nda bir lokantaya yemeğe gittik. Halikarnas Balıkçısını biliyordum elbet...Ama ne yalan söyleyeyim, bana epey

Semrin KALELİ

virdiğimi attı ortaya. Bir şey demeye kalmadı, Balıkçı bana şöyle bir baktı ve Homeros ve İlyada üstüne bir nutuk çekmeye başladı. Önce dinledim. Ama açıldıkça açıldı. Hiç bir yerden duymadığım, okumadığım öyle aykırı şeyler söylemeye başladı ki burnuma biber sokulmuş gibi oldum.

Neler neler uydurup, savuruyordu...

Yok İlyada, Atina'da sansür edilmiş, yok Homeros İyonyalı iken ve Anadolu'nun kahramanlığını yüceltirken,(Antik) Yunanistan bunu kıskanmış. Efendim tam 60 metni sansür etmiş, kimi yerleri budamış, kısaltmış, kimi yerleri değiştirmiş ve İlyada'nın şurasına burasına sonradan

uydurma parçalar eklemiş.

(Antik) Atina zorbası Pesisistratos bir komisyon toplatarak yaptırmış bu işi ve böylece koca İlyada'yı altüst edip mahvetmişler. Yani elimizdeki İlyada metni bu mahvedilen metindir, çevirmeye değmez, demeye getiriyordu.

Benim akademik kaynaklardan edindiğim kırk yıllık bilimsel kanılarımı, bilgilerimi, topa tutmuş, hepsini bir sırça saray gibi yakmaya çalışıyordu. Hem nereden geliyordu bu bilgiler, bu olmayacak savlar.

Niye bu şiddet, ne oluyorduk? Kılıcını çekmiş tüm bilim çevrelerine savuruyordu küfürleri ve ben de onlardandım ve alınyordum.

Eh dayanılır mı...Öfkeyle karşı koymaya uğraştım ama ne mümkün. Balıkçı fitili almış gidi-

yabancı gelmişti o koca adam. Karşısında tuhaf bir çekingenlik duyuyor, onunla konuşabilmek şöyle dursun, ona varlığını bile duyuramayacağımdan emin, büzülmüş oturuyor, hiç lafa karışmıyordum. Birden,Sabahattin benim İlyada'yı çe-

yordu. Beceriksizce ileri sürdüğüm fikirlere kulak bile vermiyordu. Ben saçmaladığımdan emindim yani bu tutuma öyle içerlemiştim ki açıkça hakaret edecektim neredeyse. Kendimden geçmişim...Çok ağır sözler de söyledim herhalde ki öbür arkadaşlar rahatsız oldular. Sabahattin Eyüboğlu ve Fikret Adil konuyu değiştirdi.

Ancak ben gecenin sonuna dek tir tir titredim sinirimden. Gece bitince kalktık. Tam ayrılıyor-duk derken, Balıkçı gülerek elimi sıktı. "Ben bunları yazar gönderirim" dedi. Ne yazıp ne göndereceğini düşünmedim bile. Bu denli bilim dışı bir tutuma karşı ne yapmalı diye köpürüyordum içimden.

Sonradan Halikarnas Balıkcı'sını yıpratmak için bir sürü dedi-kodu yaptığımı da anımsarım o geceki konuşma üzerine. Derken zaman geçti, unuttum her şeyi. Bir akşamüstü eve geldim. Apartman kapısından içeri girdim ki yerde bir şey gördüm. Ama nasıl bir şey! Kundaktaki bir bebek gibi geldi bana. Eğildim baktım, büyükçe bir paket. Üzerinde kocaman harflerle adım yazılı, çevresi pullarla donatılmış. Express, özel ulak yazıları kırmızı mürekkeple yazılmış. Hiç böyle bir şey görmemişim ömrümde.

Evde paltomu bile çıkartmadan koştum, makasla kestim paketin iplerini. Açtım baktım ki tomar tomar yazı...(El yazısı)...Renk renk kurşun kalemle yazılmış sayfalar dolusu yazı.

Deli olacaktım 180 sayfa..."9 Şubat 1957 tarihinden sonra merhaba" diye yazıyor, sonra da hemen İlyada bahsine giriyordu. Kendi söylediklerini kurşun kalemle yazmış, alıntılarını İngiliz bilim adamları tarafından yazılanlarını kırmızı (ve İngilizce), Fransız bilim adamlarınca yazılanları yeşil kalemle (Fransızca) yazmıştı. Yani İlyada konusunda sadece kendi görüşlerini değil birçok batılı bilim adamının da savlarını iletliyordu bana.

Şaşkına dönmüştüm. O yazdıklarını, o gün ya da ondan sonraki günlerde nasıl okudum, bilemiyorum...Yazılanların içeriğinden çok özü etkilemişti beni. Demek yanılmışım. Safsata ve palavra sandığım Balıkcı'nın lokantadaki o sözleri, demek derin bir bilgi ürünüymüş. Öyle bir bilgi ve araştırma sonucu ki cılız değil, hiç kalyordu benim bunca uğraşlarım, çabalarım.

Utandım, çok utandım ama utancım olumlu- dur benim. Hemen kararımı verdim. Evet,aldanmışım. Aldandığımı bildirmek ve hatamın karşılığını ödemek boynumun borcuydu ama nasıl? Bana verilene eşdeğer bir özveriyle. Çalıştığım yerden izin aldım ve Balıkcı'ya bir telgraf çekerek yanına geleceğimi bildirdim. Bu kez Balıkcı şaşır- mış olmalı.

Halikarnas Balıkcısı İzmir'de kaldığım iki gün boyunca beni gezmeye götürdü. O ilk defa gördüğüm (antik) yapıtları, tarihi eserleri, konuşuyor, anlatıyordu. Ege'yi ve düşlerimde dahi göremeyeceğim bir sürü canlı ve büyüleyici yerlere götürüp, gösterip anlatıyordu.

Balıkcı, o aşındırdığı toprakların üzerine sapa- sağlam basıyor, bir heykel gibi dikiliyor. Başı, saçları ve dev sesi doğanın devinimine karışarak

dalga dalga yükseliyordu. Uzak geçmişle geleceği bir renk cümbüşü içinde tarıyor, tarıyordu.

Ben ise, aklıkla, mavilik içinde kendimden geçmiş yüzüyor gibiydim. Yaşamaya yeniden uyanmış gibiydim. Boyutlarını sezinyemediğim bir merak, bir heyecan sarıyordu içimi.

* * *

Halikarnas Balıkcısı ölümüne değin 20 yıl, bilim, kültür, aşk ve sevgiyle dopdolu ne kadar mektup yazdı? Azra Erhat, Balıkcı'nın ölümünden sonra bunları saymak istemiş, sayamamış.

"Bazı mektuplar dört okul defteri kadardı" di-

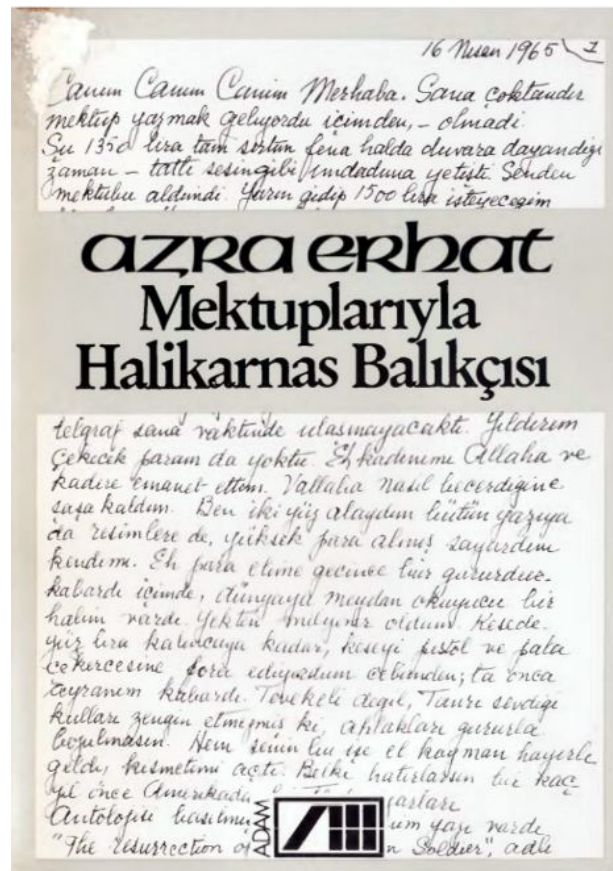

yor ve ekliyor;

"Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir yazar, böyle bir tür meydana getirememiştir. Alçak gönüllü, insan ayartıcısı, koca Balıkcı...İnsan sevgisini de, doğa sevgisini de ondan öğrendim ben.

Kapalı çarşıdan koca bir sandık aldım, bir yıldı doluverdi koca sandık.

Ağabeyimin son demlerine kadar Halikarnas Balıkcısı, gereken ilaçları sağlamak için neler neler yapmıştır anlatamam. O büyük adamın, yalnız dostlarına değil, kim olursa olsun, acı çeken,

derde düşen insana destek olmak için göze almadığı hiçbir şey yoktu. Kendisi için hiçbir şey istemezdi..."

Bu çizgide, Koca Balıkcı'nın tatlı, acı bir anısını anlatayım. İzmir Hatay'daki evinin istimlak edilmesi lazım gelmiş. Zamanın İzmir Belediye Başkanı Dr.Selahattin Akçiçek, "Balıkcı değerli bir yazarımızdır, fazla geliri de yoktur. Onun istimlakına fazlaca para verelim" demiş.

Bunu duyan Balıkcı kızmış. Durur mu? Gitmiş belediyeyi basmış ve başkana, "Siz ne hakla bana fazla para veriyorsunuz" diye bağırmış.

* * *

Azra'dan Balıkcı'ya 7 Haziran 1957 tarihli mektubundan...

"O mektubun beni altüst etti.

Yapma böyle Balıkcı. Sonra nasıl toplarım kendimi ben? Sonra neler oluyor sana, erken doğmuş olmak, aşık-sın diye gülünç olmaklar da ne demek? Bunları beni eğlendirmek, güldürmek için mi yazıyorsun?

Bak sana söyleyeyim, bizim sevgimizin yalnız güzel, pırl pırl tarafı var. Dünyada böyle bir şey binde bir olur, o da senin ve benim gibi seçkin insanlarda ve ancak çok yaşadıktan, çok çektikten sonra olabilir.

O kör düğümler, al kanlar ne?

Balıkcım, seninle benim aramda yaş

maş diye bir mesele olur mu? Yahu bunları çoktan aşmış insanlar değil miyiz biz? Öyle olunca da duygularımızın fişkirmasını durdurur muyuz?

Öpmek ve ne geliyorsa içimizden onu yapar, onu yazarız. Dünyaya ilan ederiz ve bu güzeldir, anlamayan aptaldır...Aptallarla vakit geçiremeyiz biz. Bana yazdığın o en güzel cümleleri inkar etmen, onlar için af dilemen, beni öyle yaraladı ki, sorma gitsin.

Balıkcım hala beni kendinden ayrı bir varlık sanıyorsun, 'la personne' diyosun. Hayranım olmaya kalkışıyorsun. Şu Azra'yı kolun, ayağın, kendi vücudunun bir parçası saysana. Ne diye ayırıyorsun beni senden...Ellerini öperken ben, bayram çocuğu gibi bir adet yerine getirmiyorum. O Lykos Vadisi'ne otomobile giderken hep elleri-ne bakıyorum. Hem söyledim sana, ellerini çok beğendiğimi. 'Sensuellement' öpüyorum onları. Burada olsan da öpeceğim, ne yapayım öpmek istiyorsa canım. Ben senin gibi arzumu gülünç olmak korkusuyla gizleyecek değilim...Her arzumu iftihar ede açığa vururum. Nasıl kızıyorum sana bunları yazarken Balıkcı. Gene dudağım tik yapmaya başladı. Ne olur, eskisi gibi birbirimize her duyduğumuzu içimizden geldiği gibi yazalım.

* * *

Şimdi de hemen hemen aynı günlerde Balıkcı'dan Azra'ya giden bir mektuptan birkaç satır okuyalım:

Merhaba Azra, merhaba,

Buradaki adam, "Yazılarınızı hemen yarın getirmeye başlayınız" dedi. "Yok olmaz!" dedim. "Ben aşığım, ilk önce (aşkıma) mektup; sonra da yazıları yazar getiririm." Azra rica ederim, boktan bir 'honnetete' yaparak yazmama mani olma. Böyle alev gibi harlarken sana doğru, üzerime soğuk soğuk sular dökme. Şu ömrümün sonunda iki paralık keyfim var. Seni seviyorum, bırak aklı-

ma geleni o halimle anlatayım yahu.

* * *

Azra'dan Balıkçı Baba'ya, hem Balıkçısına hem de Gökova'ya duyduğu hasretler adına yazdığı bir mektuptan birkaç satır...

Canım canım canım. Balıkçım merhaba, Balıkçım ne olur, bana bunu kesin olarak bildir. Sabahattin (Eyüboğlu) Bodrum'a gelip de kayıkla sen gidemezsin (Gökova'ya) deyince, her şeyden vazgeçtim...Ama Balıkçım gene de bir çare bulacak diyordum bu yaz beraber olmamız, denize açılmamız için. Ne güzel buldun! Gidelim dersen hemen gelirim. Olmazsa üzülmem, rahat ol Balıkçım. Bu işlerde Azra'nın erkek tarafını unutma. Benim başka bir isteğim yok ki seni görmekten, seninle olmaktan gayri.

* * *

Zaman zaman tarifsiz kederler içine düşer Balıkçı. Zaten tüm hayatı maddi ve manevi ızdıraplarla doludur...

Canım canım canım, güzel meleğim merhaba.

Denizde boğulmakta olana bir cankurtaran simidi atarlar. Sen bu dakikalarda osun ve hemen, hemen lazımsın. Çünkü pek müteessirim yani yüreğim durur. Ben dayanırım a canım amma belki beynim, yüreğim dayanmaz. Amma içim yanmaktadır. Kendime sana böyle açıkladığıma eyi mi ettim bilmem. Üzülme, ne de olsa ben seni (yakında) göreceğim. O zaman bir şeyim kalmaz. Seni olduğun gibi gönlüme aldım. Sende bütün insanıyeti seviyorum.

SEN DÜNYANIN BANA VERDİĞİ MÜKAFATSIN.

* * *

Canım Canım Balıkçım,

A canım canım, sen kendini hep benim koruyucu kanadım altında bil. Ben seninle oldum mu, benim gücüm kuvvetim de sende olur, sağlığım da...

"Ne ukala Azra" diyeceksin. Ne dersen de, vız gelir bana. Ben yanılmam, bendeki aşk yanılmaz.

Ben ana olmadım bu güne dek ama o analık gücü her kadının içinde yatar. Şimdi olacağım, eh olunca da bakalım çocuğumu elimden alabilirler mi?

Bir ana sahiptir çocuğuna. Dünya alem nereden bilsin ki, sen benim çocuğumsun. Söz sahibi etmezler beni. Bir edecek varsa, o da sensin canım canım.

* * *

Merhaba Azra, merhaba canım canım. Seni üzgün bildiğim için çok göreceğim geliyor. Sana yazıyla değil sesimle, "Üzülme Azra" demek istiyorum. Bugün postaya verdiğim mektubu sen yarın Büyükkada'da alırsın. Şimdi ben yarına kadar üzülür dururum. Öğleye doğru, "Hah! Azram mektubu almıştır diye rahat ederim çünkü mektup mu yahu benim sana yazdığım? Gönlümün parçaları onlar. Yaran varsa o parçaları üzerine sar.

Seni nasıl öperim bilsen. Merhaba canım, canım, canım.

* * *

Halikarnas Balıkçısı, hayat arkadaşından sayfalar dolusu mektup beklerken, bir gün sadece yarım sayfa ve üstelik daktilo ile yazılmış bir mektup gelir. Balıkçı üzüntüler içinde mektubu aynen geri gönderir ve İzmir'den kaçarak bilinmeyen bir yere gider teessürden.

Bu olay üzerine Azra Erhat yazar:

Yahu canım canım neredesin, ne oldu? Deli oldum, ah aklımdan geçenleri bir bilsen. Hasta mıydın? Bir felaket mi oldu.

Bir haber, neden tek bir telgraf, bir telefon yok? Tanrılar bize küstü mü Balıkçım? Canım canım.

Ben sana gene mektup yazayım. Her gün seni bekleyeceğim, gelirsene mutlu olurum, gelmezsen üzülürüm, içimi yerim, ama gene de bir şey değişmez bende.

Sen bana gelmezsen, ben sana geleceğim. Sen yazmasan, ben sana yazacağım.

"Bir içten söz söylerim anlamazsın" diyorsun. Hangi sözünü anlamadım bu güne değin a Balıkçım. Bir kadın, bir insan, seni benim kadar anladım mı bugüne dek acaba?

Hem sen benim dışımda bir insan değilsin artık, aramızdaki konuşma dıştan kesilse bile, ben seninle her zaman, her gün, her an konuşacağım. Üzülürüm senden ses çıkmayınca kahrolurum ama yolumdan şaşmam, bilmiş ol Balıkçım, canım canım.

Sen istediğin kadar mutlu adalara kaçıp sessiz kalmaya çalış.

Sen ses değilsin benim için, içimdeki iyi şeylerin mayası, canlılığısın.

Bugünlerde çektiğim kadar az çektim hayatımda ama zarar yok, gerekmiş demek. Ben gene de Balıkçısını içinde taşıyan, yaşatan Azra olacağım, oldum bile.

Seni bir gün bile mektupsuz bırakmak benim karnımda bir sancı, bir burkuntu yapar. Sen benim canım canım değil misin? O Azra'sını sever, yüreğinde ona yer vermiştir. O Azra'yı da çıkartamazsın yüreğinden taş çatlasa.

Gelmeyeceksen ben geleceğim, aramazsan ben arayacağım, dünyada mutlu ya da gayri mutlu, seni gelip de bulamayacağım oda yoktur.

Balıkçım, ben senin kızınım, karından çok kızmın...Beni sen yetiştirdin. Sevmesini sen öğrettin bana. Çok çektim son yıllar, kahroldum (seni)

sevmekten bir bilsen.

Merhaba canım canım canım merhaba...Çok çok öperim...Hem de öyle rujla mujla değil, Balıkçım la dolu olan canımla öperim.

* * *

Balıkçı' dan Azra'ya Son Mektup
Tarihsiz

...Haydi yolun açık olsun canım canım, Azram diyorum. Seni at üzerinde görüyorum. Dört nala gidiyorsun. Ağaç, yol, köprü hepsi gürlereyrek arkaya uçuyor. Gidiyorsun, gidiyorsun, gözden kayboluyorsun hızından. Bir yere varıyorsun. "Ben geldim!" diyorsun. "Merhaba" diyorum. "Kendine geldin sevgilim!" Eh "hayır gelme" diyebilir miyim? Doluyum Azra, Daha öte söyleyemeyeceğim.

* * *

Ben diye bir şey yoktu...

"...Üzüm üzüm üzülüyordum. Aşk mektuplarıydı bunlar. Kiminde yirmi otuz sayfa dolusu yalnız benden söz ediyordu Balıkçı. Hem de nasıl

bir dille...Kimseye açıklanamayacak, kimseyi ilgilendirmeyecek bir içtenlikle.

Ölçü, itidal diye öne sürdüğüm şeyleri bir çöp gibi yıgıp atmıştı önüme. Engelleri, kuşukları şöyle yendim; Aşk mektubu muymuş bunlar, bana mı yazılmışmış... Balıkçının aşkı söz konusu olunca, kim oluyordum ben?

O'nun hızı doğanın bir karınca-sına da öyle akardı. Bir yaprağına, bir tohumuna, bir dalgasına öyle gürlü gürlü, öyle rüzgarlar dolusu uçardı (aşkı).

Ben diye bir şey yoktu ortada. Balıkçı vardı. Rahatladım... Balıkçı idi bu kez de yine elimden tutan.

O'nun değinmediği bir konu, bilmediği bilim, kullanmadığı dil yoktu.

Halikarnas Balıkçısı doğanın kırk bin yılda bir yetiştirdiği, uluslararası, evrensel değerinde bir insandı.

Öyle bir insanki, iyiliği, güzelliği ve sevecenliği, Merhabası gibi yürekleri çınlatıp, insanlığı sevgi cümbüşüne çağırın bir ses"

* * *

Dünyalarını, mektuplarıyla paylaşan, kendilerini mektuplarıyla açan, bu iki dost, iki arkadaş, iki sevgili, birbirlerini kıskırtan, besleyen, destekleyen enerjileriyle gürlü gürlü akıyorlar birbirlerine.

Coşku dolu, arzu dolu, öfke dolu, aşk ve şefkat dolu satırlarda insan yaşamını sarmalayan zaman ve mekan ruhunu anlamaya ilişkin tartışmalarıyla insanı içine çekercesine binlerce mektup..

Sanatın ve bilginin ışığıyla beslenen bir ilişkiden bize kalan mektuplar, soruyor insana!

Sevgi nedir?

Nedir insan olmak?

Bişnev !

Ey sevgili; Biz seninle bir salkımın iki aşık üzümüyken; başka şişelerde şarap olmuşuz, başka hayallerde harap olmuşuz. - Mevlana

Sonraki sayıda; Azra Erhat'dan Balıkçı'ya "Son Mektup"

SAHİ ÖLÜM NEYE BENZERDİ?

Havada, naftalinleyip sandığa koyduğum ama çürümesine engel olamadığım hatıraların kokusu vardı. Uzaktan gördüğüm karartı, çocukluğumda gördüğüm sessizliğini hatırlatan resimlere benziyordu. Hayatın kendisinden yapılmış kalın bir perdenin gerisinden sanki kendimi izliyordum. Onun cansız bedeninde ellerimi gezdiriyordum.

Telefonun ucundaki annemin, içindeki zamanın donmuş resimlerinde, onun bir eylül sabahı öldüğünü söylüyordu. O öldü dediği babam, zamanın yrtılan aralığından, bana seslenmişti. Belki de henüz ölmemişti. Başkaları tarafından o dere kenarında bulunduğu numara yapmıştı. Zamana karşı paramparça olan kıyafetlerinin içinde yaşamıştı. Birisi onu bulana kadar zamanı durdurmuştu. Beklemenin bu kadar uzun bir eylem olduğunu boylu boyunca, kıpırdamadan yattarken keşfetmişti. Umutsuz bir şekilde gözlerini gökyüzüne dikerek, umutla onu bulmalarını beklemişti. O kadar uzun beklemişti ki zihnindeki zaman, acının en koyusunda taş kesilmişti. Bazen gözlerindeki ışığı sönmeye yüz tuttuğunda, umudunu bir ateşi korlar gibi korlamıştı.

Gözlerinin gördüğü resimlerin, yüzünde küllenen bakışların çığlıklarını kuşların kanatlarına asmıştı. Ama kimseler o çığlıkları görememiş duyamamıştı. Gökyüzünün lambalarına bakıp bakıp içinin üşüyen sesini örtmeye çalışarak, İsa'dan daha çok acı çektiğini düşünmüştü. Yara aldığı göğsünün üzerine zaman geçtikçe küçük küçük misafirler gelmeye başlamıştı. Onlara gidin diyemeyecek kadar yorgundu artık. Gözlerindeki renkler her geçen gün perde perde solmaya başlamıştı. Donup kalmış bir zamanda, kendi sınırlarından dışarıya çıkamıyordu. İçinin bazı odalarının mağara gibi kararmaya başladığını hissediyordu.

Elif KAYMAZLI

Başkalarının duygusuz konuşmalarına şahit olurken, birden kendimi, kendi hikâyemin içinde nefes almaya çalışırken bulmuştum. Hikâyenin bana ait yerlerinde ise taze ama eskimiş kelimelerle susuyordum. Zamanın ara sokaklarında unutulmuş olan yüzün gerçekten kim olduğunu içimden doğurmaya ve kanlı canlı bir insan şekline sokmaya çalışıyordum

Sanki zamanın akrebi hikâyelerimi ısırıp zehrini çevremdeki her şeye akıtıyordu. Sırf bu yüzden bütün hikâyelerin sonuna gri bir virgül yerine siyah bir nokta koyuyordum.

Onun karanlığına inmek ve uzun uzun dertleşmek, bunu sana kimler yaptı demek istiyordum. Eminim ki yüzlerce

sayfayı dolduracak öyle çok şey anlatırdın ki, yüreğim onları dinleyebilecek kadar cesaretli olmayabilirdi.

Kendi hikâyemin nereye gittiğinden habersiz olan ben, sanki bana bakıyordu, ama o anda baktığı ben değildim. Babasının ölmüş bedeni başında ağlayan küçük bir kız çocuğu oluvermişim.

Bunu sana kim yaptı sorusuna bir türlü cevap vermiyordu. Cevaplamadığı diğer sorular gibi bu soru da gökyüzünün maviliğine tutunamayarak, dağılıp yok oluyordu.

Bu suskunluğu, ağaç dallarında duran kuşların sessizliği gibiydi. Gözleri, okunmayı bekleyen kalın bir kitabı andırıyordu, ama kimseler o kalın kitabı okumamış ve onun dere kenarında ölmesini beklemişti.

Kelimelerin içindeki renkleri görmek, yıldızların işitilmeyen gürültülerini duymak ve en önemlisi babamın sessiz çirpimşlarına dokunmak istiyordum. Bir türlü dokunamıyordum.

"Hayat neydi?" sorusu havada uçuşan bir kelebek gibi uçup gidiyordu.

Birden babam, uçup giden keleşini kanayan avuçlarıyla tutup "ölüm neye benzer?" dedi.

Sahî ölüm neye benzerdi?

Sanki pençesinden kavradığım hayali acılarla birlikte uzak bir zamanın uzak bir köşesinden bir ses duyuverdim. "Göğsünün üstünden yaralanmışlar ve o dere kenarına atıp ölümün onu gelip almasını beklesin istemişler," diyordu. Beklemek ne kadar ağır bir kelimeydi. Gözlerimin buğusundan bunları kimlerin dediğini dahi göremiyordum.

Evrenin kapitalist düşüncelerine karşı çıktığı için hayatına gri bir kurşunla son vermek istemişlerdi. İnsanın düşündüklerini gri bir kurşun yok edebilir miydi?

Babamı o zamandan çekip alamıyordum. Onu buldukları o dere kenarında, bana "kızım iyiyim ben, sen üzülme, ölmedim ki!" demesini bekliyordum.

Sizin hiç babanız öldü mü? Ben daha dört yaşındaydım.

Solmuş bir eylül sabahı onu kapıdan uğurlarken, beni öptü. Bu son öpücüktü. Bir daha o kapı aralığından kimseyi öpmedim.

Şimdi ne zaman eylül gelse içim acır.

Acıyan içimle oturur babama mektuplar yazırım.

Ruhun Sarılmış Tatlı Bir Hatıraya

/FİDEL CASTRO

Küba'nın neredeyse 50 yıl liderliğini yapan Fidel Castro...

Devrim lideri Fidel Castro...

Sevilen, nefret edilen Fidel Castro...

Antitemperyalist mücadelenin kahramanı Fidel Castro...

Pekiya, sevgili, baba Fidel Castro?

Asi, dik başlı, kararlı ve özgürlüğüne düşkün olan Castro'nun en belirgin özelliği, sosyal alanda girişken, başkalarını organize etmekte mahir, konuşmayı ve ikna etmeyi iyi bilmesidir. Bu yanı onun hem mücadele, hem liderlik hem de özel hayatında bir döneme damga vurmasında en iyi kullandığı silah olmuştur.

Küba için, Batista'ya karşı hukuksal, örgütsel mücadele yapmış, kimi zaman Meksika'da, kimi zaman dağda, kimi zaman hapishanede direniş göstermiştir. Savunmasında "Tarih Beni Aklayacaktır" demiştir, öyle de olmuştur.

Küba tarihine damga vuran, dolu dizgin mücadele veren Castro'nun, yazılmasa da, çok bilinmese de özel hayatı da bir o kadar dolu dizgindir. Mücadelenin onu sürüklediği hemen her yerde bir sevgilisi vardır. Bilinmemesinin en önemli sebebi, özel hayatını özenle gizleyebilmesidir. Çünkü, mücadelesi her şeyin üstündedir.

Hukuk öğrencisiyken, kongre için gittiği Kolombiya'da muhalefet liderinin kızı Gloria Gaitan ile aralarında bir ilişki yaşanmıştı. Gloria, sonraki yıllarda bu ilişkiyi romantik bir dostluk olarak tanımlayacaktı.

1948 yılında, 22 yaşında, üniversitedeyken, Mirta Diaz Balart ile evlenme kararı vermeleri, Katolik kilisesindeki nikahları ile taçlanıyordu. Gelinin babası belediye başkanı, savcı ve Batista ile arası iyi bir politikacıydı. Ertesi yıl bir oğlu oldu. Geleneklere uygun olarak ona Fidelcik anlamına gelen Fidelito ismini verdiler.

Batista'ya karşı ilk örgütlendiği yıllarda, muhalif hareket için para veren, mücevherlerini satan, evini gizli cephanelik yapan Natalia Revuelta ile tutkulu bir aşk yaşadı. Baskında yakalanan Castro, 15 yıl hapis cezası aldı. 1953'teki bir mektubunda "Benim yüzümden

bin türlü acı yaşadysan, senin onurun ve mutluluğun için hayatımı seve seve feda edebileceğimi düşün" yazıyordu. Cezaevinden çıktıktan sonra Alina isimli bir kızları oldu. Mücadele için Meksika'ya geçmesi, Natalia ile olan ilişkisini sonlandırıyor.

Gerillaları eğitmek için Meksika'ya gittiğinde, Isabel Casuso ile arasında bir aşk filizlendi. Yaklaşık iki ay sonra evlenme teklif etti. Isabel'in Küba'ya gelmek istememesi sonucu aşkına veda etmek zorunda kaldı.

Castro'nun bir kadınla olan en uzun ilişkisi dağlarda mücadele arkadaşı olan Celia Sanchez'di. Aşık olduktan sonra dağlara taşınan Celia, sevgilisinin en güvendiği yardımcısı oldu.

23 yıl süren ilişkinin sırrı, Castro'nun kaçamaklarına karşın, kendine olan korkunç güveni ve yeniden kürkçü dükkanına döneceğini bilmesiydi.

Devrimden sonra, Havana limanına demirleyen Berlin yolcu gemisinin kaptanının, 19 yaşındaki kızı Marita Lorenz, Castro'nun yeniden aşk ateşiyle yanmasını sağladı. Marita farklıydı. İkisinde de aynı deli yürek vardı. Onda tarifi

1950'de annesiyle beraber ABD'ye taşınır.

Havana'da demirliken, gemiye bira içmek için çıkan Fidel, karşılaştığı güzel kızdan, güzeller güzeli Marita da beyaz tenli, dalgalı, siyah saçlı, keskin bakışlı Castro'dan etkilenir.

Gemiden ayrılırken öpüştüğü Marita'ya, "Gel benimle Küba için çalış, ben Küba'yım ve sen de Küba'nın kraliçesi olacaksın" der. Yıllar sonra ise Lorenz: "33 yaşındaydı, gözleri ışıltıyordu. Ve buydu, aşık olduğum." diyecekti.

Marita'nın hırpalanmış ruhundan, gözlerindeki acıya doymuş bakışından, taze bedeninden, masum güzelliğinden etkilenen Fidel, onu Küba'ya getirir. Genç kadın Havana'da Hilton'un 24. katında altın kafes hayatı yaşamasına rağmen mutludur, çünkü "aşk mahkumu" olduğunu düşünür.

Sevdiği adamdan hamile kaldığında kurduğu hayaller, "birileri" 7. ayında, uyuşturucuyla onu bayılttığı son bulur. Uyandığında karnı boştur, bebeği yoktur. Bunu ona kimin yaptığını hiçbir zaman öğrenememiştir. Kimdi? Fidel mi? Düşmanları mı? CIA mı?

Daha fazla duramaz Havana'da, yıkılmış bir halde ABD'ye gider. Bunalıma giren Marita'nın, enkaza dönmüş halinden faydalanan CIA ajanları onun yavaş yavaş Küba'ya karşı beynini yıkarlar. O ise, bir yandan Fidel'i özler, bir yandan da onu şeytan gibi görür.

Beş bin erkekle birlikte yetişir. Sevgi dolu Marita'yı, yani kendi kimliğini unutmuştur. Ona biçilmiş görev, Fidel'i zehirli haplarla öldürmektir. 1960'da, arkasında görünmez bir orduyla Havana'ya geldiğinde, allak bullak olmuştur. Yok saydığı duyguların, hala etkisindedir. Adeta nefreti beslenip, tutkuya dönüşmüş, yüreği kor olmuş hapları verememiştir. Hapları tuvalete atmış ve "Tarih kendi istikametinde aksın. Benim savaşım değil bu." demiştir.

Castro durumu anladığında "Beni öldürmeye mi geldin?", tabancasını uzatarak, "Hadi öyleyse, vur bakalım" der. Yüreği hala Fidel için çarpınan Marita vuramaz tabii ki. Fidel'i iyi tanyordu, "Onu öldüremeyeceğimi biliyordu. Beni hâlâ seviyordu, ben de onu seviyordum." diye bahseder geçmişlerine dair. Yine yıllar sonra Marita "Bir ara yan yana uzanmış ve birbirimize sarılmıştık. Kısa bir süre sonra sevişmeye başladığımızda, aslında onu öldürmek üzere burada olduğumu hatırladım.

Semra ŞAHİN

olmayan bir giz, filmlere konu olacak bir hikaye vardı. Göz göze geldikleri an anlamıştı Fidel, gönülden gönüle gidilecek bir yol vardı.

O Alman deniz subayıyla, CIA ajanı bir yıldızın kızıydı. 1939'da Almanya'da doğan Marita'nın çocukluğu, bombalar altında, toplama kampında Nazi'nin tıbbi deneylerine maruz kalarak ve açlıkla geçer. Savaş bittiğinde yedi yaşındayken, arkadaşının babası tarafından tecavüze uğrar.

Ne saçmalık! Bu yalnızca bir yetenek israfı olurdu!" diyecektir.

ABD'ye döndüğünde onu bekleyen günlerce sürecektir sorgudur. Ve nihayetinde ait olduğu yer CIA ve ailesi paralı askerlerdir. Görevinden dolayı defalarca öldürülmek istenir. Ama çocukluğundaki tek başına mücadelesi, gençliğindeki yalnızlığa direnişi ve eğitiminden ötürü hasımlarından her daim bir adım önde olduğu için hayatta kalır. Öyle ya, Nazi kamplarında, çocukken kafası suyun içinde az yaşam mücadelesi vermemiştir.

Bir sohbetinde karşındakine, kendini tarif ederken normal yaşama dair "Hiçbir şey yapamam. Çünkü yanlış eğitim aldım. Senin yatımı havaya uçurabilir, seni öldürebilirim, evini yerle bir edebilirim ya da tepeden tırnağa alıcılarla donatabilirim, ama bunun dışında hiçbir şey yapamam." demiştir.

Ajan olarak sürdürdüğü ömrünün, sonuna kadar Fidel'i hem sevmiş, hem de nefret etmiştir. Üzerinde "Kahrolsun Fidel, fabrika ve köprüleri kundaklayın, halka ekmek ve özgürlük" yazan bildirilerin arkasına "Fidel seni seviyo-

Marita Lorenz

Celia Sanchez

Natalia Revuelta

Mirta Diaz Balart

Gloria Gaitan

Fidel Castro

rum, senin Alemana'n" yazmış, uçaktan Havana'ya atmıştır.

Fidel'le yolları ayrıldıktan sonra, Venezuelalı'nın işkenceci başkanı General Marcos Perez Jimenez ile yaşar ve ardından FBI ajanı sevgiliyle evlenir. Fidel Castro, kendisini öldürmek istemesini affeder ama kendinden sonraki birlikteliklerini her daim kıskanır, asla affetmez.

Castro'nun devrim öncesi yaşadığı ilişkiler,

kimi zaman kıskançlıktan, kimi zaman mücadelesi sebebiyle başka yerlere gitmesinden; devrim sonrası ise, devlet yönetiminin zorluğundan veya ülkesinin hedefleri için çok çalışmasından dolayı sona ermiştir. Çoğu lider gibi bolluk ve zenginlik içinde yaşamamıştır. Üstelik aşkları, ilişkileri, dostlukları da hep hüsrana uğrar.

Yıllar, yıllar, yıllar sonra Marita, Fidel ile görüşmek ister fakat Castro bu durumu kabul etmez. Çünkü iki deli fişek birbirleri için çok tehlikelidirler. Kendisi gitmez ama bir orkestra gönderir. Orkestranın söylediği şarkı çok manidardır.

"Geriye,
Çoktan kırılmış alın
Ve zamanın tipisinde
Ağarmış şakaklar
Hisset,
Hayat bir nefestir an-

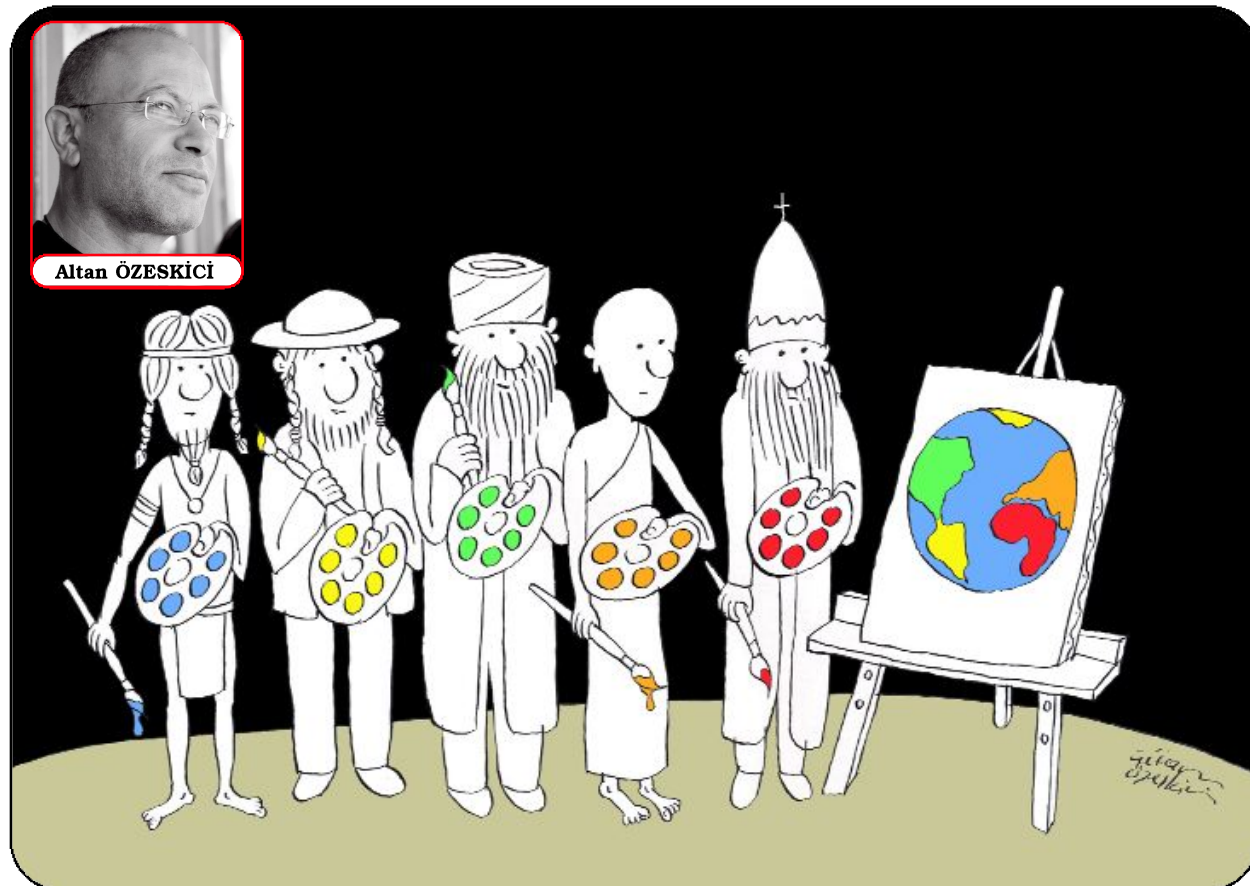
cak

İstemiyordum gelmek
Ama daima dönülür ilk aşka
Yaşa,
Ruhun sarılmış tatlı bir hatraya".

Tavsiye; Sevgili Fidel-Hayatım, Aşkım, İhanetim (Marita Lorenz, Wilfried Huismann) okunmalı.

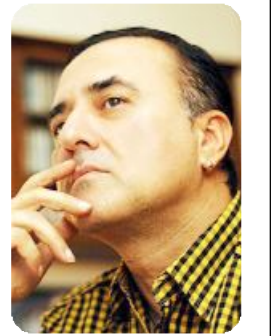

Altan ÖZESKİCİ

SANDIK ODASI

Murathan Mungan

gün ışığıyla yıkanmış küskün bir yıldız
gibi akıp geçtin
sessizliğimizin üstünden
oyalanacak bir şey bile bırakmadın
tozlanmış, dalgın bakışlarımıza

ne zaman, nerede bir şey yitirsek
burada bulacağımızı sanırdık
bu sandık odasında
mümkünmüş gibi
balkonda unuttuğumuz nice yazlardan sonra...

MEMLEKETİMDEN ÜNİVERSİTE MANZARALARI

Hocam bana çok düşük not vermişsiniz!

Snavları bitirdim. Âdetimdir, ertesi gün hemen kâğıtları okumaya geçerim. Öğrenci sayısı ne kadar kalabalık olursa olsun en geç iki gün içinde de notları sisteme girerim. Kâğıtları idareye teslim etmeden de içim rahat etmez. Notlar açıklandıktan hemen sonra bir öğrenci yana yakıla beni arıyor; "hocam bana çok düşük not vermişsiniz, kâğıdımı görebilir miyim?" diye. Ders özel bir üniversitenin dersi olduğu için de öğrenci her an, gerekli-gereksiz hocaya ulaşmayı hakkı olarak görüyor. E-posta atıyor, mesaj atıyor. Benimle mutlaka en kısa sürede görüşmesi gerekiyor. Çok önemliymiş.

-“Oğlum hafta sonu kendini yorma, pazartesi geldiğimizde konuşuruz” diye cevap yazdım.

Pazartesi derse gittim. Hemen yanıma geldi.

-“Hocam sınavdan on almışım (yani 100 üzerinden 10). Nerde hata yapmışım, bir dahaki sınava yapmayım diye kâğıdımı görebilir miyim Hocam lütfen?”

Dalgamı geçiyor acaba diye yüzüne baktım: Zira 10 almışsa kâğıdı bomboştur, büyük ihtimal morali bozulmasın diye “0” vermemişimdir. Meslek hayatımda beklediği nattan 10-15 puan düşük not aldığını söyleyen iddialı öğrenci çok gördüm ama, 10 puan almış boş kâğıdımı görmek isteyen öğrenciye ilk kez rastlıyordum. Baktım talebinde çok ciddi. Gülemedim de.

-“Kâğıdını tabi ki görebilirsin, ama hatayı nerede yaptığın konusunda yardıma yeltenirsem; döneme yeniden başlamamız, dersi ta baştan yeniden anlatmam gerekir, ama yine de yeterli olur mu bilmem” dedim.

Bir süre duruma idrak etmek için yüzüme sessiz baktı. Sonra:

-“Yok hocam o zaman yormayalım sizi” dedi ve gitti.

Kâğıdında hatasını görmek isteyen bu öğrencinin arkasından bakakaldım; “asıl biz hatayı nerede yapıyoruz” diye?...

Hocam line çekiyoz

Şimdiki mevzu da taşradaki bir kamu üniversitesine ait. 2000’li yılların başı, icraat diye taşrada ha bire üniversite açılıyor ve merkezdeki üniversitelerde kendi çizgisindeki elemanlara yer açmak için muhalif buldukları hocaları da çeşitli yollarla mobing uygulayarak uzaklaştırmaya çalışıyorlar.

İşte böyle bir dönemde; merkezde büyük bir üniversiteden taşrada bir üniversiteye kader bizi savurmuş ve orada yönetici olmuşuz. Gittiğim ve makama oturduğum andan itibaren “şaşkınlık”

betimlemesi halimi anlatmak için yetersiz kalır. Tam bir dehşet içindeyim. Yirmi beş yıl hizmet verdiğim üniversite de çok mükemmel bir işleyişe sahip değildi hiç kuşkusuz, ama hiç olmazsa işler rutin halinde yürüyecek kadar oturmuş, geleceklere olan ve iyi kötü ona göre işleyen bir üniversiteydi. Geldiğim yer Allahlık, bu yüzden de dehşet içindeyim. Bir de; benden önce, Türkiye’den ve akademik hayattan çok uzun süre uzakta kalmış, çok yaşlı bir yöneticisi olmuş fakültenin. Bu da zaten kurumsallaşmadan çok uzak bu kurumda tuz biber olmuş, bu yüzden de her şey, her iş ayakta bu fakültede yani.

Üniversitelerde emeklilik yaşı 67’dir, ancak gelişmekte olan üniversitelerde bu dönemde çalışma yaş sınırı bir istisna olarak 72’ye çıkartılmış ve bu bey de gelip o fakülteye dekan olarak

atanmış. Atanmasından sonra işler iyice arap saçına dönünce bir dizi hukuka ve teamüllere aykırı işlem nedeniyle durum YÖK’e taşınmış ve nihayet YÖK tarafından idari görevden alınmış. Dekanlığının son bulduğunu görünce de; idari görevden uzaklaştırılmış olduğu halde görevden alınmadan önceki bir tarih sayı vererek kendini bölüm başkanı olarak yeniden atamış ve demek ki çok önemli bulduğu için üç yıl en azından bu alt görevi garantilemiş kendisi için.

Göreve atanınca durumu fark ettim ve sekreterlerden evrak kayıt defterini istedim. O yıllarda bu günkü gibi bilgisayar üzerinden kayıt sistemi de yok. Bana;

-Hocam bizim evrak kayıt defterimiz yok. Dedi.

Dehşet içinde;

-Nasıl yani evraklara nasıl tarih sayı veriyorsunuz? Sistem nasıl işliyor? Diye çıkıştım.

-Hocam biz artık teknoloji kullanıyoz. Dedi benim çıkışıma üst perdeden cevap vermenin gururuyla.

-Yani?

-Bilgisayara kaydediyoz. Oradan tarih sayı veriyoz? Bilgisayarda gösterdi. Tarih, sayı, evrakın nevi ve gideceği yerin yazılı olduğu bir tablo oluşturmuşlar.

-Peki bu kayıtları günlük olarak çıkartıp onaylayıp, arşivliyorsunuz?

-Hayırr.

-Peki bilgisayar çökerse ne yapacaksınız?

-Hiç öyle bir şey olmadı ki Hocam. Bilmiyorum Hocam.

-Olmaz. En azından günlük çıktısını alın onaylayıp arşivleyin lütfen. Dedim ve devam et-

Prof. Dr. Gülen ELMAS ARSLAN

tim:

-Peki çocuklar şu bölüm başkanlığına atanma yazısı, bilgisayar kayıtlarına ve evrakın dosyadaki sırasına bakılırsa; eski dekan dekanlık görevinden alındıktan sonra, evrakın üzerine geçmiş bir tarih ve sayı vererek hazırlanmış izlenimi yaratıyor ve yetkisiz ve kanuna aykırı bir şekilde imzalanmış görüntüyor (Yasada bölüm başkanlarını atama yetkisi nihai olarak dekanadır). Bir evraka nasıl geçmiş bir tarih sayı verirsiniz?

-Haaa o mu Hocam biz onu hep yapıyoz, yoksa sistem aksar Hocam. Zamanında cevaplamadığımız, unuttuğumuz bir yazı olursa o zaman ne yapacağız Hocam?

Dehşet içindeyim. Gözlerim fal taşı gibi açıldı.

-Nasıl yani?

-Hocam bak şu tuşlara basarak araya bir line çekiyoz ve oraya bir evrak yerleştirmek gerekiyorsa yerleştiriyoz.

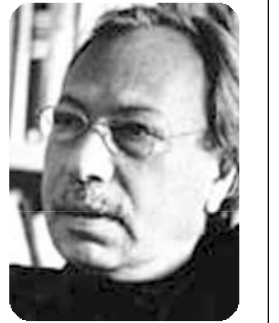
-Peki evrak sayılarını nasıl veriyorsunuz? Olur mu? Sonraki tüm evrakların sayılarını değiştirmeniz gerekir.

-Yok hocam giden evrakın evrak tarih/sayısını nasıl değiştirelim? Çok kolay Hocam. Arada bir sayı atlıyoz, belki lazım olur diye, gerekirse yazıyı oraya yerleştiriyoz.

Dehşet içinde memurun yüzüne bakınca bu dekan teknolojidenden anlamıyor, dediğimi de anlamadı diye konuyu tekrar uygulamalı özetledi.

Yani Hocam şuraya bir line çekiyooooz ve oradaki tarih sayıyı da evraka yazıyooooz.....

AH MİN'EL AŞK

Ferit EDGÜ

Bir Ah Min’el Aşk
Duvarında yüreğimin
Bakar durur herkes
Kimse göremez.

Bir Ah Min’el Aşk
Okuyla delinmiş
Bağrı ozanın
Herkes durur okur
Kimse anlamaz.

Bir Ah Min’el Aşk
Kentin üstündeki bulutlarda
Gözyaşlarından çizilmiş.

DÖRT TEKER BEDEN, İKİ TEKER RUH TAŞIR

Yeni yerler görmek, yeni insanlarla tanışmak, kendimizi geliştirmek için yapabileceğimiz en güzel faaliyetlerden biri de seyahat etmektir. Seyahat etmek sizi alışık olduğunuz rutininizden koparır, oluşturduğunuz konfor alanınızdan çıkarır. Yeni şeyler yapmaya, yeni şeyler denemeye teşvik eder. Zamanı genişletir. Belli bir rutin içinde hayat sanki çok hızlı akıyor gibi gelir ama bir seyahate çıkıp da farklı şeyler yapmaya başladığımızda bir günde yapabildiğiniz şeylerin ne kadar da çok olabileceğini fark edersiniz, bu fark ediş zamanın adeta normalden daha yavaş akmaya ve genişlemeye başladığı duygusunu yaşatır.

Benim için seyahatler, yaşadığımız hayata ve kendimize yeni gözlerle bakabilmek, yeni renkler görebilmek içindir. Gezmeye başladığım yere geri dönmek, seni artık aynı insan yapmaz. Bunu fark etmemin zamanı hatırladığım kadarıyla 2000'li yılların başıydı, üniversiteden yeni mezun olmuştum. Tatil dönemi başlamış, okunacak kitaplar listesindeki kitapları temin etme zamanı gelmişti... Listeye "Zen ve Motosiklet Bakım Sanatı" adlı bir kitap eklemişim, nerden girmiş listeme, kim tavsiye etmiş hala çözebilmiş değilim, ama hatırımda kalan kitabı oldukça zor bulduğum. Doğrusu hayatım boyu çok ama çok güzel kitaplar okudum; bazı kitap karakterlerini gerçekten dostlarımış, yaşayan kanlı canlı insanlarmış gibi hissettim ve benimsedim, gelelim ki şimdiye kadar beni bu kitap kadar sarsan, hayatımla ve dünyaya bakış açımın derinden bir bağ kurduğum bir başka kitap daha olmamıştı. Tam anlamıyla, bir kitap okudum ve hayatım değişti.

Kitabın ismi biraz ürkütücü görünebilir. "Zen ve Motosiklet Bakım Sanatı" aslında bir yol kitabı: ABD'nin orta-batı eyaletlerinin muhteşem çöl ve dağ manzarası eşliğinde motosiklet üzerinde yapılan bir yolculuğu anlatıyor. Yazar, fiziksel olarak bu yolculuğu yaparken bir yandan da geçirdiği ruhsal yolculuğu anlatıyor bize: "Nitelik" kavramını sorgularken yaşadığı büyük macerayı.

"Nitelik", yani "quality", aslında hepimizin peşine düştüğü şey. Hangimiz güzel, kaliteli işler yapmayı istemeyiz, hangimiz nitelikli bir hayat sürme peşinde değiliz ki? Peki, ama nitelik nedir gerçekten? Bu duygu içimizde nasıl var olmuştur? Bir şeyin kaliteli olup olmadığına

nasıl karar veririz? İşte kitap bunları sorguluyor. Ve bence bu işi muhteşem yapıyor.

Yazar, Doğu Roma ve Osmanlı İmparatorluğu da dâhil, eski, doğu kökenli imparatorluklar yıkılıp bilim ve teknolojiye dayanan batılı imparatorluklar yükselirken, batının özne ve nesneyi ayırarak insanlığa aslında nasıl bir kötülük yaptığının altını çiziyor ve devam ediyor "Bir şeyi yitirmeden asla bir şeyi kazanamazsın." İnsanoğlu, bilimsel yeterliliğe sahip imparatorluklar kurmuştu belki; ama aynı büyüklükteki bir anlayış imparatorluğunu da beraberinde kaybetmişti. Dünyanın bir parçası olmanın ve onun düşmanı olmanın ne olduğunu içeren anlayış idi bu.

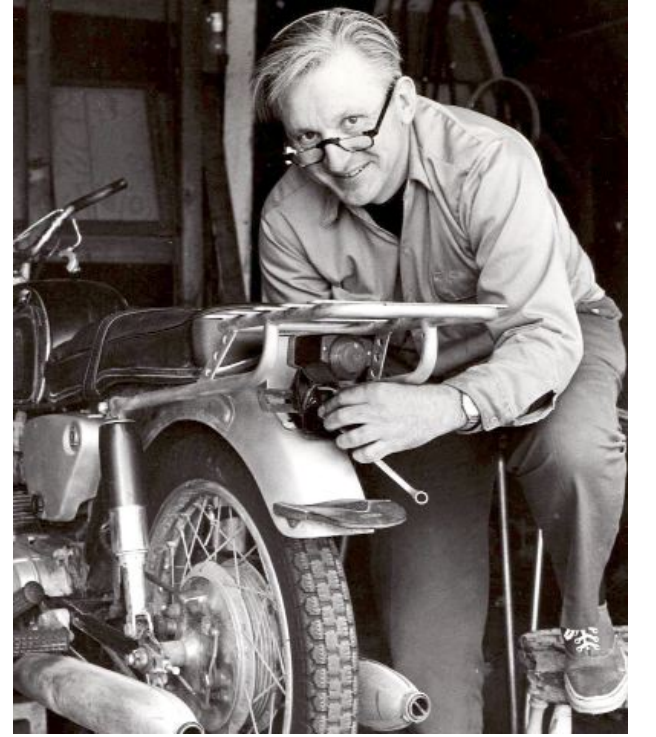
Pek çok insanın teknolojiye neden düşman olduğunu bilir

misiniz? Çünkü anlamazlar ve bir şeyi anlamak ona karşı bir nefret uyandırır. İnsanlar bir tarzda düşünmeye ve karşı gruptakileri yanlış anlamaya ya da küçümsemeye eğilimlidirler. Fakat sorun sadece bu da değildir; akıl ve yasaları izleyen "klasik" tarz, sezgi ve yaratıcılığa dayanan "romantiklere" çok sıkıcı görünür. Mesela aynı benim gibi, matematikten nefret ediyorsanız, muhtemelen siz romantik tarzda birisiniz. Öte yandan bilimsel yasaları her şeyin üstünde tutuyorsanız ve analiz yönünüz gelişmişse, muhtemelen klasik kafaya sahiptiniz demektir ve sanatçıları havai ruhlu, uçarı insanlar olarak algılamaya meyilli olma ihtimaliniz yüksektir. Oysa aslında iki anlayışı birleştirmek son derece elzemdir: Mesela teknolojinin artık kaba, kör, estetikten yoksun şeyler yapma lüksü yok! Çünkü insanlar artık teknolojinin onlara giyecek, yiyecek ve barınak sağlıyor olması ile yetinmiyorlar: Onun "insancıl", "romantik" olmasını da istiyorlar: Çevreye, doğaya saygılı, yeşil enerji iste-

Banu ÖZDİL YÜCEL

Psikolojik Danışman
ve Aile Terapisti

mi gibi. Ve bu değişim, aslında yeni bir düşünme biçimine işaret ediyor: Şimdi, değişen anlayış kalıpları ile birlikte yeni ve daha öncekine benzemeyen bir düşünme çağına geçiyoruz (hatta geçtik bile). Pirsig'in bunu yıllar öncesinden ta 1974 yılında tespit edip yazmış olması hayranlık uyandırıcı...

İşte böyle... Yazarımız kitabının sonuna doğru bizlere, beraber yolculuğa çıktığı 11 yaşındaki oğlu Chris'in bıçaklanarak öldürüldüğünü haber verirken, "Her şeyden çok, alışkanlığın verdiği bir güçle sürdürüyorum yaşamayı." diyerek hayatın evlat acısına rağmen nasıl yaşandığını vurguluyor. Daha sonra ikinci eşinden olan kızı ile kendi ıssız vadisini aşmayı başarıyor...

Kısaca, 4 yılda tamamladığı, 370 sayfalık kitabında yazar size, kendi felsefesini aktarırken, "teknolojinin getirdikleri- götürdükleri, teknolojiyi kabul edememe, klasik yaklaşım, romantik yaklaşım, bilimsel yaklaşım, kitle hipnozu, sistem, ilerleme, hakikat, zen, güven, sanat ve teknoloji, Amerikan doktrinleri, Ömer Hayyam rubailerini, girişkenlik" gibi birçok şeyi de size sorulatıyor.

Söylediklerim sizlere sıkıcı gelmiş olabilir; çünkü kitabı anlatmaya kelimeler yetmiyor gerçekten... son sözü yazarımızın kendisine bırakmak istiyorum,

"Eğer dünyayı düzeltmek istiyorsak, yapmamız gereken şey politikalar ya da programlar üzerine konuşmak değildir. Toplumsal değerlerin doğru olması için bireysel değerlerin doğru olması gerekir. Dünyayı düzeltmenin yeri ilk olarak kendi yüreğimizi, kafamızı ve ellerimizden çıkan işi düzeltmekten geçer."

Bu kitabı okuyun, sonrasında bazı şeyleri daha iyi anladığımızı, daha iyi düşünebildiğimizi göreceksiniz!

Kitap Tavsiyesi: "Zen ve Motosiklet Bakım Sanatı - Değerlerin Sorgulanması" Yazar: Robert M. Pirsig Yayınevi: Ayrıntı Yayınları

“ÖLÜDENİZ” ADLI CENNET

Öylesine güzel bir ülkemiz var ki... Abartma olmayacak, insan kimi yöresini gördüğünde kendisine, “Acaba cennette miyim?” diye sormadan yapamıyor!

Uzunca bir zaman, “yamaç paraşütü” denince dünyadaki sayılı yerlerden olan “Ölüdeniz”in gökyüzünden kuşbakışı görüntüleri karşısında, o güzellikleri gidip kendi gözlerimle görebilmeyi o kadar çok istemiştim ki...

Sonunda bu dileğim gerçekleşti. Ancak, bir türlü zihnimde fotoğraf ya da kamera görüntülerini, yürüyerek dolaşacağım bir yerin görüntülerine çeviremiyordum. Ölüdeniz’in o görüntülerindeki masmavi rengi, kıyılarından da aynı mı görünüyordu? En merak ettiğim buydu. Sonra, gökyüzünden süzülen paraşütlerin altında yürümek nasıl olurdu acaba? Büyük bir heyecan içindeydim Ölüdeniz’e ilk kez giderken!

Bağlı olduğu Fethiye ilçesinden yola çıkıp, bir süre sonra yükseklerdeki çamların arasından ilerleyerek yol alırken birden önümüzde Belcekız (Belceğiz) Koyu beliriverdi. Sol yanda Babadağ, biraz daha ilerleyince sağa doğru uzanan Kumburnu... Ve uzantının ardına saklanmış gibi görünen minik bir göl... Ölüdeniz’in ilk görüntüsü bile nefesimi kesmişti! Dünyamızın “özene bezene yaratılmış” yerlerinden olmalıydı burası!

Ölüdeniz’in düşünmedikinden de güzel bir yer olduğunu, sayılı günlerimizde gezip gördükçe daha iyi anladım. İnsana, kent içinde bir çarka kapılmışçasına sürüp giden yaşamını tümüyle unutturup, doğanın güzelliğiyle kendini bütünleşmiş gibi hissettiren bir yerdi...

Denizin rengi gün boyunca değişiyor; bir mavinin, bir yeşilin tonlarına bürünüyor. O kadar renk, tek tek isimlendirilmeye kalkılsa isimler yetmezdi sanırım.

Dünyanın dört bir yanından yamaç paraşütü için gelmiş olan gezginler hemen belli oluyordu. İngiltere’den buraya her yıl, Ölüdeniz’i göklerden görebilmek için gelen “80’lik bir delikanlı” ile tanışmak da çok hoş olmuştu!

Kumburnu tarafından Babadağ’a doğru bakınca, masmavi gökyüzünde sanki mitolojik öykülerden çıkıp gelmiş dev bir kuşun, uçarken dökülen tüyleri süzüle süzüle dağın yamaçlarından denize doğru dağılıyor... Tüyler büyüdükçe bir de bakıyorsunuz ki, bunlar sanki bir sihirli değnek değmişçesine paraşütlere dönüşüyordu! 2000 m. yüksekliğe ulaşan bir dağdan gökyüzüne dağılıp, böylesine aheste aheste salıncasına dolaşan o paraşütlerden nereler, nasıl görülüyordu acaba? Sonra paraşütler birer birer Belcekız’ın kıyısına iniyorlar. Her paraşütçünün yere ayaklarını basmasıyla duyulan rahatlatma, kopan bir alkışa dönüşüyor. Ne de olsa, herkes biraz da kaygı ve korkuyla izlemekte! Ancak dikkat etmezseniz o paraşütlerden başınıza geçen de olabilir!

Paraşütleri kıyıda bırakarak

Kumburnu boyunca Ölüdeniz’e doğru ilerliyoruz bu kez... Hemen burnun öte yanında, kim bilir kaç yıllar öncesinde bir yer altı mağarasının çökmesiyle oluşmuş mini bir göl Ölüdeniz. Çevresini saran çam ağaçlarının yeşilini yansıtan bir rengi var Ölüdeniz’in, yabancılar için “Blue Lagoon (Mavi Göl/Lagün)” olsa da...

Babadağ’ın eteğinden ileriye uzanan, tümünü

la kıyıya çıkarlarmış.

Bir gün yaşlı bir denizcinin su almaya giden genç, yakışıklı oğlu kıyıda bir su damlası gibi güzel Belce’yi görür. Görür görmez kıza vurulur delikanlı. Kızın da yüreğine ateş düşer. Artık, her su almaya gidişinde delikanlının aklında Belce vardır. Genç kız da gözleri yollarda sevdiğini beklemektedir.

Günlerden birinde babayla oğlu buralardan geçerken fırtına patlar. Kıyıyı iyi bilen delikanlı babasına, koydaki en korunaklı yere gidip tehlikeye geçinceye kadar orada kalmalarının doğru olacağını söyler. Ancak baba, oğlunun gizli sevdasını bilmektedir. Oğlunun sevdiğini görmek için oraya gitmek istediğini sanır. Gemiye fırtınadan kurtulacakları yöne çevirmeye uğraşan oğlunu bir kürek darbesiyle denize iter. Delikanlı fırtınalı denizde can verirken, gemi de korunaklı küçük koya girerir. Baba o anda oğlunun doğru söylediğini anlar. Deniz burada çarşaf gibidir. Kayalıkların üzerinden sevdiğinin ölümünü gören Belce de, dayanamaz kendini denize atar.

O günden bugüne, büyük koyun adı Belcekız, sevdalı gencin ulaşamadığı küçük gölün adı da Ölüdeniz’dir!”

Zamanı durdurabilmek olanaksız! Sayılı günlerimiz biterken, kendimi çok güzel bir düşten uyanmak zorundaymış gibi hissetmekteydim... Yeniden görebilme umuduyla ve özlem duyduka bakacağım bir demet fotoğraf karesiyle veda

ettim “güzel ama yalnız” ülkemizin bu cennet beldesine...

NOT: Ünlü sinema yönetmenimiz Nuri Bilge Ceylan, 2008 yılında Cannes Film Festivali’nde “Uç Maymun” filmiyle “En İyi Yönetmen” ödülünü, “Tutkuyla sevdiği güzel ve yalnız ülkeye ithaf ediyorum!” diyerek almış ve üzerine epeyce yorum yapılmıştı bu sözlerin...

Biz de, Ölüdeniz’de olsun, ülkemizin görebildiğimiz diğer “cennet gibi” yerlerinde olsun, bu güzelliklerin tadını çıkarmanın çoğunun yabancı olması

karşısında, buruklukla “yalnızlık dıştan değil, içten” diye düşünerek, ülkemiz için bir esinle nişle “güzel ama yalnız” benzetmesini kullandık, kullanmaktayız...

Özın ERDEMLİ
ozinerdemli@gmail.com

Belcekız Koyu / ÖLÜDENİZ / Fotoğraf: Özın Erdemli

Mavi Göl (Lagün) / ÖLÜDENİZ / Fotoğraf: Özın Erdemli

Bir paraşüt inerken/ÖLÜDENİZ/Fotoğraf: Özın Erdemli

Gökyüzünde bir paraşüt/ÖLÜDENİZ/Fotoğraf: Özın Erdemli

Ölüdeniz olarak andığımız bu cennet beldeye Belcekız ile Ölüdeniz adlarını veren acı bir sevda öyküsü de var:

“Eski çağlarda buralardan geçen gemiler açıkta demir atıp, içme suyu almak için sandal-

YAŞAMAK

Göz kapaklarım direndikçe direniyor sabaha. En tatlı rüyalarımın bile sahnesi son beş dakika. Ve uykumun tüm ahengini bozan duymayı en sevmediğim ritim çoktan yankılandı duvarda.

Yeni güne merhaba(!)

Gözlerimi ovuşturup, saçlarımı topladım.

Kendimle bakıştım aynada. Kırışıklıklarımı yoklayıp, yaşlanıyorum gerçeğini tescilleyerek, zihnimi kendimden uzaklaştırıp yeni günün meşguliyetine teslim ettim.

Salındım. Döndüm ve mutsuzluğuma sebep aradım. Fani kaygılarına sarıldım. Mutsuz kitaplarımı yaralarım tuz misali bastırmak için altı çizili raflarımın arasından hayatıma dokunan bir cümle fısıldadım: **"Geminin içinde olmasaydık denizin kabaran dalgaları belki hoşta giderdi."**

Başımı salladım ve umutsuzluğa açılan bir sayfayı daha katlayıp hatıra defterimin rafına kaldırdım.

Yine her şey birden geliyor üstüme. Pantolonum ütüsüz, göz kalemimin ucu kırılmış ve numarasını bulamadığım için sahip olamadığım, herkesin methiyeler düzdüğü markanın ayakkabısı. Bunaltıcı bir hava ve buluşmak zorunda olduğum arkadaşlarım.

Şakalaşmak şöyle dursun, elimden geldiğince kaçtım köşe bucak kendimden, uzaklaştım. Kim gülümseyerek yaşar ki bu hayatı? Büyük hayaller kurup küçük şeylerden mutluluk bekleyenler mi? Zihnimin kara bulutları kör düğüm şimdi. Daha fazlası her zaman, her şeyin... Kendimi dışarıya attım. Ne doğan güne, ne aldığım nefese aldırmadan iç sesimin bitmek bilmeyen şikâyetlerine eşlik ettim. Her çekişimde hayat bulduğum havayı hiçe saydım. Adımlarım takip etti adımlarımı. Kaldırımında bir sağa bir sola yalpa-

landım.

Bir çocuk geçti yanımdan, annesine teslim etmiş tüm benliğini. Yüzünde hayatı kucaklayan bir tebessüm. Annesi mutlu, sıkıca sarılmış evladına. Çocuk coşkulu, ne yırtık pantolonu, ne solgun benzi umurunda. Hızla uzaklaştım oradan.

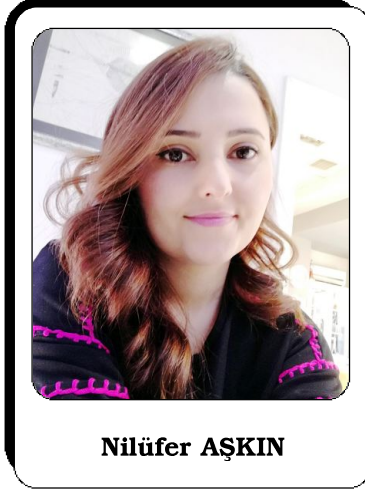
Engeller mutluluğa küs olmalıydı benim hayatımda. Öfkelendim sebepsizce çocuğa.

Ve gökyüzüne yükselen çığlıklar dağıttı kara bulutlarımı. Feryatların namesiyle anlamsızlaştı kaygılarım. Bir hayat son buldu her gün kaygılarımı listelediğim öteden. Bir kedi hızla geçti önümden, uzaklaştı ölümden. Kedi bile şükretti aldığı nefese, çöpten bulduğu bir parça ekmeğe. Yaşamak için değer miydi? Yaşamak soğuktu, açlıktı... Susturdum karanlık fikirlerimi. Yaşamak umuttu. Bir annenin

umudu, bir evladın umudu... Ölüm bile yaşam varsa var olabilirdi ancak.

Beş saniye ötemde kayboldu umutlar. Bir ane çocuğunun cansız bedenine sarılıp **"ölüm dedi, tek gerçek bu hayatta."** Ve ağıt oldu göz yaşları.

Keder sardı dört yanımı. Dertlerim utanç oldu yağdı üstüme lapa lapa. O gitti, beni döndürdü

Nilüfer AŞKIN

hayata. Ondan alınan şey bende varken hakettiği değeri vermemem mümkün müydü? Hesap soramaz mıydı bana, şükürsüzlüklerimi çalmaz mıydı bir bir suratıma?

"Çünkü ömür dediğimiz şey hayat sunulmuş bir armağandır"

Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana"

Uzaklaştım. Usulca yağın yağmura karıştım. Tüm eyvahlarımı maviye boyadım, uçurttum gökyüzünde. Gün batımında ruhumu yıkadım. Aldığım nefes şükür oldu döküldü dudaklarımdan. Ve güneş doğdu.

Yeni güne merhaba.

ALTINI ÇİZDİKLERİM

1496. Kalpleri birlikte çarpan, yıllarca birlikte ağlayıp gülen iki sevgiliden biri can verse, hayatta kalandır gerçekte ölen./ Cemil Meriç

1497. Beklenen geç geliyor, geldiği sırada insan başka yerlerde oluyor./ Oğuz Atay

1498. İster devlet adamı olsun, ister tüccar, memur ya da akademisyen, kendine günün üçte ikisinden azını ayıran herkes köledir./ F.Nietzsche

1499. Çok yabancı bir şey gibi sevinçlerimiz, keder durmadan çiçek açar içimizde./ A.H.Tanpınar

1500. Huzur mu istiyorsun; az insan, az eşya.../ Franz Kafka

1501. İnsanoğlu veda eder, vasiyet eder, şöyle olmasını, böyle olmasını ister. Kısacası, ayrılıyormuş gibi ölür./ A.H.Tanpınar

1502. Bazı şeyler yürekle sezilir. Bırak yüreğin konuşsun; yüzleri sorguya çek, dilleri dinleme.../ Umberto Eco/ Gülün Adı

Ahmet İLBARS

1503. Fakirliğin değil zenginliğin açıklanması lazım./ Adam Smith

1504. Beyin bir donanımdır, herkeste vardır; akıl bir yazılımdır, herkeste yoktur./ Anooshirvan Miandji

1505. Bir gün sana dünyada katlanılacak tek şeyin sevgi olduğunu öğreteceğim./ Yusuf Atılgan

1506. Ruhuna dokunan insanı bul. Konuştuğunda gözleri gülen ve seni olduğun gibi seven.../ Leo

Buscaglia

1507. Ateşe düşen yanar, suya düşen ıslanır, kendine düşen boğulur, kendinden düşen kurtulur./ Jean- Paul Sartre

1508. İnsan en çok severken insandır./ Dostoyevski

1509. Bir insan başka bir insan aracılığıyla insanlaşır./ Afrika Atasözü

1510. İnsan zamanın çoğunda niyet ettiğinden başka şeyler yapmak ve yaşamak zorunda kalır./ Aslı Tohumcu

AĞIR AĞIR ÖLÜR YOLCULUĞA ÇIKMAYANLAR, OKUMAYANLAR, MÜZİK DİNLEMİYENLER, GÖNLÜNDE İNCELİK BARINDIRMAYANLAR

Ağır ağır ölür işlerinde ve sevdalarında mutsuz olup da bu durumu tersine çeviremeyenler. Bir düşü gerçekleştirmek adına kesinlik yerine belirsizliğe kalışmayanlar, hayatlarında bir kez bile mantıklı bir öğüde aldırış etmeyenler.

PABLO NERUDA

Şahika ÇAĞLAR

Usta şair böyle söylemiş. Herkesi bilmem ama benim en büyük özlemlerimdir sürekli seyahat etmek, yeni yerler görmek, keşfetmek, yeni kültürlerle, insanlarla, tatlarla,

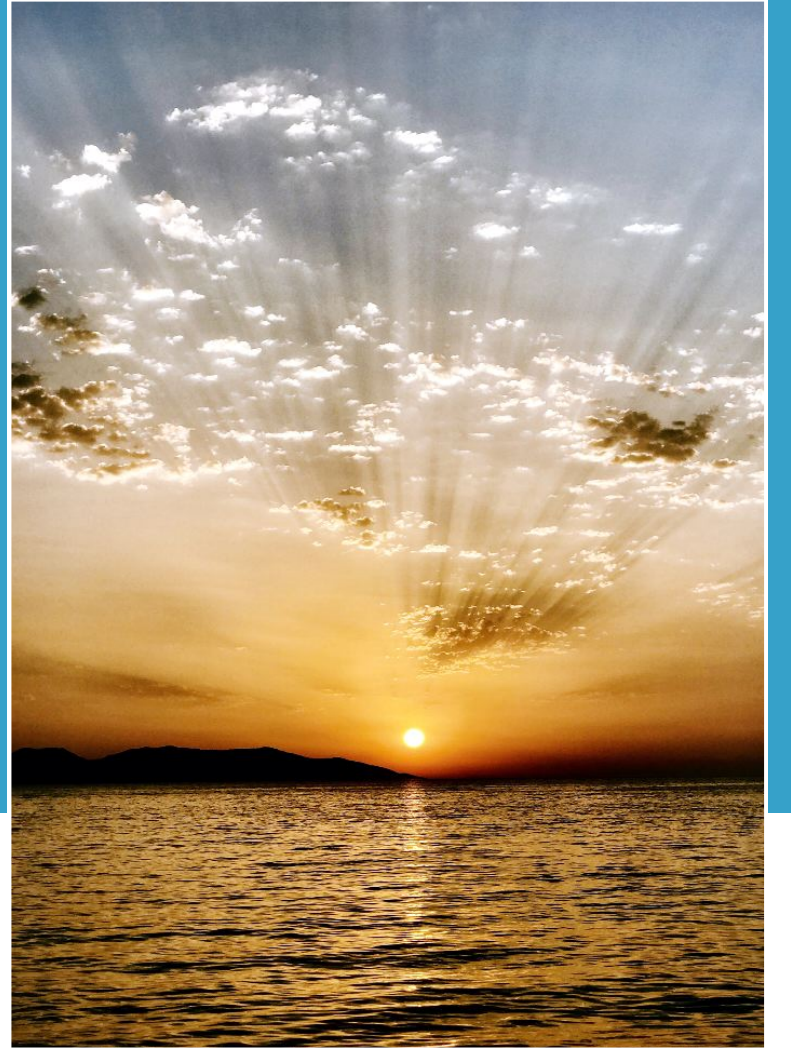

Şahika Çağlar, ablası, emekli öğretmen Emel Ölçer ile birlikte...

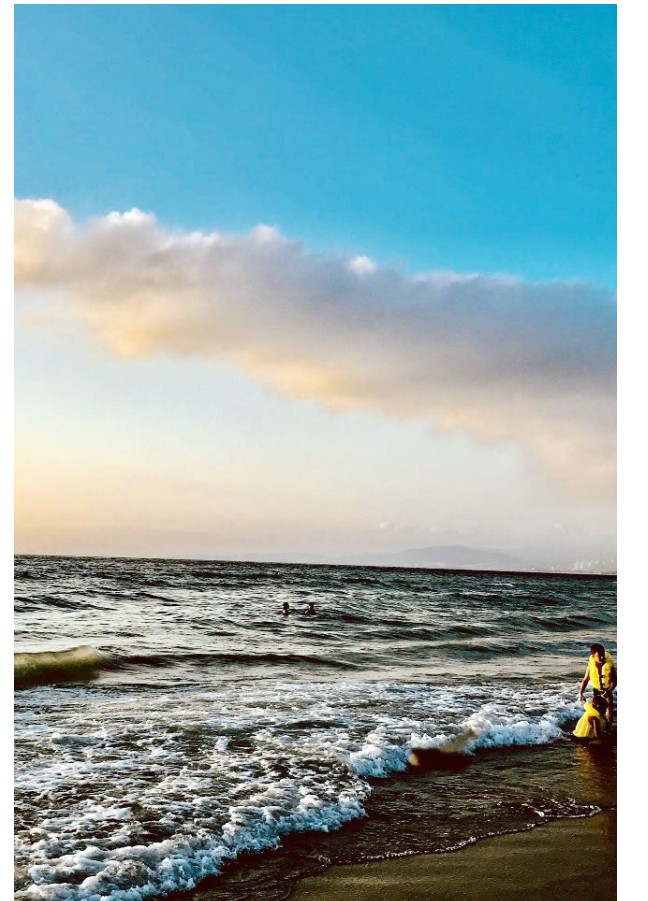
coğrafya ile tanışmak. Bu nedenle, her fırsatta, olanaklar elverdiği ölçüde yolculuğa çıkmak isterim.

Yol hikayelerini çok severim, hani bütün her şeyi arkasında bırakıp koca bir dünyaya açılan insanlar vardır, ya yelken açar, ya bisikletin veya motosikletin tekerleğine verir gücünü, kendi mutluluğuna yol alır. Ya dâren yollarını izler, veya nehir kenarlarını, gölleri, dağları, mağaraları, ormanları... Rotasını bir sevdaya bağlamışlar da vardır. Veya kendi gerçeğini arayıp bulmak için inançla yol alır. Yolu bir evliyaya varır, veya Tibet dağlarında bir rahipten feyz alır. Hep incelerim, araştırırım bu yol hikâyelerini, öykülerini, fotoğraflarını. Bir tatil molası bile heyecan verir. Deniz sesini duymak, ormanın kokusunu hissetmek, sevdikleriyle zaman geçirmek, biraz olsun gündelik koşturmaya, telaşa ara verip, hani okumak istediğin kitapları karıştırmak... Gezmek, görmek, tanımak, bir çok şeyi bir hafta veya 15 güne sığdırabilme telaşı bile güzel...

Çalışmaya ara verdiğim bir 15 günün ilk günlerinde Bodrum Turgutreis'te karma resim sergisine katılmıştım ve tatile oradan başlamak bir ayrı güzeldi benim için. Bodrum her daim heyecan verir insana. İstanbul gibi ne kadar çirkinleştirilmeye çalışılırsa çalışılısın hep güzel kalır; hep canlı, hep heyecanlı-

dır. Bodrum'da sanat daha bir güzelleşir, şiir daha bir güzel yazılır, resim daha bir güzel olur; mavisinden mi, yeşilinden mi, yakamozlardan mı, veya mitolojik geçmişin ayak izlerinin enerjisinden mi, anılardan mı bilinmez, ama her yer Bodrum'da ayrı bir güzel olur. Hele dostlarla olunca...

Akyarlar'daki sevgili dostlarım Hale ve Cevat Kopanoğlu çiftinin konuğu oldum. Dostluk paylaşmak demek. Kopanoğlu çiftide bir gezgin. Dünyanın bir çok yerine gitmişler. Cevat bey bir kuş fotoğrafçısı; kuş yollarını izlemiş...Konuşacak o kadar çok şey vardı ki onlarla...

Turgutreis deyince, daha önce aynı dostlarıma konuk olduğum bir tatilde Fazıl Say konserini anımsadım. Yine aynı dostlarımla gitmiştik konsere, beş bin kişi izliyor, nefes sesi bile duyulmuyor kimseden. Fazıl Say kimin parçasını çalışıyorsa, o besteci o an orada oluyor sanki. O'nun Mezopotamya bestesini dinlemiştim, bir besteyi dinlerken o yörenin tarihini okuyorsun sanki coğrafyasını, sosyolojisini, kadınlarını, ağalarını beylerini, o yörede yaşamış destansı aşkları, Fırat ve Dicle'nin kavuşmasını, savaş yerine barışı özlüyorsun birden Mezopotamya coğrafyasında. Hani vardır ya ölmeden önce yapılacak 100 şey vs bunlardan birisi 1 Mayıs'ta Küba'da olmak ve Fazıl Say konserini izlemek olmalı .

Tatil anıları böyle bir şey galiba nereye gitsen güzel anılara gitmek, yeni ve taze anılarla dönmek şahane bir duygu.

O gün mavinin derinliğinde, begonvillerin renkleri ile güzel bir kahvaltıdan sonra akşam

sergimiz açılıyor. Diyorum ya 'Bodrum'da sanat başka' diye. NİSART galerisi sahibi Nihat Tokat ve ekibine teşekkür ediyorum sergi için. Bodrum'da ne sanat biter, nede etkinlik. sosyal medyadan sevgili dostum şair, eğitimci, araştırmacı Hamdi Topcuoğlu'nun Dibeklihan Söyleşilerini takip ediyor ve kıskanıyordum, keşke o söyleşilerde olabilsem diye. Demek ki istemek önemliymiş. Dibeklihan'ın sergi alanına yakın olduğunu öğrenip görmek istediğimi söyleyince, arkadaşlarım sağ olsunlar benim için görülmesi gereken bir yer olduğunu anlattılar bana. Daha önce gitmemek benim için de bir eksiklikti. Ucundan kıyasından sohbeti yakaladım, ayak üstü sevgili Hamdi ile görüştük ve fotoğraf, heykel ve resim olmak üzere üç sergi gezdik.

Ertesi gün rota Kuşadası Güzelçamlı...Yol çok keyifli...Bir yerde Bafa gölü kenarından geçiyorsun. Oradan geçerken gölün diğer yakasındaki bir köyden söz etmek isterim. Mutlaka ziyaret edip bir kahvaltı yapın: Kapıkırı köyü...köy devasa kayalıkların arasında... Şöyle bir kayalara bakıldığında bir çok figür bulabiliyorsunuz. Santorina yanardağının patlaması ile oluştuğunu okumuştum bir yerlerde. Orada yaşayan çoban Endmiyon ile ay tanrıçası Se-

la'nın aşkı anlatılır. Bu aşka Zeus izin vermez, karşı çıkar.

Çoban flüt çalarmış aşkıdan... Her dolunayda flüt sesinin geldiği ve de Bafa gölündeki balıkların gümüş gibi parladığı söylenir. Dolunay zamani çadırlar kurarak bir çok insan izlemeye duruyor.

Çok güzel bir yer Güzelçamlı. Havası, denizi, kumu ile ünlü Kuşadası Davutlar beldesine bağlı şirin bir tatil köyü... Bir mübadele köyü... Yerli halkı göçmen. Küçük bir müzesi var ve müzenin anahtarını bakkaldan alıp giriyorsunuz. Aslında anılarla dolu etnografik bir müze, kotaranım eline sağlık. Oradaki fotoğraflarda mübadelelinin tüm hallerini, insanların yüzlerindeki çizgilerden okuyorsunuz adeta. Güzelçamlı'yı bizimle tanıştıran, yazın keyfini, dostlarıyla çıkararak, yazlık evinin ve

sofrasının hala boş kalmadığı, hayatın anlamını, direnmeyi, en zor zamanlarda mutlu olmayı öğreten ağabeyim, sevgili ablam Emel Ölçer'in eşi rahmetli Erhan Ölçer'i anmadan geçemeyeceğim. Işıklar, nurlar içinde uyusun, ruhu şad olsun.

Güzelçamlı'nın çamları, ormanı, güzel ama, en güzel olanı gün batımı. Gerçekten her izlediğinde insanı ayrı bir aleme götüren güneşin renk senfonisi görülmeye değer. Sanki güneşin, 'gidiyorum, ama yarın geleceğim' dediğini duyuyorsunuz. Bir tarafta Ege denizinin dinginliği, diğer tarafta yeşilin tüm tonları ve çam kokuları ile ormanın derinlikleri...

Yakınlardaki Radon Kaplıcaları, sağlık ve gençlik iksiri... Hipertermal 42,5 C, hipotonik maden sularının fiziksel özelliklerine sahip. Kimyasal özellikleri nedeniyle pek çok hastalığın şifa kaynağı. Sıcak maden suyu, tuzlu bikarbonat, karbondioksit, kükürtlü, iyodürlü demir yanında bünyesinde "Radon" (gençleştirici gaz) bulundurmasından dolayı hücreleri yenilemekte, hormonları aktive etmekte, bağışıklık sistemini güçlendirmekte.

Tamda kaplıcadayken Çorum'dan sevgili dostlarım, öncü ve aktivist kadınlarımızdan-Zehra Bütün ve Sebahat Ekmekçi ile karşılaşip Çorum sohbeti yapmakta ayrı bir renk kattı kaplıca turuna.

ÖZEL DOSYA

RECEP SERBES

Onları Türkiye ilk kez, geçtiğimiz yılın Ekim ayında TV8'deki **"Yetenek Sizsiniz"** adlı yarışma programıyla tanıdı.

Altın sarısı saçları, boncuk boncuk gözleri ve biraz **"kuruk"**, ancak son derece sempatik konuşmalarıyla Acun Ilıcalı, Hülya Avşar ve Ali Taran'ın karşısına çıkan bu iki yakışıklı kardeş, henüz ilk dakikadan itibaren hem stüdyodaki hem

"Kalbimin Sultanı" dizisinin set arkasında güzel oyuncu Alexandra Nikiforova, Onur'la...

de ekran başındaki tüm izleyicilerin ilgi ve dikkatini çekmeyi başarmıştı.

Evet, Onur ve Serkan Karamanlioğlu'ndan bahsediyoruz.

203 ülkenin bayrakları ve başkentlerini ezbere bilen 4 yaşındaki Onur, bu müthiş yeteneğiyle herkesi şaşkınlığa sürüklemiş ve Acun Ilıcalı'nın rastgele gösterdiği bayrakların hangi ülkeye ait olduğunu bir çırpıda söylemesiyle oldukça

BU ÇOCUKLARDA YILDIZ IŞIĞI VAR!

Serkan ve Onur Karamanlioğlu

hayranlık uyandırmıştı.

İşte o programla büyük sükse yapan Karamanlioğlu Kardeşler, sonrasında

Youtube'daki kendi kanallarından yayımladıkları birbirinden şirin videolarıyla milyonlarca takipçiye ulaşarak binlerce **"like"** almayı başardılar.

Onur ve Serkan ilerleyen süreçte ise değişik

reklam filmlerinde ve ekranların popüler dizilerinde karşımıza çıktılar.

12 yaşındaki Serkan sırasıyla Star TV'deki **"Do-**

Onur, sergilediği bayrak performansı ile Acun Ilıcalı başta olmak üzere herkesi hayrete sürüklemişti.

yalog oyuncusu olarak rol üstlendi.

Serkan'ın yer aldığı en dikkat çekici yapımlardan biri de artık bir fenomen hâline gelen TRT'nin uzun soluklu tarihî dizisi **"Diriliş Ertuğrul"** oldu. Serkan bu dizinin de 97. bölümünde, bir akranıyla kılıç talimi yaparken boy gösterdi.

Diğer yakışıklı Onur ise oynadığı çeşitli reklamların yanı sıra Star TV'nin, II. Mahmud dönemini an-

Serkan Karamanlioğlu, "Diriliş Ertuğrul" dizisinde...

Serkan, "Şevkat Yerimdar" dizisinden Özgürhan Çevik (Şevkat) ve Burak Demir (Niko) ile...

Onur ve Serkan, "Yetenek Sizsiniz" sahnesinde...

latan **"Kalbimin Sultanı"** adlı sevilen dizisinde de ünlü isimlere eşlik etti.

Onur, ilk Türk-Rus ortak dizi projesi olan bu yapımda, padişahın gözdesi **"Anna"** rolündeki Alexandra Nikiforova'nın Fransızca öğrencilerinden birini canlandırdı.

* * *

Oyunculuk alanında kariyer basamaklarını şimdiden adımlamaya

II. Mahmud, Anna'ya; O ise "Şehzade" Onur'a âşık...

başlayan Onur ve Serkan, film sektörünün her zaman için aradığı **"güzel ve yetenekli çocuk oyuncu"** ihtiyacını karşılamaya namzet görünüyorlar.

* * *

Üstelik tüm güzellikleriyle birer **"yıldız ışıltısı"** saçan birbirinden zeki ve yetenekli bu iki delikanlının, kökleri Çorum'a uzanan bir aileden gelmeleri de bizi ayrıca gururlandırıyor.

Serkan'ın oynadığı TRT belgeselinin setine Onur da misafir olmuş...

Karamanlıoğlu Ailesi, bu kareyi YAZILIKAYA için özel olarak anılaştırdı.

Onur ve Serkan'ın Youtube kanalında yayınladıkları videoların montaj işlemlerini anneleri Aylin Hanım yapıyor.

Kazakistan steplerinde filizlenen güzel bir aşkın, en tatlı meyveleri

Yıldızları her geçen gün biraz daha parlayan ve gitgide takipçi ve hayran sayısını artıran Onur ve Serkan, Çorumlu bir inşaat mühendisi olan Sinan Karamanlıoğlu ile Rus uyruklu Aylin Hanım'ın çocukları...

* * *

Sinan Bey'in babası ise Çorum'da "Lastikçi Şevket" adıyla biliniyor ve hâlen bu şehirde yaşıyor.

* * *

1981 yılında Çorum Endüstri Meslek Lisesi'ni bitirdikten sonra Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği'nden 1988'de mezun olan Sinan Bey, bir süre İstanbul'da çalışmış...

Başarılı bir inşaat mühendisi olan ve mesleği gereği dört ülke arasında âdeta mekik dokuyan Sinan Karamanlıoğlu, ilginç hayat serüveniyle dikkat çekiyor.

* * *

Bu fotoğrafta henüz 5 aylık olan Onur, Çorum'da "Lastikçi Şevket" nâmiyle tanınan dedesiyle...

Sinan Bey askerliğini 1994 yılında kısa dönem olarak tamamlamasının ardından 1995'te Rusya'nın Sibirya bölgesinde bir bankanın şantiye şefliğini üstlenmiş. İlk

Dünyalar güzeli üç kardeş: Serkan, Onur ve Kaan...

yurt dışı deneyimini Sibirya'da yaşayan Sinan Bey, bir süre Azerbaycan'da çalıştıktan sonra 1999'da Türkiye'ye dönmüş.

2001 yılında bu kez proje müdürü olarak Kazakistan'a giden Sinan Bey, sonradan Türk vatandaşlığına geçerek "Aylin" adını alacak olan eşi Marina Hanım'la Kazakistan'ın Aktobe kentinde tanışmış...

İlk görüşte âşık olduğu Marina Hanım'la aynı yıl hayatını birleştiren Sinan Bey, Kazakistan'daki görevinin sona ermesiyle bu defa sevdiği kadımla beraber yeniden Sibirya'nın yolunu tutmuş.

Burada kendi firmasını kurarak uzun yıllar çalışan Sinan Bey, 2006 yılında ilk çocukları Serkan'ın dünyaya gelmesiyle hayatında yeni kararlar almış...

Serkan'ın doğduğu gün sigaraya veda ederek, sahibi olduğu firmayı kapatan Sinan Bey, o günlerde Rusya'da yaşanan ekonomik krizin de etkisiyle yurda dönüş yaparken, eşini de bir süreliğine Kazakistan'a göndermek durumunda kalmış...

Türkiye'de özel sektörde çalışmaya başlayan Sinan Bey, proje müdürü pozisyonuyla tekrar Kazakistan'a gitmiş ve bir müddet ayrı kaldığı eşiyle bu ülkede yeniden buluşmuş...

Sinan Bey ve Aylin Hanım; ikinci evlatları Onur'u kucaklarına aldıkları 2013 yılında, hayatlarında yeni bir sayfa daha açarak artık kalıcı olarak İstanbul'a yerleşmişler...

O zamandan bu yana özel bir firmada mesleğini sürdüren Sinan Bey, Yeşilçam'a duyduğu ilgi ve sevginin de etkisiyle sanat camiasından güzel bir sosyal çevre edinmiş...

2017 yılına gelindiğinde ise Karamanlıoğlu Ailesi'ne "Kaan" isimli bir yavru daha katılmış...

Serkan, "Çocuklar Duymasını" dizisinde "Beton Orçun" karakterini canlandıran Alp Eren Khamis ile.

Star TV'nin "Kalbimin Sultanı" adlı dönem dizisinde Onur, iki güzel rol arkadaşıyla...

Serkan, "Dolunay" dizisinin başrol oyuncularını Can Yaman (Soldaki fotoğraf) ve Hakan Kurtuluş'la...

Yeşilçam'daki kötü adamların en iyilerinden biri olan İhsan Gedik, Onur'a hayran...

Kavga sahnelerinin bir zamanlar vazgeçilmez oyuncusu Hasan Yıldız, Onur ve Serkan'la sıkı ahbab...

Sinemaya yıllarını vermiş bir başka Yeşilçam emekçisi Mehmet Uğur da Onur'u çok seviyor.

Baba Karamanlıoğlu, "Çocukluğum, Çorum sinemalarında geçti" diyor

Bir başkadır Yeşilçam sevgisi

Başarılı iş hayatının yanı sıra sosyal yönüyle de öne çıkan Sinan Karamanlıoğlu, çocukluk çağlarından itibaren Yeşilçam'a özel bir ilgi duymuş.

İlk gençlik yıllarının Çorum'daki Turan, Yalçın, Saray ve Zafer sinemalarında geçtiğini söyleyen Sinan Bey, tâ o dönemden beri özellikle Türk filmlerinin sıkı bir takipçisi olmuş.

Bu filmlerde hayranlıkla izlediği ve büyük sevgi beslediği sinema emektarlarının bazılarıyla yıllar sonra tanışma fırsatı bulan Sinan Bey, her biriyle güzel dostluklar kurmuş.

Sinema tutkusunu zamanla çocuklarına da aşılayan Sinan Karamanlıoğlu, fırsat buldukça Onur ve Serkan'la bir-

likte işte o isimleri ziyaret ediyor.

Türk Sineması'nda oyuncu, senarist, yönetmen ve yapımcı olarak önemli iz-

Sinan Bey, "Yeşilçam'ın Rambo'su" olarak bilinen Sönmez Yıkılmaz'la sanatçının Beyoğlu'ndaki mekânında...

ler bırakan İrfan Atasoy başta olmak üzere; "Yeşilçam'ın en iyi, kötü adam - ları" arasında yer alan İhsan Gedik, Mehmet Uğur, Sönmez Yıkılmaz, Ek-

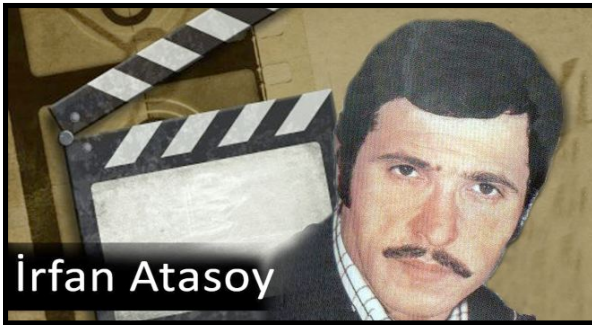

Sinan Karamanlıoğlu, Türk Sineması'nın en karizmatik kötü adamlarından Ekrem Gökkaya ile...

rem Gökkaya ve Hasan Yıldız gibi isimlerle sık sık bir araya gelen Sinan Bey ve oğulları, kimi zaman onların hâtralarını kendi ağızlarından dinliyor, kimi zaman da oyunculuk konusunda tüyo alıyorlar.

Öte yandan Sinan Bey, yaşamını yitirmiş ünlü sanatçılarımızın mezarlarına ziyarette bulunmayı kendisine bir görev edinmiş... Her fırsatta, aralarında Ayhan Işık, Sadri Alışık, Çolpan İlhan ve Kemal Sunal'ın da bulunduğu unutulmaz isimlerin kabirleri başında, geleceğin parlak oyuncu adayları olan iki oğluyla birlikte dua eden Sinan Bey, büyük bir kadirbilirlik örneği sergiliyor...

Yeşilçam'da fantastik-macera akımını başlatan efsane isim:

İrfan Atasoy

3 Şubat 1937'de Adana'da dünyaya gelen İrfan Atasoy, sinema sektörüne 20 yaşındayken yazdığı "Kahraman Üçler" adlı senaryo ile adım attı.

Atasoy, çocukluk arkadaşı Yılmaz Güney'e eşlik ettiği 1967 tarihli "İnce Cumali" filmiyle oyunculuga başladı. İrfan Atasoy'un yapımcılığını da üstlendiği bu film, ertesi yıl Antalya'da dört "Altın Portakal" birden kazandı.

Öte yandan Atasoy, Yeşilçam'ın sıradışı yönetmenlerinden Yılmaz Atadeniz'le birlikte 1967 yılında çektikleri "Killing" serisiyle Türk Sineması'nda fantastik-macera akımını başlatan isim oldu.

Tepeden trnağa iskelet kostümüne bürünmüş bir anti-kahraman olan İtalyan orijinli Killing'in Yeşilçam'a taşınması büyük ses

Bir Yeşilçam duayeni İrfan Atasoy, Onur'u geleceğin yıldız adaylarından biri olarak görüyor.

"Onur'la Serkan'a bayılıyorum!"

getirdi ve gişede müthiş bir hasılat yaptı.

"Kilink İstanbul'da" ve "Kilink Uçan Adam'a Karşı" adlarıyla çekilen serinin ilk iki filminde Atasoy, hem profesörün oğlu "Orhan", hem de "Uçan Adam Shazam" olmak üzere iki farklı rol birden üstlendi.

Atasoy ayrıca "Kızıl Maske" karakterini de beyazperdede canlandıran ilk Türk oyuncu olarak sinema tarihine geçti.

Semiha Yankı'nın ablası Hamiyet Yankı ile evli olan İrfan Atasoy, başrolünü oynadığı "Bin Defa Ölürüm", "Üçkâğıtçılar", "İblis", "Acı Kader", "Topal", "Susuz Yaz", "Dört Hergele", "Tolga", "Hamal", "Erkeğim" ve "Rezil" gibi çok sayıda filmin bazılarına senarist, yönetmen ve yapımcı olarak da adını yazdırdı.

Atasoy bu filmlerin bir kısmında ise eşiyle birlikte kamera karşısına geçti.

Yılmaz Güney'in oynadığı çok sayıda filme prodüktör olarak imza atan İrfan Atasoy, bu filmler nedeniyle 12 Eylül'ün hışmından da kurtulamadı. Ünlü sinemacı, büyük emek ve paralarla çektiği ancak sıkıyönetim tarafından el konulan "Yılmaz Güneyli" filmlerinin akıbetini bugüne kadar hâlâ öğrenemedi.

Yeşilçam'ın usta ismi, 2005 yılında düzenlenen 12. Adana Altın Koza Film Festivali'nde "Yaşam Boyu Onur Ödü-

lü"ne lâyık görüldü.

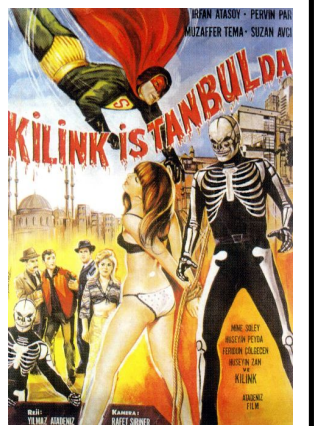
İrfan Atasoy hâlen İstanbul'da Atlas Sinemaların işletmeciliğini yapıyor ve kurucusu olduğu İrfan Film'i oğlu ve iki kızıyla birlikte yönetiyor.

İşte Türk Sineması'nın yaşayan son ustalarından biri olan İrfan Atasoy, "Yetenek Sizsiniz" yarışmasında izlediği Onur ve Serkan kardeşler hakkında, "Bu çocuklara bayılıyorum" ifadesini kullanıyor.

Özellikle Onur'un sahnedeki rahatlığından çok et-

İrfan Atasoy ile Sinan Karamanlıoğlu bir araya geldiklerinde en çok Yılmaz Güney ve Feri Cansel'i yâd ediyorlar.

kilendiğini vurgulayan Yeşilçam'ın duayen ismi; Onur'da tam bir "yıldız ışığı" gördüğünü belirterek, isabetli yapımlarda yer alması hâlinde bu minik yeteneğin ilerleyen yıllarda Türkiye'nin yeni yıldızlarından biri olacağı öngörüsünü dile getiriyor.

Yetenekli kardeşlere, film tekliflerinin ardı kesilmiyor!

ÖNCE EĞİTİM, SONRA KARIYER

Prlanta gibi ışıltılı üç evlâda sahip olmaktan gurur duyduğunu belirten Sinan Karamanlıoğlu, öncelikli hedefinin onlara iyi bir eğitim ve güzel bir gelecek sağlamak olduğunu söylüyor.

Atatürk ilkelerine ve Cumhuriyet değerlerine sonuna kadar bağlı bir aile olduklarını vurgulayan Sinan Bey, çocuklarını Atatürk ve vatan sevgisiyle büyütüyor.

Onur Karamanlıoğlu

cuk. Henüz bu konuda bir ölçüm yapılmadı fakat daha bu yaşlarda hemen hemen tüm dünya ülkelerinin bayrak ve başkentlerini öğrenmiş olması, O'nun da üstün bir zekâyâ sahip olduğuna işaret ediyor.

En küçükleri Kaan'ın da maşallah ağabeylerinden geri kalır yanı yok... O da çok akıllı olduğunu her hâliyle yansıtıyor."

* * *

mizden geldiğince teşvik ediyoruz.

Çünkü Tanrı'ya şükür ki her ikisi de çok güzel çocuklar.. Bu güzelliklerini akıl ve yetenekleriyle birleştirmeleri hâlinde oyunculuk yolunda önlerinin açık olacağına inanıyorum.

Zaten oynadıkları her filmde sonra yeni yeni teklifler alıyorlar. Şu an çalışmaları süren bir filmde beraber rol alan Onur ve Serkan,

Serkan Karamanlıoğlu

Sinan Bey, çok iyi derecede Rusça konuşan Onur ve Serkan'ın ayrıca en seçkin ajanslara kayıtlı olduklarını övünçle anlatarak, "Bunlar arasında eski Türkiye ve Avrupa Güzeli Neşe Erberk'in ajansı da var. Neşe Hanım sağ olsun, Onur ve Serkan'ı çok beğeniyor ve destekliyor." diyor.

* * *

Öte yandan iki kardeşin, ünlü illüzyonist Sermet Erkin'le aynı sahneyi paylaştıklarını da aktaran Sinan Karamanlıoğlu, "Sermet Bey'le çok sık görüşüyoruz, artık aileden biri gibi olduk. Onur ve Serkan'ı O da çok başarılı buluyor. Önümüzdeki süreçte kendisiyle yeni projelerimiz olacak." diye konuşuyor.

* * *

Onur ve Serkan'ın Youtube'daki videolarının büyük ilgi gördüğünü anımsatan Sinan Bey, bu kısa filmleri birlikte çektiklerini, montaj işlemlerini ise eşi Aylin Hanım'ın yaptığını dile getiriyor.

Bu videolardan birinde Çorum leblebisini de konu edindiklerine vurgu yapan baba Karamanlıoğlu, sözlerini; "Çünkü biz Çorumluyuz. Şimdilik uzak olsak bile memleketimizi hep gönlümüzde tutuyor ve Çorumlu olduğumuzu asla unutmuyoruz." şeklinde tamamlıyor.

* * *

Birbirinden güzel, birbirinden akıllı yavrularının âdeta üzerine ütreyen baba Karamanlıoğlu, onları şu sözlerle anlatıyor:

"Büyük oğlum Serkan, devlet onaylı 'Üstün zekâlı' bir çocuk... Bu yıl 7. sınıfta öğrenim görecektir ancak şimdiden 'üniversite hazırlık' çalışıyor.

Ortanca oğlum Onur ise 'Yetenek Siziniz' yarışmasındaki bayrak performansı ile büyük sempati topladı ve epeyce tanıdı. Jüri üyeleri o yarışmada Onur'u çok beğenmelerine rağmen, yaşının küçük olmasından dolayı aşırı baskıdan korumak için bir üst tura çıkarmadılar. Ancak Onur bu yılki elemelere yine katılacak. Ekim ayında yapılacak yarışmada sergileyeceği şovuyla Onur'un bu defa jürinin onayını alacağını düşünüyorum.

Onur da ağabeyi gibi çok zeki bir ço-

Bir "Babalar Günü" hâtrası...

Anneleriyle parkta gezinti...

Onur ve Serkan'ın okul dışındaki zamanlarında sürdürdükleri film çalışmalarına da değinen Sinan Bey, şöyle devam ediyor:

"Çocuklarımızın yaptıkları bu işten son derece keyif aldıklarını görmek, annesiyle beni de elbette mutlu ediyor. Doğrusu biz de onların sevindikleri bu alanda yol almalarını, güzel bir kariyer yapmalarını arzuluyoruz. Bu anlamda eşim ve ben, ikisini de eli-

Onur ve ünlü illüzyonist Sermet Erkin sahnede...

Ekim'de çekimlerine başlanacak bir sinema filminde yine birlikte oynayacaklar.

Ağabey-kardeş her ikisi de yüksek özgüvene sahipler... Özellikle Onur, bulunduğu her ortamda tüm ilgiyi üzerinde toplamayı başarıyor. Onur'un yer aldığı çekimler de inanılmaz settekiler âdeta kendini kaybediyor. Herkes ama herkes, O'nu sevmek için sıraya giriyor."

* * *

1983 Türkiye ve 1984 Avrupa Güzellik Kraliçesi Neşe Erberk, Serkan'la...

Serkan; babasının yakın dostu, Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç'le...

Beylikdüzü Belediye Başkanı Ekrem İmaoğlu, Onur'u makamında ağırlarken...

Babaları, onları Atatürk sevgisi ile büyütüyor...

"Bahtınız açık olsun, güzel çocuklar!"

“Ölümler Genç Kalır”

**“O kadar şey geçti ki gözlerimizin önünden
Sonunda hiçbir şey göremez olduk”**(Yorgos Seferis)

Dergimizin bu ayki sayısında, Çorumlu olarak göremez olduğumuz, gözden kaçırdığımız, hak ettiği değeri vermediğimiz veya veremediğimiz, şiir dünyasında ise hayatta olduğu zamanlarda ve sonrasında anlaşılammış, rağbet görmemiş, görmezden gelinmiş Mazlum Kenan Köstekçi'nin acı, üzüntü, keder dolu yaşam öyküsünden kesitler sunacağız.

İstiraptan doğdular, şiirlerim acıdır,

Mısralarımda elem, ilhamın kırbacıdır...

Bu yazıyı hazırlarken Sayın Ümit Uzel konuşmalarımızın bir bölümünde İlimizin en önemli

Soldan: Nesime Köstekçi, Munise, Naciye, Ahmet, Süleyman Köstekçi.

Süleyman, Melek Hatun, Munise...

sanayicilerinden biri olan **İsmail Alapala** ile ilgili bir anısını anlatırken; “Sevgili arkadaşım İsmail Alapala ile bir akşam yemekte bir araya gelecektik. Ben de o zamanlar ‘Zakkum Çiçekleri’ isimli kitabın ikinci baskısını yeni yaptırmıştım. Yanıma birkaç adet şiir kitabından alıp İsmail Alapala ile buluşacağımız yere gittim. Yemek öncesinde sohbet ederken sevgili Alapala’ya yeni baskıdan çıkan şiir kitabını takdim ettim. İsmail Alapala, kitabı biraz karıştırdıktan sonra kapaktaki Mazlum Kenan’ın iki mısralık şiirini gördü. Çok şaşırılmıştı. ‘Ümit Abi’ dedi. ‘Bu şiiri ben üniversitede öğrenci iken okumuştum. Hatta bu iki

mısrayı defterimin üzerine yazmıştım. Çok araştırdım ama şairin adı ile şiirin devamını bir türlü bulamamıştım’ dedi. Ben de şiirin devamı olmadığını, sadece iki mısradan ibaret ve şairinin de Çorumlu Mazlum Kenan Köstekçi olduğunu söyledim. Hakikaten sevgili Alapala’nın o şaşkınlığını unutamam” diye konuşmuştur.

Mazlum Kenan Köstekçi ile özdeşleşen bu iki mısra bile O’nunne kadar güçlü bir şair olduğunun kanıtı olmuştur. Şiir dünyamızda bu iki mısra çok bilinmesine rağmen maalesef bu mısraların şairi yazdıkları kadar tanınmamıştır.

Hatta insanlar, çok sevdikleri şiirleri okurken bazen şairin adını hatırlayamazlar ya, işte bu dizeler de insanların bildiği ama şairini bir türlü hatırlayamadığı, hatta şairin ismini bulamadığı dizelerin başında gelir.

26 yaşında iken 1936’da insanlık kadar eski bir tarihi olan verem hastalığından (tüberküloz) ölen Mazlum Kenan Köstekçi, bu kısa yaşamına rağmen edebiyat dünyamıza doyumsuz şiirler kazandırmıştır.

O, bu genç yaşın büyük bir bölümünü hasta olarak hastane köşelerinde, tedavi süreçleriyle, ailesinden uzak, gurbette geçirmesine rağmen hem okunmaya değer şiirler yazmış, hem de geride bizlere yazılmaya değer eserler bırakmıştır.

Mazlum Kenan, genç yaşta kaybettiğimiz şairlerimizden sadece biridir. **Arkadaş Z. Özgür, Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu** ve diğer genç ölümlü şairlerimiz gibi.

Halikarnas Balıkcısı Cevat Şakir Kabaağaçlı, Mavi Sürgün adlı kitabına can alıcı bir hikâye olan **Tarla Kuşu** ile başlar.

“İtalya’da tarla kuş-

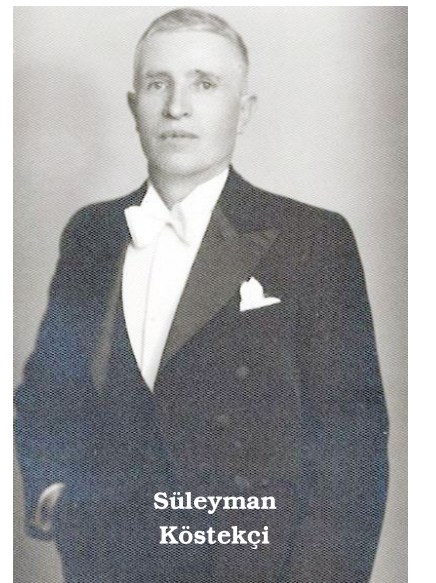

Mazlum Kenan Köstekçi

larını hiç durmamacasına öttürmek için ateşle kıpkızıl kızartılmış toplu iğne uçlarıyla cızz diye bir gözünü, cızz diye öteki gözünü yakarlar. İki gözü kör olan tarla kuşunu bir kafese koyarlar. Mavi, açık, duru göklere özgür uçmaya alışkın kuş, ilkönce gözlerini örttüğünü sandığı kapkara paçavrayı tırnaklarıyla paralamaya çabalar ve zavallı kendini bir kat daha yaralar.

Karanlığın, gözüne yapışanın bir paçavra, bir is ya da kurum değil, bir zindan gece olduğunu anlayınca, kanat hızıyla geceyi aşmaya, güneşe ulaşmaya çabalar. Çırpınır, çırpınır, her kanat vuruşu katı kafese çarpar, acır, acır!

Kara gece aşılmaz bir kara duvardır. Uçucu kanatlardan kat kat güçlü, iç hızıyla ötmeye koyulur, öter, öter. Gecenin öte tarafında gönlünün gününü güneşini, nur âlemini yaratır. Yine o mavi göklerine çıkar, ta altında ufuklara kadar ıssızlaşan yeryüzüne pırl pırl pullar gibi renk renk civıltısını döker, döker.

Süleyman Köstekçi

Öter, öter, yaradılışa bütün canını, gönül cömertliğiyle harıl harıl döktükten sonra boynu bükük, şu darı dünyaya kör gözleri açık, aramızdan şükranla ayrılır.”

Nilüfer Belediyesi Şiir Kütüphanesi katkılarıyla Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından hazırlanan “Dinmez Tarla Kuşu'nun Şarkısı” Genç Ölümlü Şairler Kitabına bu alıntıyla başlayan Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı Mustafa Köz, “Öyledir, gecenin öte tarafında gönlünün gününü güneşini, nur âlemini yaratan şairler de o tarla kuşları gibi o acıyla şiir denen o 'renkâhenk cıvıltı'yı dökerler yeryüzünün üstüne. Kimileri uzun uzun şakır, kimilerininse türküsü yaprağın ömrü, tüyün hafifliğidir.

Hepsini bekleyen ise ölümdür. Ama önce, ama sonra. Şairin ruhunda saklanan iki cevher vardır: **Şiir ve ölüm**. Ölümü yok etmek için yazar da yazar şair. Balıkçı'nın o acılı, ağrılı tarla kuşları gibi. Sesini 'ötelere' duyurmak için... Ruhunu örten o kara çulu, peçeyi sıyrıp kara geceyi apak etmek için... Ölümün soy damarından ölümsüzlüğü çıkarmak için... Yoksa neden yazıl-sın ki şiir?” diye soracaktır.

Büyük ozanımız Yunus Emre ise genç yaşta ölümü “göğ ekini biçmeye” benzeterek,

Bu dünyada bir nesneye yanar içim, göynür özüm,

Yiğit iken ölenlere, göğ ekini biçmiş gibi,

Hilmi Yavuz'un dediği gibi, “Cemal Süreya, 'her ölüm erken ölümdür” dese de, asıl Yunus'un genç yaşta ölenler için söylediği 'göğ ekini biçmiş gibi' dizesidir şiirsel olduğu kadar da yaralayıcı olan.

Süleyman, Mazlum Kenan, Munise, Naciye, Ahmet...

Yunus'un o dizesi, daha sararıp olgunlaşmamışken biçilen buğdayları tırpanlayan 'ölüm' imgesiyle bütünleşir. 'Ölüm', elinde tırpan tutan bir iskelettir çünkü ve 'göğ ekini', onun eliyle tırpanlanacak, acımasızca biçilecektir...” diye açık-

Özden Uzel (Köstekçi), Munise Saylan (Köstekçi), Ümit Uzel kızı Yasemin Sabuncu (Uzel)...

layacaktır, Yunus Emre'nin bu muhteşem sözlerini.

Ahmet Günbaş ise “**Erken Ölümlü Şairler Antolojisi Erken Ölmek**” başlıklı sunuş yazısında;

“... Şairler hep önde giderler zaten, erken giderler. Çokları aynı yola koyulmuşken onlar dönmüş olabilirler. Erkenlikleri değişim/dönüşüm özelliklerinden kaynaklanır. Duyarlıktan en uçlara taşımak, estetiğin çitasını üst düzeylere çıkarmak gibi ertelenmez görevleri vardır. 'Durup ince şeyler' bağışlarlar bize; zihin-sel yolculuklarından.

... Ortalama ölüm yaşı öteki kalem erbabına göre şairlerde daha düşükmüş! Altmış iki buçuk yıl filan! Zihinsel yoğunlaşmanın gereği midir, nedendir? Orasını bilemem. Hele o erken ölümler! Nasıl da tarumar eyler bizi.

Yunus boşa söylememiş **'Göğ ekini biçmiş gibi'** diye. Daha söz başaklar olgunlaşmadan biçilip yaşam sahnesinden silinivermek katlanılır acı mıdır?

Cumhuriyet dönemi erken ölümlerinin nedeni biraz da halkımızın makûs talihine benzer. Dört cephede yokluk, yoksulluk içinde, cebelleşme ortamında, sıradan hastalıklar yakasına yapışmış ve alt et-

Süleyman Köstekçi

miştir dayanaksız insanımızı. Dolayısıyla şairimizi de... İlk erken ölümlerin seyrine bakılırsa; **Mazlum Kenan Köstekçi, Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu** gibilerinin yenededikleri verem illeti daha nicelerini alıp götürmüştür bilinmez.

... Beni asıl üzen asıl neden şu: Güçlü bir solukla şiire başlayanların yaşasaldarı nerelerde olacakları konusu, düşündükçe yangın yerine çevirir yüreğimi. Yani Orhan Veli Kanık, Ergin Günce, Ali Rıza Ertan, Arkadaş Z. Özger, Ender Sanyatı, İlhami Çiçek, Nilgün Marmara, Kanan İnce, Cenk Koyuncu gibi şiirle içli dışlı yetenekli kişiliklerin yaşam eğrisi biraz daha uzasaydı nasıl bir şiiri konuşurduk şimdilerde, hiç düşündünüz mü? Onlar, Türkiye Kadar Bir Çiçektiler

Süleyman ve Melek Hatun Köstekçi.

kuşkusuz. Zamansız savrulduklar kökleriyle..." diye anlatacağı erken ölümlü şairleri...

Şair Sedat Umran ise Mehmet Nuri Parmaksız ile yaptığı Şiir Sohbeti'nde Mazlum Kenan Köstekçi ile ilgili "...Necip Fazıl bana göre de bir zirvedir. Cumhuriyet döneminde üstünde durulacak şair pek yok. Ancak ismi pek duyulmamış, tanınmamış Mazlum Kenan Köstekçioğlu gibi gerçekten önemli şairler yaşamıştır.

Yaptığımız çalışmada gözden kaçmış büyük değerlerimizi ortaya çıkarmaya çalıştık. Bunlardan biri 26 yaşında 1936'da veremden ölen Mazlum Kenan Köstekçi idi. On dan çok şiir aldık. Ben kendimden daha fazla on dan şiir aldım. 10 tane şiir aldık. Toplam 28 şiiri var. Her biri bir anıt" diyecektir.

1937-1947 yılları arasını kapsayan **Resimli Yedigün Şairleri Antolojisi'nde Mazlum Kenan'a** da yer verilir. **Abdullah Rıza Ergüven** tarafından hazırlanan antolojide "Pek genç yaşta hayata veda

eden şairin hazin ölümü hepimizi ağlatmıştı. Merhumun 1942 de 'Yedigün' Dergisinde neşredilen şiirleriye gençler tarafından ısrarla takip edilip aranmıştır. Yakın yıllar edebiyatımızın kendini tarihe mal eden en lirik şairlerinden belki de ilki Mazlum Kenan'dır" denilerek şaire Türk edebiyatı içinde özel ve önemli bir anlam yüklenir.

Çorum Lisesi'nin ilk kuruluş yıllarında edebiyat öğretmenliği yapan **Bahri Miyakda** Çorumlu Dergisinde '**Zakkum Çiçekleri**' isimli yazısında "O'nda şairlik, sanatkarlıkla sarmaş dolaştır. Bir peyyiştah maharetiyle çizdiği tasvirler, Ahmet Haşim'in tesirinde kalmış olmasını bile mazur gösterecek değerdedir. Genç şairin muhayyilesi de (hayal etme gücü) hisleri kadar zengin ve engindir" diye yazacaktır.

Mazlum Kenan Köstekçi ile ilgili en kapsamlı yazıyı, **Türk Edebiyatı Dergisi'nde Muhsin Karabay** yazmıştır.

Karabay, **Türk Edebiyatı Dergisi'nde** yazdığı yazıda, Mazlum Kenan'ın Yedigün Dergilerinde yayımlanan şiirlerine dikkat çekerek "**Yedigün Dergisinin** 6 Nisan 1942 tarihli 474. Sayısında şairin Cerrahpaşa hastanesinde iken yazdığı 15.01.1935 tarihli **Şamdan** şiiri yayınlanarak şöyle bir not düşülür.

Altı yıl önce veremden ölen Mazlum Köstekçi, son neslin en içli ve lirik şairlerinden biri idi. Bu hiç tanınmamış sanat harikasının verem döşesinde meydana getirdiği ve 'Zakkum Çiçekleri' adını verdiği şiir mecmuası yakında ailesi tarafından neşredilecektir. Henüz hiçbir yerde neş-

redilmeyen ve satırları arasında deha pırıltıları sezilen bu şiirlerden bir kısmı 'Zakkum Çiçekleri'nin neşrinden önce Yedigün sayfalarında okunacaktır.

Bu cümleden olmak üzere Köstekçi'nin '**Heybelide Geceler**' adlı şiiri Yedigün Dergisinin 13 Nisan 1942 tarihli 475. Sayısında, '**Heybelide**

redilen Şamdan' adlı derin ve alevli şiiri okuyucularımızın hatıralarından ve gönüllerinden silinmemiş olacaktır. Kıbrıs'ın Lefkoşa şehrindeki Viktorya Kız Lisesi'nde okuyucularımızdan **Bayan Necla Salih Suphi**, bu çok samimi şiiri ondan aldığı teessürle meydana getirmiştir.

Bir Türk kızı inan ki, uzakta sana ağlar,

**Ruhun müsterih olsun, o ebedi uykunda!
Ebediyen anılsın
adın, büyük yurdunda,**

Yine Yedigün Dergisinin 507. Sayısında Haydarpaşa'dan **K.A'nın** 'Mazlum Kenan Köstekçi'nin Ruhuna' ithaf ettiği dert ortağı şiiri yayınlanır. Bu sadece adının ve soyadının baş harfleri verilen meçhul şairin de mısralarından büyük bir ümitsizlik, çaresizlik ve ölümü özleyiş okunmaktadır.

Yedigün Dergisinin cevaplar sayfasını yöneten yazar da bu meçhul kişiye şöyle bir not yazar:

'Mazlum Kenan Köstekçi'nin ruhuna hitap eden şiirinizi dercedeceğiz. Merhumun şiir mecmuasından çok teessür payı aldığımız hissediliyor. Hastalık insanlar için tabiidir. Ümitsizliğe kapılmamalıyız'

K.A'nın şiirinin son dörtlüğü şöyledir:

**Senin gibi ben de, baharı bekliyorum,
Artık çıkmaz oluyor, hançeremden nefesim,
İşte senin yazına, bir şiir ekliyorum,
Aç bana kollarını, yok başka bekleyenim.**

Mazlum Kenan, Munise, Naciye, arkada Ahmet...

Munise, Naciye...

Akşam' şiiri de 476. Sayıda yayınlanmıştır.

Bu şiirlerin yayınlanmasından sonra 10 Ağustos 1942 tarihli 492. Sayıda Lefkoşa'dan **Necla Salih Suphi'nin 'Beni Ağlatan Şaire'** isimli şiiri yayınlanır. Şiirin altında Yedigün Dergisi'nin şöyle bir notu vardır.

'Pek genç yaşında veremden ölen şair Mazlum Köstekçioğlu'nun 474 numaralı sayıda neş-

Süleyman, Melek Hatun, Munise, Ahmet Köstekçi...

Süleyman, Melek Hatun, Munise, Ahmet Köstekçi...

Bu şiirlerden sonra yine Yedigün Dergisinin 32. Teşrin 1942 tarihli 508. sayısında **Fazıl Ahmet Aykaç**'ın 'Zakkum Çiçekleri' başlıklı bir yazısı yayınlanır.

dergide onunla ilgili yazılan bir yazıyla tanıştım. 'Şamdan' şairi: Mazlum Kenan Köstekçi'ydi başlığı. Yazarımı anımsayamıyorum şimdi. O'nu tanıdığımda yüreğim burkulmuştu. Aynı Rüştü

Burgazada ve Heybeliada Sanatoryumu.

Aykaç, kaleme aldığı bu güzel yazıda 'Mazlum Kenan Köstekçi gibi narin bir dalı talih kırivermiş' diyerek 'şu sade içli sözler insanın ta can evine kadar yayılan uhrevi bir ışık yuvası değil mi? O sözler bize sezdiriyor ki, o nazik ve seçkin şairin erimesi, Mazlum'un sadece kederli ailesinde değil, Türk Şiirinin talihinde de bir aydınlık kaynağını söndürmüştür. .. ondan dökülen içli sanat yapraklarını birer birer toplayan şefkatler merhumun hatırası üzerine Tanrının gufranından bir puşide sermiş gibidir'

Devrek Bölge Haber Gazetesinden **İbrahim Tığ**, Mazlum Kenan Köstekçi'yi Çorum'un Rüştü Onur'u olarak nitelendirir. Her ikisinin de genç yaşta verem hastalığından ölmelerine, şairliklerine ve benzer özelliklerine dikkat çeken İbrahim Tığ, "Mazlum Kenan Köstekçi'yi 10 yıl önce bir

Onur gibi. Hatta zamanla O'nun 'Şamdan' şiirini de Şehir dergimizde yayınlamıştım.

Sonra günlerden bir gün büromda çalışırken, emekli öğretmenim **Emin Tatbul** geldi yanıma. Elinde, ince bir kitap 'Zakkum Çiçekleri'. Daha oturur oturmaz, 'İbrahim'ciğim sen bu kitabı biliyor musun?' diye sorunca; 'Bilmez olur muyum, Çorumlu genç şair Mazlum Kenan Köstekçi'nin kitabıdır o.' deyip kitabı bana uzatmasını istedim. Şaşırmıştı Emin öğretmenim. 'Sen nereden tanıyorsun bu şairi, bu da Çorum'un Rüştü Onur'u' demekten de kendini alamamıştı.

Kitabı inceledim. Taze fırın ekmeği gibi kokladım, öptüm. İçimde hüznü karışık duygular... 'Ben' dedi Emin öğretmenim; 'Bu şairi yedek subaylığımı öğretmen olarak Çorum'da yaptığım dönemlerde tanıdım. Değerli dostum Ümit Uzel anlatmıştı ve defalarca şiirlerini de ondan dinlemiştim. Ümit

Uzel, Mazlum Kenan Köstekçi'nin Zakkum Çiçekleri'ni büyük bir özen göstererek yeni baskısını yapmış. Ne vefalı insan!...' dedi.

İşte şiir ve edebiyat dünyamızda yazdıkları az ama öz şiirleri ile dikkat çeken, Mazlum Kenan Köstekçi (Ömer Mazlum) 26 Eylül 1910 yılında Çorum Karakeçili Mahallesinde doğar. Çorum'un eski ailelerinden Köstekçi oğullarındandır. Babası VI. Dönem Çorum Milletvekillerinden **Süleyman Köstekçioğlu**'dur.

Mazlum Kenan, ilk tahsilini 1923 yılında Çorum'da yapar. 1925 yılında Çorum'da açılan Mıntıka Ziraat Ameliyat Mektebine girer. Orta derecedeki ziraat tahsilini bitirip dip-

Süleyman Köstekçioğlu
ÇORUM

Çorum - 1889 - İdadi - Evkaf, idare - Evli, 2 çocuk - Çorum C. H. P. İlyönkurul üyesi.

1939-1943 dönemi TBMM kataloğu...

Mazlum Kenan Köstekçi,
1934 Heybeliada...

loma aldıktan sonra, köy okulu öğretmeni olmak için 1927 yılında Ankara'da Köy Muallimliği Kursu'nu bitirir.

1928-1929 yıllarında Çorum'da "Dogla" ve "Karapınar Muhaciri" köylerinde öğretmenlik yapar. Mazlum Kenan, Karapınar Muhaciri köyünde (Çerkez Köyü) demirci Mecit Usta'nın evinde kalır. Kısa zamanda kendini köy halkına sevdiren ve aynı zamanda bekâr olan Mazlum Kenan

Heybeliada 1934...Süleyman
ve Mazlum Kenan Köstekçi...

için köy muhtarı Kara Kazım, köyde durumu iyi olan ailelere salma salarak her akşam bir ailenin Mazlum Kenan'ın yemek ihtiyacını karşılamasını sağlar. Bu arada Mazlum Kenan'ın en sevdiği yiyecek Çerkez Mantısı adıyla da bilinen haluj yemeğidir. (Bu bilgiler Atilla Lâçin'den alınmıştır.)

1930 yılında Sivas Muallim Mektebine giden Mazlum Kenan Köstekçi, Sivas'ta iken amansız bir hastalığa yakalanarak İstanbul'da prevantoryumda tedavi olmaya başlar.

1931 yılında Ankara Gazi Muallim Mektebine nakledilir. Fakat hastalığı devam ettiği için tekrar prevantoryuma gönderilir. Tedavisine uzun zaman devam edilir. Bu süre içerisinde İstanbul'da sınavlara girerek Gazi Muallim Mektebinden mezun olur.

1932-33 ders yılında İstanbul'da 14. İlk Mektep öğretmenliğine tayin olur. 1933 yılında hastalığı arttığı için tekrar hastaneye yatar ve öğretmenlikten çekilmek zorunda kalır.

1933 ve 1936 yılları arasında Prevantoryum, Sanatoryum, Haydarpaşa, Cerrahpaşa gibi hastanelerde tedavi görür.

Mazlum Kenan Köstekçi konusunda kapsamlı bir çalışma yapan Hitit Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı **Prof Dr. Meral Demiryürek**, 'Çorum'da Edebiyat Edebiyatında Çorum' isimli Çorum Belediyesi Kültür yayımlarından çıkan kitabında Mazlum Kenan'ın mektuplarından bahsederek;

"Annesine ve babasına yazdığı mektuplardan

1931 ve 1932 yıllarında Ankara'da bulunduğu anlaşılan Mazlum Kenan, özellikle babasına yazdığı 25.01.1932 tarihli mektubunda Doktor Zeki

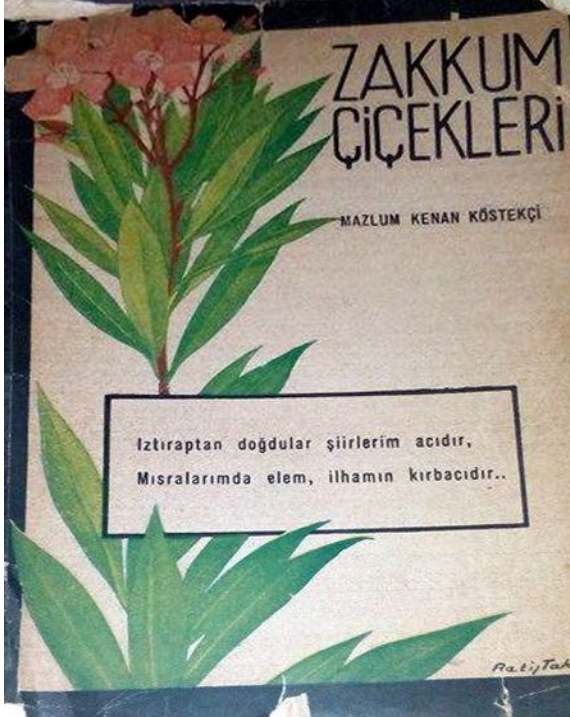
Mazlum Kenan Köstekçi...

Bey'in kendisini muayene ettiğinden ve tekrar sanatoryuma gönderilmek istendiğinden söz eder. Mektubunda ayrıca, kilosunun ilk kez 53'ün altına düşüp 51 olmasının üzüntüsünü ifade eder. Mazlum Kenan, 1932-33 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da öğretmenliğe başlar. İstanbul Ondördüncü İlkmektep Başmuallimliği'nden alınan 07.03.1933 tarihli belge Mazlum Kenan'ın bu tarihte öğretmenlik mesleğinin devam ettiğini gösterir. "diyecektir.

1935 yılında Cerrahpaşa Hastanesinde dünyaca ünlü cerrah "Rudolph Nissen" tarafından kaburga kemiklerinden 4-5 dal kesilerek ameliyat edilen

Mazlum Kenan Köstekçi, ameliyat sonrasında kilo almaya başlar ve tedavinin olumlu sonuç vererek hastalığın iyiye gittiği düşünülür.

Bunun üzerine Mazlum Kenan, doktorların da tavsiyesi üzerine Çorum'un Sungurlu ilçesinde öğretmenlik yapan kız kardeşi Naciye'nin yanına giderek burada 20 gün kadar kalır. Mazlum Kenan, Sungurlu'da iken kahredici hastalık birden bire tekrar nükseder. Hastalığın ilerlemiş olması nedeniyle acilen Çorum Memleket Hastanesine kaldırılan Mazlum Kenan Köstekçi, burada yapılan bütün tedavilere rağmen kurtarılmayarak tam da **Abdülhak Hamit**'in dediği gibi;

**Ölüm bir bakar, kördür,
Görmeden vurur.
Mücrim, masum,
Genç, ihtiyar, güzel, çirkin,
Tefrik etmeden vurur.**

Sözleri misali 13 Haziran 1936 tarihinde 26 yaşında iken hayata gözlerini yumar.

Çok hassas bir yapıya sahip olan Mazlum Kenan Köstekçi, şiirlerini Heybeliada, Burgaz Adası Sanatoryumları ile Cerrahpaşa ve Haydarpaşa Hastanelerinde yazar.

Eski harflerle doğum tarihini taşıyan “Ömer Mazlum” adını kendisi “Mazlum Kenan” olarak değiştirmiş ve şiirlerini bu adıyla yazmıştır.

Prof Dr. Meral Demiryürek, “Çorum’da Edebiyat, Edebiyatta Çorum” isimli kitabında Mazlum Kenan’ın şiirleri hakkında bilgi verirken “Şiirlerinden bazılarının kendisi hayattayken Varlık, Kültür Haftası, Yücel ve Çağlayan gibi dergilerde yayımlandığını, Varlık dergisinde yayımlanan ‘Özleyiş’ adlı şiirinin derginin 1 Şubat 1935 tarihli 38. Sayısında olduğunu belirtir. Mazlum Kenan’ın şiirinin Varlık’ta yayımlanmasının hem şahsiyeti hem de eseri açısından dikkat çekici bir etki yaratmış olabileceğini vurgulayan Demiryürek, Yaşar Nabi yönetimindeki Varlık dergisinin devrin edebî hayatı içinde çok önemli bir yeri olduğunu ifade eder.

Mazlum Kenan Köstekçi hakkında ilk yazılardan birini yazan eski senatörlerimizden **Abdullah Ercan**, bu yazısında Mazlum Kenan’ın şiirlerinin hemen hemen hepsinin tedavi amaçlı gittiği çeşitli sanatoryum ve hastanelerde yazdığını, o günün koşulları içinde Mazlum’un tedavi olanakları sınırlı bir hastalıkla boğuştuğunu belirterek “Mazlum çok gençti. Ölüm her an yanı başındaydı. Bunu biliyor ve bekliyordu. Yaşam umudunu, yaşam sevgisini yitirmediği anlar da oluyordu. Ne var ki sonunda her şey yine bir sonu bekleyişin sisleri içinde kayboluyordu. Mazlum Kenan işte bu çileyi, bu acıları, bu umarsız bekleyişi şiirleştirdi ve onlara ‘**Zakkum Çiçekleri**’ dedi.

Mazlum Kenan Köstekçi’nin şiirleri ilk kez 1942 yılında babası Süleyman Köstekçi’den tarafından “Zakkum Çiçekleri” ismiyle bastırılır.

Bu kitabın sunuş yazısında şair, eğitimci, mizahçı ve siyasetçi, aynı zamanda Türk çocuk edebiyatının öncülerinden biri olan **İbrahim Alâeddin Gövsa**, Mazlum Kenan Köstekçi hakkında:

“... İtiraf etmeliyim ki, babasının yanında bu hazin defteri elime aldığı zaman genç bir ölünün ve kaybedilmiş bir evladın hatırası karşısında rikkat (acıma duygusu) ve hürmet duymakla beraber asla ihtimal vermedim ki, karşılaşacağım kabiliyet bu derece mümtaz olsun. Parçaları okudukça dildeki pürüzsüzlük, nazımdaki dürüstlük, nihayet derin elemelerin vuzuhla (sözlü ve yazılı anlatımda anlam açıklığı) duyuluşu ve tahlil edilışı hayretimi artırıyor ve bazı parçalarda bu hayret hayranlık derecesine yükseliyordu.

Ne kadar bellidir ki, 26 yıllık ömrünün son altı senesini memleketinden ve aile ocağından uzakta, pre-

vantoryum, sanatoryum ve hastane köşelerinde gönülden doğan ümitler ve zekâdan gelen ümitsizlikler içinde çırpınarak geçiren bu zeki ve duygulu genç, bünyesi ateşler içinde yanarak yıldan yıla, aydan aya ve günden güne erirken, o eriyen bünyenin içindeki ruh, kabuklarından sıyrılan bir öz ve bir beyaz ateş haline gelmiştir.

Istırabın ne kudretli bir üstat olduğunu, sürekli elemelerin mümtaz yaratılışlı insanlarda ne derin hüviyet meydana getirdiğini bu küçük manzumeler büyük bir belagatla anlatıyor” diye yazacaktır.

Mazlum Kenan Köstekçi’nin babası, Süleyman Köstekçi’ye, 1889 yılında Çorum’da doğar. Çorum İdadisi’nden mezun olduktan sonra Ankara’da Meclis İdare Başkâtipliği yapar. Sü-

leyman Köstekçi’ye, Çorum Tahrirat Kaleminde kâtiplik, Çorum ve Tokat’ta evkaf müdürlüğü görevlerinde bulunduktan sonra 3 Nisan 1939-15 Aralık 1943 tarihleri arasında 6. Dönem Çorum milletvekili olarak TBMM’ye girer.

Süleyman Köstekçi’ye milletvekilliği ve sonraki görevleri nedeniyle ailesiyle birlikte Ankara’ya yerleşir. Süleyman Köstekçi’nin **Melek Hatun** Hanım ile evliliğinden 4 çocuğu olur. Bu çocukların en büyüğü **Mazlum Kenan Köstekçi**’dir. Mazlum Kenan’ın üç yaş küçüğü **Munise**, onun küçüğü **Naciye** ve en küçükleri **Ahmet**’tir. Naciye, Mazlum Kenan’ın ölümünden yaklaşık altı ay sonra 27 Aralık 1936 tarihinde zatürreden vefat eder.

1965 yılında Mazlum Kenan’ın annesi Melek

Hatun Köstekçi’ye, 1969 yılında babaları Süleyman Köstekçi’ye, Mazlum Kenan’ın tek erkek kardeşi Ahmet 1981, ailenin son bireyi olan ve hayatını Ankara’da sürdüren 1913 doğumlu Munise Saylan (Köstekçi) ise 2005 yılında vefat eder. Ahmet ve Munise’nin evliliklerinden çocukları olmadığı için, bugün Süleyman Köstekçi’ye soyundan kimse bulunmamaktadır.

İlimizde bir döneme damga vuran, Çorum sanayisi başta olmak üzere, yayınladığı ve yayımlattığı eserlerle, ilimizdeki kültür-sanat etkinliklerine verdiği destekle tanınan, İlimizin kültür, sanat ve sosyal hayatına büyük katkılarda bulunmuş, bir ülkenin gelişiminin sadece ekonomik ve sanayinin gelişmesi ile mümkün olamayacağını, bu gelişmelerin kültürel ve sanatsal gelişimle mutlaka desteklenmesi gerektiğini her fırsatta dile getiren, Ticaret ve Sanayi Odası eski Başkanlarından **Ümit Uzel**, 1942 yılında bastırılan “Zakkum Çiçekleri” isimli kitabın ikinci baskısını aradan tam 72 yıl geçtikten sonra büyük mücadeleler sonucunda, bütün zorluklara göğüs gererek, ısrarlı bir takibin sonunda ancak 2014 yılında bastırılabilmiştir.

72 yıl sonra bastırılan bu kitap, yeni yetişen genç nesiller başta olmak üzere şiir dünyası ve şiir sevdalarına Çorum’un yetiştirdiği büyük bir değeri hatırlatması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Nitekim Nilüfer Belediyesi Şiir Kütüphanesi katkılarıyla Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından hazırlanan “**Dinmez Tarla Kuşu’nun Şarkısı**” Genç Ölümlü Şairler Kitabında Mazlum Kenan Köstekçi anlatılırken, Zakkum Çiçekleri kitabının ikinci baskısının Ümit Uzel tarafından yaptırıldığı bilgisine yer verilmiştir.

Mazlum Kenan Köstekçi konusunda bilgisine başvurduğumuz **Ümit Uzel**, "Mazlum Kenan Köstekçi, emekli öğretmen **Yurdağül Erdemli (Köstekçi)** ve eşim **Özden Uzel'in (Köstekçi)** annesi ve benim kayınvalidem **Nesime Hanım** ile hem teyze, hem de amca çocuklarıdır. Bana göre Çorum'un yetiştirdiği en önemli şairlerin başında gelir. Fakat Mazlum Kenan, Çorum'da hak ettiği şekilde tanınmamaktadır. **Bu zekâ ve bu yeteneği ile göz kamaştırır Mazlum Kenan'ın olması gerektiği yerde olmaması ailemizi derinden yaralamaktadır.** Şairimizin, hak ettiği değeri bulması ve tanınması için sınırlı imkânlarımla elimden gelen mücadeleyi yapıyorum. **Çünkü O, bıraktığı eserlerle bunu çoktan hak etmiş bir şairdir. Devrek ilçesinin Rüştü Onur için yaptığının daha fazlasını bizim Çorum olarak, Çorumlu olarak Mazlum Kenan için yapmamız gerektiği düşüncesindedim. Açıkça Devrek'li dostlarımızın yaptıklarını bir Çorum sevdalısı olarak kıskanıyorum desem yeridir. Mazlum'a sahiplenmek, O'nun eserlerini duyurmak yıllar sonra O'na göstereceğimiz en güzel vefa örneği olacaktır.**

Mazlum Kenan Köstekçi konusunda çeşitli dergi, gazete ve kitaplarda yazılar yazdım.

Çorum Lisesi edebiyat öğretmenlerinden Bahri Miyak'ın 1943 yılında Çorumlu Dergisi'nde yazdığı yazıdan sonra aile dostumuz, kardeşim dönemin Halk Eğitim Bakanı Hayrettin Koyuncu, 1 Temmuz 1969 tarihli İğdeli Gelin adlı dergide Mazlum Kenan ile ilgili yazı kaleme alır. Ayrıca,

Muzaffer Gündoğar, Mahmut Selim Gürsel, Selahattin Aydemir, Gazanfer Eryüksel, Can Yoksul, Prof. Dr. Meral Demiryürek ise çeşitli platformlarda Mazlum Kenan ve şiirleri üzerinde yazılar yazdılar. Kendilerine teşekkür ediyorum. Ayrıca Yazılıkaya Dergisi için hazırlanan bu yazının da Meral Demiryürek ve Muhsin Karabay'ın yazılarından sonra en kapsamlı yazı olacağını düşünüyorum. Bu yazıdaki görseller ilk kez bir yayın organında yayımlanacağı için de büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Genel Müdür **Mehmet Yolyapar** başta olmak üzere

23.4.1936
Sevgili Naciye'Ankara
Yolladığın on lirayı da aldım.
Çok teşekkür... Tabii onu
yol parası yapacağım.
Sungurlu Mal Müdürü
burada t e d a v i e d i l i y o r.
Ay başına doğru beraber
geleceğiz.
Belki ben daha önce
gelirim. Nenenin Nesime
nin, Sade min iki nize
de selamları var. Yol
ları kırktan itibaren o
dım. acaba doğrumu?
mektup bekliyorum. Beklem sevgi

dergide emeği geçen herkese teşekkür ediyorum" dedi.

Özden Uzel (Köstekçi) ise Mazlum Kenan'ın genç yaşta ölmesi nedeniyle annesi **Nesime Hanım**'ın çok konuşmak istemediğini belirterek "evimizde Mazlum abinin ismi geçince herkes susardı, kimse konuşmak istemez, daha doğrusu konuşmaya cesaret edemezdi. Annem bize Mazlum Kenan Köstekçi'nin Ankara'da iken Çorum'a gelirken kendilerine hediye olarak bere ve saat getirdiğini, ayrıca hastanede tedavi aşamasında bir hemşireye âşık olduğunu anlatırdı" demiştir.

Ümit-Özden Uzel çiftinin kızları **Yasemin Sabuncu**'nun tarafına gönderdiği belgelerin birinde 23 Nisan 1936 tarihli yani ölümünden yaklaşık 1,5 ay önce Mazlum Kenan'ın Ankara Hürriyet Pansiyonundan Sungurlu İsmetpaşa Okulunda öğretmenlik yapan kardeşi Naciye'ye yazdığı bir kart da vardı.

Bu karta yazdığı yazıda Mazlum Kenan "**Sevgili Naciye;** yolladığım on lirayı da aldım. Çok teşekkür... Tabii onu yol parası yapacağım. Sungurlu Mal Müdürü burada tedavi ediliyor. Ay başına doğru beraber geleceğiz. Belki ben daha evvel gelirim. **Nenenin, Nesime'nin Sade'nin** ikinize de selamları var. Varlıkları kırk-

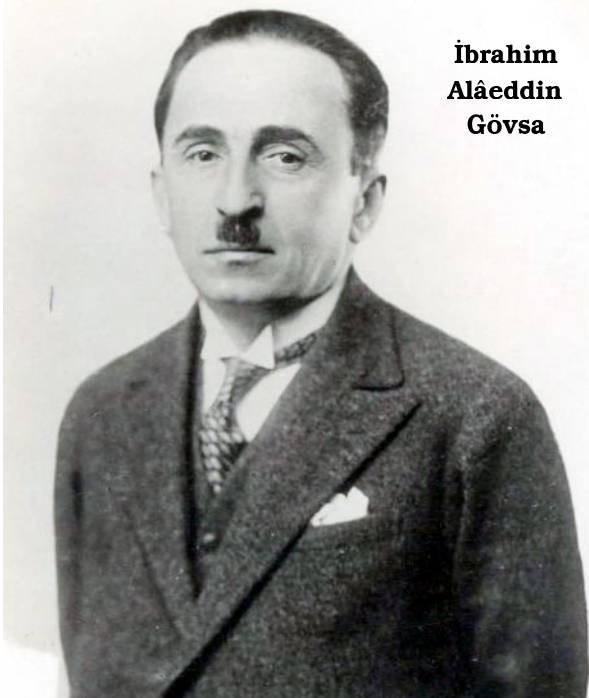
tan itibaren aldım. (Varlık Dergisini kastediyor sanıyorum) Acaba doğru mu? Mektup beklerim. Selam, sevgi"

Mazlum Kenan Köstekçi, şiir yazmaya hastalandığı yıllarda başlar. O'nun şiirleri, yirmi altı yaşında iken veremden damla damla sönmüş bir gencin eserleridir.

Mevlana'nın dediği gibi "İlla birini seveceksen, dışını değil, içini seveceksin. Gördüğünü herkes sever ama sen asıl görmediklerini seveceksin. Sözde değil özde aşk istiyorsan şayet: 'Ten'e değil, 'Can'a degeceksin" sözlerindeki gibi Mazlum Kenan Köstekçi'nin şiirleri "Can" a degen şiirlerdir.

Dr.Rudolph Nissen Kimdir?

1933 yılından itibaren, 37 yaşında Profesör ünvanıyla İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Cerrahpaşa'daki 1. Cerrahi Kliniğine direktör olarak tayin edilmiştir. Cerrahpaşa Cerrahi Kliniğinde çok verimli çalışmalarda bulunmuş, yeni ameliyat teknikleri ve yetiştirdiği cerrahlarla Türk Cerrahisine katkıları büyük olmuştur. Yeni bir cerrahi binasının planlanmasını ve inşaatını sağlamış, Türkçe ve Almanca 4 cerrahi kitabı, 62 Türkçe bilimsel yayını yayımlamıştır. Dünyada ilk kez yaptığı, özellikle akciğer ameliyatlarıyla o dönemde bir efsane olmuştur; örneğin 1936'da yaptığı bir ameliyat daha sonra Nissen fundoplikasyon işleminin esasını teşkil etmiştir. Rudolf Nissen 1939 yılında tedavi amacıyla Amerika Birleşik Devletlerine gitmiş, 1940 - 1952 yılları arasında Amerika'da kalmış, 1952'de İsviçre'de Basel Cerrahi Kliniği direktörü olmuştur. 1967 yılında emekli olan Prof. Dr. Rudolf Nissen 1981'de Basel'de vefat etmiştir.

İbrahim
Alâeddin
Gövsâ

**Çoğalan bir ateşle suları yarıyorum,
Düşüm gözlerindeki deniz derinliğine...
Gözleri deniz renklim, ah seni arıyorum,
Artık kavuşturu ruhum; beni serinliğine...**

Mazlum Kenan, öyle şiirler kaleme almış ki, bütün hayatını adeta bu mısralara yansıtmiş, öyle acı, keder, özlem dolu kısa bir hayat yaşamış ki bütün sözleri anlamsız kalmış bir şairimizdir.

İbrahim Alâeddin Gövsa, eserler hakkında "her parçayı dikkatle ve tekrar okuduktan sonra benim vardığım kanaat bu oldu: Şu bir avuç şiir, tekâsüf (yoğunlaşmış) etmiş gözyaşları halinde bir avuç incidir. Ve rikkati (incelik, naziklik) ruha sinen bu yazıların kıymeti, zamanı aşacaktır."

**Bileklerimden sarkan sapsarı ellerimi
Gördükçe gözlerime inanmaz oluyorum
Bu hasta yatağında, yıkık emellerimi
Hüzünle düşündükçe boşalıp doluyorum**

**Bu on sarı parmağı son gününe saklayıp
Camlaşan gözlerimle onlara bakacağım
Son bir hızla ruhumu tepemde kucaklayıp
On kollu şamdan gibi başımda yakacağım.**

"Hele 'Şamdan' manzumesi genç şairin son gününde kadit olmuş (zayıflamış) ellerle ve son bir hızla kucaklayarak tepesinde on mum alevi halinde yaktığı ruhunu ebediyete ulaştıracaktır, sanıyorum"

Nilüfer Belediyesi Şiir Kütüphanesi katkılarıyla Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından hazırlanan "Dinmez Tarla Kuşu'nun Şarkısı" Genç Ölümlü Şairler Kitabında da Mazlum Kenan Köstekçi'ye 10 sayfa yer verilir.

Adı geçen eserde şair ve yazar **Nalân Çelik**, "Mazlum Kenan Köstekçi'nin Manolyaları" başlıklı bir yazı kaleme alır.

Yazısında, Haykırış Denemeleri, Verem ve Tuzak, Şamdan ve Gerçeğin Aşılması, Okşanmayan Saçlar Anlatırmış Özlemi, Saçlar ve Aşk, İlk yaz ve Manolyalar ara başlıkları ile Mazlum Kenan'ın şiirlerini değerlendiren Nalân Çelik,

"İlkyazla canlanır şiir. Umuttur,

'Bir Bahar Günü Ben De' başlıklı şiiri:

Şafağın pembeliği öperken ağaçları,

Bu fıskıran bahardan teselli umacağım,

... Mevsimler geçiyor, şiirler yazılıyor ama

manolya bekletiliyordu leylaklarla, şiire girmek için. İlkyazdı,

'İçimdeki ilkbahar' başlıklı şiirinde yaşam cıvıldıyordu aşkla:

Leylaklar uzaklara nasıl koku saçarsa,

Tatlı, baygın kokular dağıtırsın teninle,

Bir bahar aydınlığı ruhu nasıl açarsa,

Aynı hazzı duyarım beraberken seninle.

Önce leylak, sonra manolya kokuları girdi

şiirine:

Sensiz yaşanan günler birden unutulunca,

Ebedi sarhoşluktan gönlüm de ayılıyor,

Bilmediğim bir rengi gözlerinde bulunca,

Bir manolya kokusu içime yayılıyor.

Manolya, yaşam coşkusu, umut ve aşktı.

Çiçeklerine dokunulamaz ve koklanamazdı.

Sararıp düşüyorlardı, dört mevsim yeşil,

YEDİGÜN DERGİSİ

1933 yılında yayın hayatına başlayan ve 1950 yılında Hürriyet Gazetesinin çıkmasıyla yayın hayatına son veren Yedigün Dergisi çıktığı dönemin çok önemli bir edebiyat, fikir, sanat ve sinema dergisidir. Sonraki yıllarda hepsi birer usta edebiyatçı olacak onlarca yazar, hikâyeciler ve romancıları da kamuoyuna Yedigün Dergisi tanıtır.

Sedat Simavi'nin sahibi olduğu Yedigün Dergisi, Sait Faik'ten, Aziz Nesin'den Sabahattin Ali'ye kadar birçok edebiyatçının yazdıkları eserler okurları ile ilk kez Yedigün Dergisinde buluşur. Ayrıca, Reşat Nuri Güntekin ve Halide Edip Adıvar gibi dönemin tanınmış yazarlarının çok sevilen bazı romanları da ilk kez Yedigün Dergisinde yayınlanır. İşte Mazlum Kenan Köstekçi'nin şiirleri bu dergide yayınlanır.

parlak sert ve yüzlerce ok, güneşe bakan yapıtlarının arasından.

Ölümden sonra yaşama isteğiyle manolya olmak, şiir olmaktı. Okunmaktı. Anılmak:

Aşkımı, gençliğimi yüzüstü bırakarak,

Sizlerden ayrılırsam, ah soldu demeyiniz.

Kalbim, zavallı kalbim, ancak o zaman belki,

Sonsuz emellerine kavuşmuş olacaktır.

Yıllardır özlediğim bu öyle bir emel ki,

Ruhum manolya gibi açılıp solacaktır.

Mazlum Kenan'ın 1 Nisan günü defterine son şiirini yazdığına dikkat çeken Nalân Çelik, "Manolyanın Nisan şakasıdır bu. İlkyazda açıp solacaktır Mazlum Kenan'la. Manolyalar ölümün yaşam hazırlığıydı" diye yazısına son verecektir.

"Çorum'un velût (verimli) bağrından kopan Mazlum Kenan Köstekçi, his dünyasında, ölümün nefesiyle söndürülmüş muhtemem bir şamdandır." Diyen Bahri Miyak, O'nun şiirleri üzerine en güzel değerlendirmelerden birini yapmıştır.

İşte bu yazımızda, unutulmaya yüz tutmuş bir büyük şair hakkında bilgilendirme yapmak,

Mazlum Kenan hakkında çıkmış yazıları bir araya getirmeyi amacımız. Bu iyi niyetli yapılmış bir çalışmadır. Tabii ki, Mazlum Kenan için yeterli değildir, mutlaka eksiklerimiz, unuttuklarımız vardır. O'nu genç kuşaklara anlatabilmek, tanıtabilmek için tüm bilgi ve belgelerin yer aldığı bir kitap çalışması yapılmalıdır. Şimdiye kadar böyle bir çalışma maalesef yapılmamıştır.

Mazlum Kenan hakkında tüm yazılanlar 1942 yılında basılan ilk şiir kitabındaki bilgilerle sınırlıdır. Oysa mektuplar başta olmak üzere değerlendirilmeyi bekleyen birçok görsel dokümanlar araştırmacıları beklemektedir. Ancak bu şekilde Mazlum Kenan ve eserleri yaşatılabilir.

Yazıma Rifat Ilgaz'ın çok sevdiğim bir şiiriyle son vermek istiyorum:

"Son Şiirim"

Elim birine değsin,

Isıtayım üşüdüysen

Boşa gitmesin son sıcaklığım!

Rifat Ilgaz

Not: Bu yazının hazırlanmasını sağlayan, ellerinde bulunan bilgi, belge ve fotoğrafları paylaşmaktan çekinmeyen Sayın Ümit Uzel başta olmak üzere eşi Özden Uzel ve kızları Yasemin Sabuncu ile torunları Sude ve Arda Sezer'e teşekkür ediyorum.

Kaynakça:

- 1- Köstekçi, Mazlum Kenan, "Zakkum Çiçekleri", 2. Baskı (Ümit Uzel)
- 2- Ercan, Abdullah, "XIV. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler" Hitit Festival Komitesi Yayınları
- 3- Karabay, Muhsin, "Şamdan Şairi Mazlum Kenan Köstekçi", Türk Edebiyatı Dergisi, Aralık 2002 Sayısı, s.18-23
- 4- Günbaş, Ahmet" Erken Ölümlü Şairler Antolojisi" Hayal Yayınları
- 5- Hızlan, Doğan, "Hürriyet Gazetesi, 7 Ağustos 2006"
- 6- Tığ, İbrahim, "Devrek Bölge Haber Gazetesi", 15 Ekim 2014
- 7- Ergüven, Abdullah Rıza, "Resimli Yedigün Şairleri Antolojisi" Marmara Basımevi
- 8- Köz, Mustafa, "Dinmez Tarla Kuşu'nun Şarkısı" Genç Ölümlü Şairler Kitabı, Nilüfer Belediyesi Şiir Kütüphanesi - Türkiye Yazarlar Sendikası
- 9- Miyak, Bahri, "Çorumlu Dergisi", 1 Ağustos 1943, 39. Sayı, Çorum Belediyesi Kültür Yayınları
- 10- Demiryürek, Meral, "Çorum'da Edebiyat Edebiyatında Çorum" Çorum Belediyesi Kültür Yayınları
- 11- Çelik Nalân; "Dinmez Tarla Kuşu'nun Şarkısı" Genç Ölümlü Şairler Kitabı, Nilüfer Belediyesi Şiir Kütüphanesi - Türkiye Yazarlar Sendikası
- 12- <http://arsiv.sirince.net/modules.php?name=Siir&op=print&id=31>
- 13- <https://toplumsaltarih.wordpress.com/2013/01/08/yedigun-gazetelerin-rakibi-efsane-dergi/>
- 14- <https://www.turkjsurg.com/abstract/72/tur>
- 15- <http://www.siirakademisi.com/forum/showthread.php?t=1064>
- 16- <http://www.mehmetnuriparmaksiz.com/3552/sedat-umran-ile-siir-sohbeti>

Edebiyat ve Müzik İlişkisi

İnsan: En Güzel Sesli Çalgısı Dünyanın...

“Bir aşk ve gönül medeniyeti olan kadim ve özgün medeniyetimizi ifade etmek için en mü-nasip saha eski musikimizdir.”

Sadettin Ökten

Genel Giriş:

Her canlı içgüdülerinde “me-rak” dürtüsünü taşır. Ancak in-san, bu merakın sonucunda duygu ve düşüncelerini ifade et-medeyazıyı icat ederek diğer canlılardan büyük bir farklılık göstermiş, dünyanın ve evrenin bir parçası olarak da tarih bo-yunca her şeyi anlamaya ve an-latmaya çalışmıştır.

Bu sözlerin ışığında “İlk Çalgı İnsan Sesi” dersek abartmış olmayız. Başlığımızı da burada hatırlatmak istiyorum. “İnsan: En Güzel Sesli Çalgısı Dünyanın...”

İnsan, yazı öncesi çağlardan başlayarak kültürel etkinliklerde bulunmuş, avına yaklaşırken çıkardığı ses, tarlasını sürerken güç bulma anlamında geliştirdiği ritim duygusu; ayrıca duyduğu sesleri, rüzgârın, denizin, kuş seslerini yinelemesi, taklit etmesi, ezgilerin doğmasındaki ilk adımlar olmuştur.

Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki salt müzik ve edebiyat değil, tarih boyunca tüm sanat dalları arasında karşılıklı iletişim ve etkileşim olmuştur. Sanatların doğuşunda en derin kök ise yapılan ritüellerdir. Bu sosyokültürel etkinliklerde şiir, müzik ve dansın birlikteliği söz konusudur.

Doğa, dışımızdaki varlıklarla bağ kurabilme-miz için bize beş duyu vermiş ve akılla donat-mıştır. Beş duyumuzla algıladığımız duyum-larımızı aklımızla çözümleyip (analiz), birleştirerek (sentez) sonuçlara varır, dış dünyayla iliş-kimizi ayarlar ve yaşamımızı sürdürmeye çalışırız.

Bilindiği gibi müzik salt işitme duyumuza, resim ve heykel ise görme duyumuza yöneliktir. Dans ise müzik ve hareketin bileşimi oldu-ğu için hem işitme, hem de görme duyumuza hitap eder. Eski toplumlarda yapılan ritüellerin ise rahatlıkla günümüzün sahne ve perde sa-natlarının derin kökü olduğunu söyleyebiliriz. Şiir, müzik ve dansın olmazsa olmaz ilişkisi...

Hangi sanat türü olursa olsun, sanat, son çözümlemede yaşamın bir yansımasıdır. İşte bu durumda beş duyumuz ve aklımızla algıla-

dığımız hayatı nasıl oluyor da sanat yapıtlarını tek ya da iki duyumuzla ifade ettiğimizi sorabi-liriz. Bu soruyu şu şekilde cevaplayabileceğ-i-mizi düşünüyorum. Sanat eseri karşısında tek ya da iki duyumuzla elde ettiğimiz algıları,

beynimiz bir işlemde geçirecek, o güne kadar elde ettiğimiz bil-gi, görgü ve deneyimleri çağrı-şımlar yoluyla hatırlayarak bir senteze varmaktadır. İşte bu durum, sanatlar arası karşılıklı etkileşimin de ne denli önem ve değer taşıdığına işaretidir.

Müziğin alt başlıkları...

Müzik, her sanat dalı gibi kendi içinde alt başlıkları olan bir sanattır. Bu türlerin bazı-larının edebiyat ile ilişkileri yok-tur. İşte bunlar için “salt mü-zik” ifadesini kullanabiliriz. Bu

eserler müzik ve kompozisyon kuralları içinde bestelemiş olup kendi içinde ritmik, ezgisel, ar-monik ve biçimsel dengeleri gözetirler.

Müzik ve edebiyat ilişkisinin oluşması için bir şeyler anlatan, konusu olan ezgiler gerekir ki bunlara da “programlı müzik” dememiz mümkündür.

Örneğin RimskiKorsakof’un ünlü “arının uçuşu” adlı eseri bir şey anlat-makla birlikte edebi bir metinle ilişkisi yoktur. Adı üstünde sa-dece arının uçuşunu anlatır.

OlivierMassien’in “Kuşlar Ka-talogu” adlı eseri doğada rastla-dığı ve ilginç bularak teybe kay-dettiği sesleri, piyano olanakla-rıyla taklit ettiği bir çalışmadır.

Musorski’nin “Bir sergiden tablolar” adlı eseri de programlı bir müzik olmasına karşın edebiyatla ilişkisi yoktur. Olsa-olsa müzik-resim buluşması olarak ifade edilebilir.

Gelelim müzik-şiir ilişkisine. İnancım odur ki hiçbir sanat

dalı, hatta edebiyatın diğer türleri bile, şiir ka-dar müzikle birbiri içinde eriyen, bağdaşık (ho-mojen) bir bütünlük oluşturamamıştır. Bir di-ğer deyişle, şiir ve müzik tarih boyunca büyük bir uyum içinde kopmaz bir bütünlük oluştur-muştur. Girişte de söylediğimiz gibi şiir, müzik ve dans sanatın tek yumurta üçüzdür.

Şiir-müzik birlikteliğinin bütün dillerde bir karşılığı vardır. Bizim dilimizde bu birlikteliğin

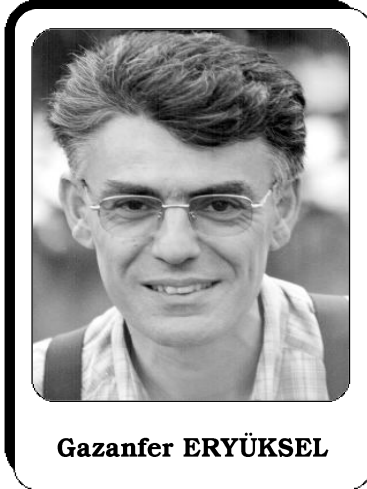
karşılığı türkü ve şarkıdır. Fransızlar “chan-son”, Almanlar “lied”, İtalyanlar “canto” adını vermişlerdir. Yalnızca büyük dillerde değil, ta-rih boyunca her dilde bu birlikteliğin bir karşı-lığı, bir adı olmuştur. Çünkü şarkı söylemek her toplumun olmazsa olmaz bir ifade biçimi-dir.

Örneğin opera Avrupa’da üst sınıfların, soy-luların sanatı ise şarkılar halka ve herkese ait-tir. Opera söylemek için güzel ve eğitilmiş bir ses, bilgi ve deneyim gereklidir. Oysa şarkı ve türküler herkese aittir. Şarkı söylemek için ille de güzel ses gerekmez. Hatta şunu da söyleye-biliriz. Eğer insan kendini mutlu hissediyorsa şarkıyı yanlış söyleme hakkı bile vardır. Şarkı, türkü söylemek, opera gibi özel bir salon ve karmaşık bir organizasyon da gerektirmez. Dağ başında da söylenebilir, hamamda da... İşte bütün bu özellikleriyle şarkı ve türküler insa-nın ve yaşamın kopmaz bir parçasıdır. Bu ge-nel girişten sonra Türk toplumunda müzik-edebiyat ilişkisine geçebiliriz.

Türk toplumunda müzik-edebiyat ilişkisi...

Avrupa’da gelişen toplumsal yapı kaçınılmaz olarak müziği de etkilemiş ve belirlemiştir. Do-ğu-Batı karşılaştırmasında Yahya Kemal’in şu ifadesi bize ışık tutacaktır. “Şarklı konuşur, garplı yazar”... Avrupa’da çok sesli müziğin ge-lişmesiyle geline ifade biçimle-rinde sözlü müzikler yerini sen-fonik bir müziğe bırakmıştır. Doğu toplumlarında ise müzik-şiir ilişkisi kesintisiz bir şekilde günümüze kadar gelmiştir. Örneğin Türk Müziğinde ister kır-salın müziği olan türkülerle, ister senzen kentlerin müziğine ba-kınız. Sözlü eserlerin değişmez çoğunluğunu görürüz. Bizim müziğimizde “saz eseri” denilen türler genel toplam içinde çok küçük bir yer tutarlar. Peşrev, Saz Semaisi, oyun havaları, lon-ga ve sirtolar... Bu durum Türk kültüründe müzik-edebiyat iliş-kisinin önem ve değerini Batıya göre öne çıkarır.

Alman müzikolog Hugo Riemann’a göre halk müziği “ezgi ve sözleri kimin tarafından yapıldığı belli olmayan, birçok sebeple halk tarafın-dan kabul edilmiş ve halk ezgisi ifadesine bü-rünmüş, melodik ve armonik bünyesi kolayca anlaşılabilir ve popüler bir eda taşıyan müzik türü”dür.

Gazanfer ERYÜKSEL

Hüseyin Sadettin Arel

Türk Halk Müziği ise "Türk milletinin esasını oluşturan büyük halk kitlesinin, tarih boyunca ve her medeniyet dairesinde kendi kendine yarattığı, içinde eski müzik geleneklerini devam ettirdiği, anonim bir karakter taşıyan halk sanat türü"dür. Halil Bedii Yönetken'e göre "Folklorik, anonim bir değer taşıyan, vücuda getiricisi belli olmayan, Türk köylüsünün, Türk aşiretinin, Türk âşıklarının müziği"dir.

Günlük hayatı yansıtan ezgi, ritim ve tonalite bakımından değişik bölgelerde farklılıklar gösteren bu müzik kolu, doğal ve sosyal konuları dile getirir. Bu müzik türü ritim, ezgi ve tonalite bakımından renkli ve zengindir. Halk müziğinde her coğrafi bölgenin belirlediği üretim tarzı kaçınılmaz olarak müziklerin oluşum ve yapısında ritimlerden başlayarak etkisini göstermiştir. Bunun en tipik örneği Karadeniz'in doğasının ve mücadeleci yaşamının müziklerine yansımalarıdır. Aynı ritmik yapıyı iç Anadolu ve Ege türkülerinde görmek mümkün değildir. Şüphesiz her yörenin şive ve ağızları da türkülerin sözlerinde kendini bulmaktadır.

Türk toplumunun yaşamına damgasını vurmuş ve toplumsal yaşama yön vermiş günlük, sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihsel olaylar başta olmak üzere, çeşitli gelenek, görenek, inançlar ve benzeri olguları konu edinmesi açısından, Türk Halk Müziği ve edebiyatı kültürümüzün önemli yapı taşlarından. Bu özellikleri ile halk müziğimiz, ilişkili bulunduğu tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, edebiyat, folklor, hukuk, felsefe, kültürel antropoloji, başta olmak üzere, çeşitli bilim dalları açısından incelenmesi ve analizi gerekli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bütün bu yapı halk edebiyatı ile halk müziğinin birbirinden ayrılmaz bütünlüğü ile günümüze gelmiştir.

Şiir, ritim yani nazım sanatı olduğu için güfteden daha çok besteye yaklaşmaktadır. Şiirin mısralarında nağme hissedilmezse, o yalnızca bir manzumedan ibaret kalır ve sadece güfte olarak kabul edilebilir. Bundan dolayı da o, şiirden ziyade nesir sahasına yakın durur. Musikinin notası olduğu gibi şiirin de ritmi vardır. Hanende veya sazende bir eseri okurken nasıl notalardan ayrılmazsa, şiiri okuyan da kelimelerin okunuşundan, vurgularından ayrılmaz. Çünkü "Şair manzumeyi ve manzumeyi teşkil eden mısralardaki kelimeleri milletin lisanından almıştır. O kelimelerin ölçüsünü millet tayin etmiştir. Her hangi bir kelimenin ölçüsünü şair mısra içinde nasıl bozmuyorsa okuyan da bozamaz."(Yahya Kemal Beyatlı, Edebiyata Dair, İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul 1997, s 7-8)

İbn-i Sîna'ya (980-1037) göre musiki, "Birbi-

riyle uyumlu olup olmadığı yönünden sesleri ve bu sesler arasındaki zaman sürelerini araştıran riyâzî bir ilim..."dir; Emmanuel Kant'a göre "Sesler vasıtasıyla birbirlerini takip eden güzel hisleri ifade etme sanatı..."; Abdülkadir Merâğî'ye (1360-1435) göre, "İka' devirlerinden biriyle tertip edilip kulağa yumuşak gelen nağmelerin bir araya getirilmesi..." ve Kantemiroğlu'na (1673-1723) göre, "Çıkardığımız seslerin ölçülü bir zamanda bir usulün düzenine uyarak hareket edip belirli bir yerde karar kılıp durması ve işitme gücümüze zevk vermesi"dir.

Fuzûlî'ye (1483-1556) göre, "Şiir kabiliyeti insana Allah tarafından ezelde bağışlanmıştır. Ve onun yardımı olmaksızın da kusursuz şiir söylenemez." (Muhammet Nur Doğan, Fuzûlî'nin Poetikası, Kitabevi, İstanbul 1997, s. 19.)

Şiirin bu özelliği, musiki için de geçerlidir. Luther, "Musiki, Allah'ın bir ihsanıdır." derken, Alfred de Musset, "Musiki bende Allah'a inancı meydana getirdi." demektedir. (Rauf Yektâ, Türk Musikisi, Pan Yayınları, İstanbul 1986, s. 45.)

Musiki ve şiirin gerek Doğu gerekse Batı medeniyetlerinde ilahî bir kaynağı olduğu inancı mevcuttur. Türk musikisi, şiire (güfte) ihtiyaç duyar; ritim ve nağmeyi kullanır; insan sesine ve güfteye ağırlık verir; nota yolundan ziyade meşk yoluyla talim edilir.

Bu musiki, nesirle ifade edilmesi mümkün olmayan veya çok zor olan ancak hissedilebilen hakikatleri terennüm etmektedir. Bu özellik, Türk musikisini, şiir musikisi yönünde geliştirmiştir. Kullandığı şiir İslâmî kültüre bağlı edebiyatların klasik vezni olan aruzla yazılmış şiirdir. Bu şiir hislerimize hitap eden hakikatleri dile getirmektedir. Musiki ise ahenk ve ezgilerle bu hissi hakikatleri güzelleştirmektedir. Musikinin sınırlarını genişlettiği söylenen şiirde, neleri içermiş

Itri

olduğunu bilmek, musikinin hangi değerler üzerinden yükseldiğini anlamak açısından önem ve değer taşır.

"İnsanın dünya ve hayat görüşünün, kültür ve bilgi birikiminin, dış dünyadan, çevresinden ve iç dünyasından aldığı duyuların (ihlas) kelimeler aracılığı ile objektif âlemde estetik bir hüviyet kazanması" olarak da tanımlanan "Klasik Türk Edebiyatı, temel olarak şu kaynaklardan beslenmiştir. Din ve Tasavvuf, Tarih ve Sosyal Hayat, İlim ve Felsefe, Estetik Değerler Sistemi..."

(Muhammed Nur Doğan, Eski Şiirin Bahçesinde, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2002, s. 13 ve 16)

Klasik şiirimizin böyle bir hazine üzerine bina edilmiş olması, musikimiz için şiirimizin ne derece vazgeçilmez olduğunu görmemiz açısın-

dan önemlidir. Musiki, şiirin sınırlarını, etki alanını genişletirken şiir de taşıdığı değerler itibarıyla musikiyi anlamlı kılmaktadır. Dolayısıyla şiirin musiki içerisindeki fonksiyonu sadece sesleriyle müzikalitesine katkıda bulunmak değil, aynı zamanda eserin anlamına katkıda bulunarak eserden duyulan hazzı genişletmektedir.

Şiir ile musikinin birlikteliği şüphesiz Osmanlı ile başlamaz. Türklerin ilk edebî eserlerinde de dinî mahiyeti haiz musiki örnekleri vardır. "Türk musikisinin en eski şeklini, bak-sı-ozan'ların kopuz'la çaldıkları dinî-sihirbâzâne nağmelerde aramak icap eder." (Fuat Köprülü, Edebiyat Araştırmaları, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1999, s. 111.)

Daha önce de belirttiğimiz gibi ilk başlarda şiir, musiki ve dans beraber icra edilmiştir. Daha sonra dans bu iki unsurdan ayrılmış ama şiir ile musikinin beraberliği asırlarca devam etmiştir. Yani ozan ve kopuzcu sonradan ayrılmıştır. "Eski şark milletlerinde olduğu gibi, Türk şair musikîsinin, dinî yahut yarı-dinî ayinlerinde kopuzuyla mâbûdutakdîs ve tebcil ediyor, hükümdarın menkıbelerine dair kasideler okuyor yahut eski esâtirî kahramanların hikâyelerini, Oğuz Han ve Kara Han menkıbelerini anlatıyordu" (Fuat Köprülü, Edebiyat Araştırmaları, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1999, s. 111.)

(Tebcil: Anlamı yüceltmek, ululamak...)

Osmanlı döneminde Türk musikisi bir bağlamda İslam dünyasında oluşan musiki geleneğinin bir devamı olarak değerlendirilmelidir. Çünkü Osmanlılar, musiki sahasındaki bilgilerini bu geleneğin sözlü ve yazılı kaynaklarından almış, onun üzerinde kendi bilgi ve tecrübelerini inşa etmişlerdir. Bazılarının öne sürdükleri gibi bu musiki Bizans musikisine dayanmamaktadır. Çünkü bunu gösteren deliller de söz konusu değildir. Bu musiki daha çok Abdülkadir al-Merâğî'nin (ö.1435) ve ondan önce gelen musikînaslarının geleneğine dayanır.

"Osmanlı musikisi Osmanlı Devleti içindeki çeşitli ırkların ve dinlerin musikilerine, hatta komşu diğer ülkelerin musikilerine etki yapmıştır. Türkler yanında Osmanlı dünyasının zengin mozaikini oluşturan Araplar, Rumlar, Ermeniler, Yahudiler arasında bu musikinin ünlü nazariyecileri ve bestekârları yetişmiştir. Türkçe besteler bu cemaatlerin muhitlerinde ve kiliselerinde söylenmiştir. Kantemiroğlu bu konuda en önemli örneklerdendir. Klasik Türk Musikisi besteleri içeren ve İstanbul Rumları tarafından hazırlanan bazı Rumca mecmualar ise bu hususta en güzel örneklerdir. XVII. yüzyıl sonlarından itibaren Osmanlı-Türk musikisine mühtedilerin, Rumların, Ermenilerin, Yahudilerin, Hristiyan Arapların katkıları büyük olmuştur. Tanburi Küçük Artın (ö.1750), Hamparsum Limonciyan (ö. 1839) bu sınıf musikînaslardandır." (Ekmeleddin İhsanoğlu, Osmanlı

Musiki Literatürü Tarihi (History of Music Literature During The Ottoman Period), IRCICA, İstanbul)

Önceki Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi Osmanlılarda da saraylar, musiki faaliyetlerinin merkezi olmuştur. Tekkeler, özellikle Mevlevihaneler ve özel şahsa ait konaklar da musikin icra ve himaye edildiği mekânlardı. Yıldırım Bayezit zamanında (1389-1402) saray, sanatkarları, âlimleri himaye etmiş ve bir kültür-sanat merkezi haline gelmiştir. Bu sanatkarlar arasında musikişinaslar da bulunmaktadır. II. Murat zamanında birçok musikişinas sarayda himaye edilmiştir. Özellikle Mevlevihaneler klâsik musikin icra edildiği ve öğretildiği yerlerdir. Yenikapı (Mevlânakapı), Galata Mevlevihanelerinde çok sayıda musikişinas yetişmiştir. Bunların bir kısmı sarayda da çalışmıştır.

Tarihi kadar uzun zincirin bir halkası olan musiki, değişen bu biçimlerin arasında, toplum için ne ifade eder? Musikin diğer sanat dalları arasında ve toplum içinde konumu ve tesiri nedir?

Bir toplumun musiki ile olan bağlantısı, onun medeniyet seviyesini gösteren çok önemli bir nirengi noktasıdır. Çünkü musiki, güzel sanatlar hiyerarşisinde en üstte yer alır. Ona yükselebilmiş olmak, bilim ve sanat sahalarında ilerlemiş olmak demektir.

Nitekim "Musiki evvelen bir artistik mevzu olarak başlar. Sonradan kendisine mahsus olan şekillerini alır. Ressamlıkla heykeltıraşlık kendine mahsus malzeme, şekil ve rengi tabiatta bulup bunları taklit eder. Şiirin malzemesi, dili teşkil eden kelimelerden ibarettir. Mimarlık ise kendi şekillerini yaratmağa mecburdur. Fakat bunlar sırf artistik olmayıp kısmen tekniğe lüzum gösterir. Musiki insan sesiyle yine insan elinden çıkmış olan sonsuz bir zenginlik, fakat şekilsiz, acın (hamur) halinde malzeme bulan biricik sanattır. Bu malzemeye sırf artistik esaslarla şekiller verilmelidir. Burada ne mimaride düşünülen faidelik ne de ressamlıktaki gibi tabiat taklidi ve ne de şiirde olduğu veçhile seslerin sembolik manaları gibi meseleler yoktur. Musiki gibi elindeki malzemeyi serbestçe kullanmaya müsait olan hiçbir sanat yoktur. Musikiyi şiirin de üzerine çıkaran özelliği, musikin temel fizik yasaları üstünden metafizik boyuta çıkabilmesinde yatmaktadır. Çıktığı noktada, musikin artık fizikle bir irtibatı kalmamıştır. Şiir ise dilin kelimelerini kullanır ve o kelimelerin anlam ve sesine musikin fizik yasalarına bağlı oluşundan daha çok bağlıdır. Musiki şekil ve heyecan olmak üzere iki elemandan oluşmaktadır. Şekil elemanı tamamıyla aklî ve tek bir kanun ve sisteme bağlıdır. Tonlar, gürültüler, ritimler, zaman aralıkları, matematiksel işlemler ve hatta esler, bunların hepsi hava basıncının (tazyikinin) değişiklikleriyle kulağa nakledilen şeylerdir." (Salih Murad Uzdilek, İlim ve Musiki, Kültür Bakanlığı

Yay., İstanbul 1977 s.63-66.)

Musiki, bu kadar basit işlemlerin o derin heyecanları ortaya çıkarması, aklın zorlukla kavrayabileceği bir hadise olarak görülmektedir. İbnîSînâ da, hava basıncının (tazyikinin) değişiklikleriyle kulağa nakledilen ses ve ikâ' unsurunun fizik, aritmetik ve geometriyle doğrudan ilgili olduğunu söylemektedir. Bu sebeptendir ki, "İlk İslam filozofu olarak kabul edilen El-Kindî (801-873), musikiyi mantık, felsefe, hesap, hendese ve hey'et (astronomi) ilimleriyle birlikte değerlendirmiş, riyâzî ilimlerden mahrum olanların ömür boyu felsefe okusalar dahi bunu anlayamayacaklarını, sadece yazılanları tekrarlamış olacaklarını ifade etmiştir." (Nuri Özcan-Yalçın Çetinkaya, "Musiki", DİA, c. 31, İstanbul 2006, s. 259.)

Hatta bu hususta İbni Sina ile ilgili bir hadise anlatılır. İbnîSînâ, henüz 17 yaşındayken, zamanın bütün ilimlerini bitirir ve sonra, "İşte insan, diğer ilimler nerede?" der. Ancak musikinin tatbikatıyla uğraşmaya başlayınca, kendi kabiliyetindeki eksikliği hayretler içinde fark edip, "İşte ilim, insan nerede?" demiştir. (Rauf Yekta, Türk Musikisi, Pan Yayınları, İstanbul 1986, s. 44.)

Bilimin değişmez yasalarıyla yapılan musiki, ancak bilim içinde sınırlı kalmadığı için sanattır. Hatta her sanat eseri, kendine özgü özellikler barındırır. Aksi halde o sanat olmaz, endüstri metaı olur. "Endüstri metaı, bir ilk örneğin tıpkısı olmak üzere çoğaltılmış, birbirinin aynı sayısız nesneden ibarettir. Sanat ise ister bir tek kişi tarafından meydana getirilsin, isterse kolektif bir çalışmanın ürünü olsun, daima tek, biricik bir olgu olarak ortaya çıkar." (Yalçın Tura, Türk Musikisinin Meseleleri, Pan Yayınları, İstanbul 1998, s. 71.) Bu da sanatın vazgeçilmez bir özelliğidir.

Şiir ve musiki, insanoğlunun tabii ihtiyaçlarındandır. Ayrıca bu ihtiyaç, toplumdan topluma farklılık gösterir ve yine toplumdan topluma değişen bir seyirde gelişme gösterir. Çünkü şiir ve musiki de medeniyetin bir bölümü olduğu için medeniyetin bütünü ile beraber değişime uğrar. Nitekim "Medeniyet bir değerler sistemidir ve milletin kimliği bu sistem sayesinde oluşur ve tanımlanır. Kültür ve değerlerin hayata yansması sonucu ortaya çıkan tüm biçimleri kapsar. Bu nedenle her biçimin veya başka kelimelerle söylenirse her kültürel olgunun ardında onu yönlendiren bir değer ya da değerler manzumesi vardır. Hayat, zaman ve şartlara bağlı olarak sürekli değiştiği için biçimler de değişime tabidir. Değerler sistemi ile ilgisini güçlü bir şekilde sürdüren toplum yine bu sistemden yola çıkarak devire ve şartlara

göre yeni biçimler geliştirir. Böylece değerler sistemini yani kimliğini koruduğu gibi, geliştirdiği yeni sistem sayesinde hayatı daha yaşanabilir ve zengin kılar." (Sadettin Ökten, Yahya Kemal'in Rüzgârıyla Duyuşlar ve Düşünceler, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2008, s. 182)

Devirlerin şiir ve musiki yapılarına baktığımız zaman dönem ve topluma göre şiirin ve musikin sanatkarlarında ve eserlerindeki değişimi görürüz. Bu değişim, bazen sanatın daha iyiye bazen de daha kötüye gitmesi şeklinde olabilir. Bu iki sanat, -diğer sanatlar da buna dâhil edilebilir, aynı süreci, aynı zaman diliminde yaşamaya da bilir. Mesela Divan Şiiri, büyük şairlerini 16. yüzyılda yetiştirmişken musiki büyük bestekârlarını 18. yüzyılda yetiştirmiştir.

Şiir ve musiki, ait oldukları değerler sistemi içerisinde kendilerini yenileyebilirler. Bunun için de şiir ve musikin insanı ve toplumu olabildiğince gerçeğe uygun yansıtılabilmeleri gerekmektedir. Bunu yapabildikleri ölçüde ait oldukları toplumların kültür-sanat hayatına kalıcı katkıda bulunmuş olurlar. Her eser, kendi döneminin ihtiyaçlarını sadece dönemine ait yöntem ve tekniklerle karşılamış olurlar. "Bununla birlikte bu yapıtların hepsi aynı zamanda üzerlerinde bir tarih taşırlar. Bunlar taşıdıkları tüm güce karşın, daha sonraki zamanların kültür gereksinimlerini karşılamakta yetersiz kalırlar; çünkü yaşam yeni-yeni sorunlar getirmiş, bu sorunların üstesinden gelmiş ve yeni-yeni fikirler geliştirmiştir. Bu nedenden dolayı ki, her defasında yeni yapıtların yaratılması, geçmişin kalıtından yararlanarak

İbn-i Sina

yeni-yeni teknik ve biçim sorunlarının öne sürülmesi zorunlu hale gelir." 19 (Sidney Finkelshtein, Müzik Neyi Anlatır?, Kaynak Yayınları, İstanbul 2000, s. 11.)

Şiirle musikiyi buluşturan bir özellik de her ikisinin de fikirleri doğrudan vermemeleridir. Şiirin kendisini, mazmunlarla ve edebî sanatlarla bezeyerek ve imgelerle ortaya koyması gibi musiki de "Nesneleri, fikirleri ve davranışları simgesel bir anlatımla canlandırır." (Eugenia Popescu-Judet, Türk Musikisi Kültürünün Anlamı, Çev: Bülent Aksoy, Pan Yayınları, İstanbul 1996, s. 13.)

Musiki fikri bir yardıma ihtiyaç duymaksızın, ruha doğrudan doğruya işler. Musikin kendine mahsus olan dili, ruhun anlayabileceği, fakat tercüme edemeyeceği bir dildir. Zira musiki diller üstü bir dildir. Nitekim "Heyecanların ifadesi olan musiki, kelime ve fikirlerin durdukları yerde başlar. Musiki daima heyecan ifade edecektir. Çünkü fikirler nispeten derin ve ciddî olmakla beraber daima hissiyata

kapılmağa müsaittir. Kâinatta en müsait yer, insan ruhudur. Bütün ilimler, bizi bu derûnî-hakikatın eşiğine kadar götürür, kapıyı aralar ve içerisini gösterir. Bütün sanatlar kapıdan girip vestiyere kadar gider, musiki ise bizi elimizden tutup cesaretle içeri sokar ve arkamızdan kapıyı kapatır.” (Salih Murad Uzdilek, a.g.e, s.65. 27 Türkiyat Mecmuası, C. 23/Güz, 2013)

Şiirin insanları bir duygu atmosferine sokmasına en iyi örnek Yunus Emre şiirleriyken, musikinin ruha tesir edişine en güzel örnekler, İtrî'nin “Tekbîr” ve “Salât-ı ümmiye”leridir. Bu iki eserin tekniğini bilmemelerine ve sözlerini anlamamalarına rağmen Müslümanlar, bunlar okununca ortak bir duygu atmosferine girerler. Şunu da belirtmek gerekir ki her şiirden veya musiki eserin-den herkesin aynı şeyi anlaması gibi genel geçer bir kural söz konusu değildir. Hatta aynı insan bile aynı eserden farklı zamanlarda farklı duygular tadabilir.

“Bir musiki parçası, aynı kaldığı halde onu dinleyen kimse, bu musikide kendi içindeki ahengi işitir, kendi hayat akışını yaşar. Aynı musikiden, bir insanın değişik zamanlarda duyup anladığı şeyler başkadır. Bundan başka her insan, aynı musikiyi başka türlü tadar.

Karmen'deki Habanera, birisi için içler yakan bir aşk şarkısı olduğu halde bir başkası için en mükemmel bir matem şarkısıdır.”(Adolf VonGrolman, Musiki ve İnsan Ruhu, Çev. Selahattin Batu, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1965, s. 14.)

Bir sanat eserinin toplumun duygu ve heyecanına tercüman olması gibi, musiki eserleri de toplum yapısını yansıtır. Özellikle Mehter Musikisi üzerine araştırma yapan müzikolog Eugenia Popescu-Judet, Mehter Musikisinin, toplum yapısıyla kaynaştığını söyler ve şu yorumu yapar. “Geçmişe bakıldığında Mehter, dallanıp budaklanan yan anlamlarıyla bütün bir Osmanlı toplumunun siyasi ve toplumsal düzeni içinde birleştirici bir güç olarak ortaya çıkıyor. Hayatın her alanına yayılmış bir olgu olarak Mehter, sultanlığın bütün halkına geniş kapsamlı bir kavramlar dizisi, bir değerler dizisi sunmuş her tabakadan insanın paylaşabileceği şeyler vermiştir. Mehter, ortak bir kültür birikimini paylaşan karmaşık bir toplumda oluşmuş ve yayılmış anlamların taşıyıcısı durumundaki zinde bir güçtür. Savaşta olsun, barışta olsun, Mehter musikisinin çalınması Osmanlı hayatının birbirine bağlı boyutlarının bir parçasıydı. Her şeyin ötesinde, Mehter, bütün toplumun ortak değerleriyle ortak ilgilerini temsil etmesi yönünden ümmet fikrini anlamlı kılan benzersiz bir güçtü.”(Eugenia Popescu-

Judet, a.g.e, s. 14-15. 28 Türkiyat Mecmuası, C.23/Güz, 2013)

“Osmanlıların yükselme döneminde Mehter'in sesi Müslüman olmayan halklar için dehşet verici bir ses, Osmanlı halkında ise huşû duyguları uyandıran bir haykırıştı... Kanımca Osmanlı yaşama biçiminin bir özelliği olan Mehter, Arapça “ümme” teriminin dile getirdiği, dünya İslam cemaati birliği içinde yer alan insanların kendilerini tanımladıkları kimliğin musikideki yüzyıllarca süren ifadesiydi.”

(Eugenia Popescu-Judet, a.g.e, s. 56-57.)

Bir medeniyet için musikin bu derece önemli olmasının altında, medeniyetlerin aklın sınırlarını aşacak kadar engin ve derin olma özellikleri yatmaktadır. Bu derinlik en güzel, en kâmil şekliyle ancak musiki ile dile gelebilir. “Bu yüzden bir aşk ve gönül medeniyeti olan kadim ve özgün medeniyetimizi ifade etmek için en münasip saha eski musikimizdir.” (Sadettin Ökten, a.g.e, s.163.)

Çünkü dinsel coşkuyu aklı sınırlar içinde tutmak hem toplumu hem de toplumun bireylerini rahatsız eder. (Sadettin Ökten, Yahya Kemal'in Rüzgârıyla Duyuşlar ve Düşünceler, Ötügen Yayınları, İstanbul, 2008, s. 171.)

Bundan dolayı da musiki ruhun temel ihtiyacıdır. Nitekim R.

H. Newton'un dediği gibi musiki, doğrudan ruha işleyen bir sanattır. “Yani kullanılan meşhur bir tabirle ifade edildiği şekilde ‘İnsanın ruhuna işler.’ O halde musiki duygularımıza hitap etmektedir.” (Adolf VonGrolman, Musiki ve İnsan Ruhu, Çeviren: Selahattin Batu, Remzi Kitabevi, 1965, s. 15.)

18. yüzyıl Divan şairlerine baktığımızda şiir ve musiki kendi aralarında bir bütünlük oluşturduğu gibi toplumun dinî, ilmî ve örfî değerleriyle de bütünlük oluşturduğunu görmekteyiz. Bu yüzyılın şair-bestekârlarına bakınca da isimlerinin başında Şeyhülislam, Kadı, Şeyh efendi, Âlim gibi unvanların kullanıldığı görülür. Aynı anda hem ilim adamı, hem şair hem bestekâr hem şeyh unvanlarını yan yana bulmak, medeniyetimizin bütünlüğünün bir tezahürünü ortaya koymaktadır. Osmanlı, sadece şair ve bestekârlarıyla şiiri ve musikiyi anlamaz, toplum olarak şiirden ve musikiden anlardı. Toplumun bu tavını ve tavrını bulmasında, dinlediği musikinin doğal olarak da- şiirin rolü büyüktür. Aksi halde, şeyhler ve şeyhülislam, bütün o çabalarını, -şu an insanların uğraşlarının adı olan- ‘hobi’ olsun diye yapmamışlardır. Yaptıkları uğraşların, kendi medeniyet değerleri sisteminde bir yeri vardı ve onlar, yaptıkları işlerin ne manaya geldiğinin farkındaydılar. Bu anlayışta musiki ve şiirin

Yahya Kemal

ilahi menşeli olmasının rolü büyüktür. Nitekim nazariyat kitaplarında musiki için “ilm-i şerif” tabiri kullanılır ki bu tabir, başka bir saha için kullanılmamıştır. İlm-i şerif ile uğraşan “bestekâr, yaptığı bestelerinin bir ilhamla vücuda geldiğini ve kendisine “bağlamak” vazifesi verildiğini kabul eder. Oysa Batıda bestekârın karşılığı olarak “kompozitör” kullanılır ki kompozisyonu oluşturan kendisidir. Bizim anlayışımızda “beste” ön plandayken batıda “kompozitör” ön plandadır.

Şiir ve musiki toplumun seviyesini de gösteren bir işarettir. Bize göre bir toplumun içinden çıkan deha, o toplumun seviyesinin göstergesidir. Çünkü o dehanın sanatına aksettirdiği değerleri, uyumu ya da tezadı veyahut kırılmaları ve gerilimleri, o dehaya veren toplumdur. Çünkü musiki eserleri, bestekârın duygu ve düşüncelerini notalar üzerinde somutlar. Bu duygu ve düşünceler ortaya çıktıkları ürünlerde, toplumun dini ve kültürel coşkularını ifade ederek kendilerini gösterirler. Bu ifadeyi, daha önce de belirttiğimiz gibi hakikate yaklaştırdıkları, toplumun değerlerine mal ettikleri oranda gerçekleştirirler. Nitekim “Millî musiki, millet varlığına bağlıdır. Bilhassa melodi bakımından kendine mahsus bir yücelik gösterir.”

Bir dehanın elinde çıkmış bile olsa bir eser, istenilen özellikleri taşıması halinde, bağlı olduğu toplumun eseridir. Bu bakış açısına karşı, halk türkülerini öne çıkaran ve yücelten görüşler de vardır. Onlara göre halk türkülerini, sadece bir tek kişinin eseri değil, bütün halkın ortak eseridir. Dolayısıyla yapaylıktan ve yapaylığın bütün süslerinden arınmıştır. “Bu çiçekler, kendiliklerinden toprağı yarararak gün ışığına çıkarlar ve en ufak bir yazarlık ya da bestecilik hakkı talep etmeden serpilip gelişirler. Bu yüzden de kültürlü bestecilerin serada yetişen çiçekleri andıran eserlerine hiç mi hiç benzemezler.”

(A. Jdanov, Edebiyat Müzik ve Felsefe Üzerine, Kaynak Yayınları, İstanbul 1996, s. 55.)

Musikin etkisinden bahsederken aslında bir yandan da şiirden bahsediyoruz demektir. Şiir, sözlü musiki eserinin bir cüz'ünü teşkil eder. Gerek toplum hafızasında gerekse birey hafızasında kalan eserlerimiz, çoğunlukla sözlü musiki eserlerimizdir. Bunun altındaki sebep şiirle musikinin birbirlerinde karışımı olarak, sanki birbirlerinden ayrı yeni bir tür yaratmışçasına bir bütün oluşturmalarıdır. Bu bütün, şiir ve notalar üzerinden bizim maceramızı bizlere anlatır.

Tab'i Mustafa Efendi (1705-1770), Ali Nutki Dede (ö. 1804), III. Selim (1761-1808), Abdülbâkî Nâsır Dede (ö. 1821) gibi dönemin hem bestekâr hem de şair olan belli başlı isimlerinin varlığı bu iki sanat dalının yakınlığını ve hatta bütünlüğünü göstermektedir.

Türk Musikisinde ezgi-aruz-usul ilişkisi...

Dil, edebiyat, gelenek ve görenekler ile müzik ve resim gibi sanatlar tarih boyunca kuşaktan kuşağa iletilen kültürel öğelerdir. Söz konusu öğeler arasındaki ilişkiler ise sanat tarihine yön veren etmenlerdir. Bu durumu Türk dili ve edebiyatı içinde ele alacak olursak, geleneksel Türk sanat ve halk müziğinin, Divan ve halk edebiyatından ayrılamayacağını görürüz.

Tüm toplumların hayatında sanat ve halk müziği temel ayırım olarak kabul edilse de bu iki tür bir bütünü temel parçalarıdır. Tarihsel süreçte bir toplumda saray ve halk müziklerinin olması, bu kültürün müzik anlayışının farklı çalgılarla icrasını getirmiştir. Benzer bir sonuç şüphesiz edebiyat için de söz konusudur.

Bu bağlamda besteciler tarafından bestelenen eserler, ozanlar ve âşıklar tarafında yakılan türküler incelendiğinde edebi form ile müzikal yapı ve özellikler arasında paralellikler olduğu görülecektir.

Aynı şekilde Divan Edebiyatı'na ait örneklerin bestelendiği eserlerde de aruz vezninin eserin form, usul ve genel yapısı içinde yankılandığı görülecektir.

Klasik Türk Musikisi, genel karakteri itibarıyla 'ağırlıkla bir söz musikisi' olup, kullandığı güfteleri Divan şiirinden seçmesi itibarıyla de, klasik Türk şiir ölçüsü olan aruzla birebir ilişkisi içindedir. Notanın kullanılmadığı dönemlerde Klasik Türk Musikisinin eğitimi, 'meşk' dediğimiz bir sisteme dayanmaktaydı. Üstattan öğrenilen ve usul vurulmak suretiyle ezberlenerek icra edilen bu sistem, eserlerin hafızaya kolayca alınmasını amaçlamıştır.

Bu amacın, bestekârlarımızı yeni arayışlar içine sokarak, usul-vezin ilişkisinin doğuşuna sebep olduğunu söyleyebiliriz. Klasik Türk Musikisinde nota kullanılmaya başlandıktan sonra da bu geleneğe bağlı kalınmış ve uzunca bir süre aruz vezniyle beste yapılmaya devam edilmiştir. Bu süre içerisinde usul-vezin ilişkisinde bir takım yenilikler denenmişse de araştırmalarımız neticesinde bunların pek de kabul görmediğini söyleyebiliriz. Usul-vezin ilişkisi, daha önceden Hüseyin Saadettin AREL, Enis Behiç KORYÜREK, Cınuçen TANRIKORUR vb... önemli şahsiyetler tarafından araştırılmış ve bu konu üzerine makaleler yazılmıştır.

Klasik Türk müziği "meşk" geleceği üzerine inşa edilen usta-çırak, öğretmen-öğrenci ilişkisiyle kendini geleceğe taşıyan bir yapı olmuştur. Bu sebepten müzik yazısı kültürel hayatımıza bir hayli geç katılmıştır.

"Meşk yönteminde geçilecek eserin güftesi talebeye yazdırılır veya

yazma ya da bir güfte mecmuasından yararlanır. Geçilecek eserin usulü bellidir. Eser geçilmeden önce usul birkaç kere vurulur. Sonra eser, hep usul vura-vura hoca tarafından okunur. Öğrenciye tekrar ettirilir. Hoca eseri kısım kısım, (zemin, nakarat, meyan ve varsa terennümler) ve bir bütün olarak öğrencinin hafızasına iyice yerleşinceye kadar defalarca okutur, öğrencinin tereddütleri ve yanlışları ortadan kalkıncaya dek devam ettirir. Meşk, müziğin notaya dökülmediği, icra edilmiş bazı nota yöntemlerinin ise kullanılmayıp, dışlandığı bir müzik eğitim yöntemidir." (Cem Behar; Zaman, Mekân ve Müzik, İstanbul Afa Yayınları, 1992, s. 13)

Meşk, bu özelliği nedeniyle Klasik Türk müziğinin eğitim sisteminde bir kayıt yeri, hafıza olmuştur. Hafızayı güçlendiren, eserin hafızada yer etmesine sağlayan unsurlar ise eserin usulü ve güftenin veznidir.

Düzüm-Usul-Darp

Düzüm (ika) zamanın belli oranlar içinde sürelerle ayrılması, yani düzgün sürelerden düzenlenmiş kümeler; usul ise belli düzeylerden yapılan kalıplaşmış ölçülerdir. (Hurşit Ungay, Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm, Türk Musikisi yayınları, İstanbul, 1981, s. 4-5) Darp ise elin dize veya masaya vurulması olarak tarif edilir.

Burada musikimizde "diz dövmek" ifadesine değinmeliyiz. Usullerin beynin alt programına kaydedilmesi için dizdeki sinir uçları ile beyin arasındaki link hattı kullanılarak usul kalıpları eseri geçenler tarafından kayda alınmaktadır.

Usullerdeki darplar (vuruşlar) düm, tek, tekâ, teke, tahek şeklinde beşe ayrılır. Genellikle "düm" darbı kuvvetli, tek, teke ve tahek darpları ise zayıf vurulur. Her usulü oluşturan kuvvetli ve zayıf vuruşlar sayı ve uzunluk olarak farklıdır. Bu nedenle eserin melodik örgüsü de dikey olarak usul ile iç içedir. Her melodi parçası, her nağme ya da her perde, zorunlu olarak, usul kalıbının bir ya da birkaç darbına tekabül eder. (Cem Behar, s. 13) Bu açıdan usul kalıplarını bilen ve usul vuran kişi, melodi ve güfteyi o darplara denk gelen bölgeleriyle hafızasına alır, aslında hafızası onun müzik yazısı görevini üstlenir.

Eseri hafızalara kaydederken ikinci önemli unsur, yukarıda da belirttiğimiz gibi güftenin veznidir. Çünkü her usulün kolay bestelendiği vezin türleri bellidir. Aslında usul, hafızayı canlı tutma görevini vezin katmanıyla birleştirerek icra eder. Aruz kalıplarının besteleneceği belirli usuller, bu kalıpların iç ve dış ritmiyle ve eserin iç ve dış ritmiyle birleşir. Bu sebepten eserlerdeki tüm odak noktaları usulün ve aruzun belirli kalıplara göre düzenlenir.

Yrd. Doç. Dr. Gözde Sarı, "Osmanlı Türk Müziğinde Melodi, Usul ve Aruz İlişkisi" adlı araştırmasında beş zamanlı Türk Aksağı (5/8) usulünde 152 eseri incelemiştir. Bu eserlerin 130 adedinin güfteleri "Me fâ î lü / Me fâ î lü / Me fâ î lü / Fe ü lün" aruz kalıbı ile 10 adedi "Müs tef î lâ tün / Müs tef î lâ tün / Müs tef î lâ tün / Müs tef î lün" kalıbı ile 7 adedinin "Müs tef î lün / Müs tef î lün / Müs tef î lün" kalıbı ile 2 adedinin "Me fâ î lü / Me fâ î lün / Fe ü lün" kalıbı ile 3 adedinin ise "Fa î lâ tün / Fa î lâ tün / Fa î lün" kalıbı ile yazıldığı görülmüştür.

Vezin ve usulün bu özelliklerine bakınca yüzyıllarca müzik yazısı olan notayı hayatlarına karıştırmadan hafıza yöntemiyle sayısız eser nesillerden nesillere aktararak zamanı aşmıştır. Bu gücün de vezin-usul ilişkisinden kaynaklandığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Son söz gibi... Musiki ve edebiyat tarihinde yapmaya çalıştığımız bu gezintide gördüklerimizi özetlemeye çalışırsak, gerek Türk edebiyatının gerekse Türk musikisinin arasında ayrılmaz bir bileşik kaplar ilişkisi vardır.

Değişen dünya ilişkileri kaçınılmaz olarak her alanda olduğu gibi edebiyat ve musiki ilişkisini de etkilemiştir. Bugün yaşadığımız veya yaşamak zorunda kaldığımız hayatların ritmi ile klasik edebiyat ve musikimizin ritimleri arasındaki fark yeni üretilen eserlere de yansımaktadır.

Gazanfer
ERYÜKSEL

Örtük şiir

Sabrını şeylerin
Gülle tartıyorduk
Dikenlerin terazisinde...

Takılıp kalmaktı lâkin
Aynaların kör noktasına
Beklenmedik olması şeylerin...

Cevap soruymuş meğer
Değer değmez karanlığa
Okunan ışık...

Üç zamanlı suskusundaydık
Esip duran rüzgârın
Anlamın dehlizlerinde...

Kaçıncı şıkıydı ah
Çoktan seçmeli bir
Beklemenin / ahvalimiz...

Seste ışık kokusu
Harf sorgusu işte
Anlamadan işiten yazının...

SARIKAMIŞ: “Yüreklerde Buz Tutan Kış”

Kitap bana gönderileli altı ayı geçti... Gündoğar, aileden biri gibi dostumdur. 25 yılı aşkın süredir, sıcak, içtenli ilişkimiz sürmektedir. Birbirimizi habersiz bırakmayız. Hastalıklarımı bildiği için beni başışlar diye umuyorum. Bu bir.

İkinci önemli konu; kendince kitaplaştırtıp ortaya koyduğu yazı, şiir, öykü ve yazının sevdahısı bir kalemi için, kolaycılık yapamazdım. Onun değeri, bende bir sarraf titizliğini zorunlu kılıyor her şeyden önce...

Şunu itiraf edeyim; “O, Çorum'da tam bir 'Atom Karınca'dır. Yazınla, kitapla ilgili 'Çorum'da yaşayanları bir arada toplama-tutma gibi bir misyona da sahiptir. Bu hem bir vefa, hem de yazın emeğine saygıyı kotarma gücüdür. Onu bu yönüyle de kutluyorum.

Kitap için çok yazar, çok güzel şeyler yazdılar, biliyorum. Ama ben onlardan kopya almamak için inanın hiçbirini okumadım. Bu da bir kolaycılık olurdu. Bana özgü, ona özgün bir değerlendirme yapmak görevim var. Ayrıca, Çorumlu yazar dostların kitaplarını ulaştırmak, edebiyat varsılı bir kenti ülkeye tanıtmakla da dostluğunun değeri bilinmelidir diye düşünüyorum.

Yıllardır Sarıkamışla ilgili böyle bir kitabı yazma düşlemleriyle yatıp kalktığımı da biliyorum. Bu kitapta dilinin şiirselliği, akıcılığı ve sıcaklığı o buzu eritiyor diyeceğim: “Her kış anılan, anımsanan, törenlerle dünya ölçeğinde bir anlam kazanan bu olayın acısıyla tarih kitaplarında karşılaştım. Gündoğar bu kitabıyla” acıyı bal eyliyor “diyorum...”

TARİH BİLİNCİ

Gündoğar bu kitabı uzun erimli bir çalışmayla kotardı. Büyük bir iş başardı. Bu roman, bir hiç ve heves uğruna ölenlerin, özeldede Çorumlu şehitlerin öyküsüdür. Romanı önemli kılan öge, bu çalışmanın kütüphanelerde, Çorum yerelinde anlatılan olayların tanıklarından dinlenenlerden ve elbet tarihi arşivlerin taranmasıyla yazıldı...

318 sayfada anlatılanlar gerçekten yürekleri donduracak biçimde. Şimdi bile; okuyana acı verecek olaylar zinciridir. Son bölümde Dede Arif savaş sonrasında tutsak düşer. Rusya'ya (Sibirya'ya gönderilmesi) oradan da Kazan kentine getirilmesi... Oradaki günlerinin anlatılmasıyla bitiyor. Kitabın sonunda bir de albüm bulunuyor.

Sonlarına doğru Rus Kızı Şura ile yaşadığı derin sevgi. Süreğinde iki sevgilinin hüznü öyküsü olağanüstü güzellikte anlatılmış. Gündoğar bu bölümde teatral bir anlatım, şiirsel duygulanımlarla hem romana, hem tiyatro oyununa, hem de film senaryosuna dönüştürülmesi gerek üç yönlü bir anlatım başarısına imza atmış.

Kitabı Bingür Sönmez'e gönderdin mi diye bu nedenle sordum. Görüştüğünü ve ulaştırdığını söy-

ledi.

Sarıkamış, tarihimizin en trajik olayı... Askerlerimizin oranın kış koşullarında donarak ölmeleri ve savaşın yenilgiyle sonuçlanması demektir. Kitabın üç bölümünde özellikle Çorum ve yöresinden savaş gidenlerin hazin sonu yer alıyor. Yazınımız-

da, hem öykü, hem roman, hem şiirlerle beslenen anlatımla yeni bir romancı kazandırıyor bu kitap. Tevazu sahibi Gündoğar'ın engin gönüllüğüne, sabır ve emeğine veriyorum bu başarısını...

Kitap dört bölümden oluşuyor. Dört bölümü de kısa olarak şu ayrıntılarıyla vereceğim:

Gündoğar'ın eşi, çocukları ve torunlarına adadığı kitabın İlk bölümünde; Arif Hikmet'in(*) asker oluşu, Trablusgarp, 1. ve 2. Balkan Savaşları anlatılıyor.

İkinci bölümde; 1. Dünya Savaşı, Osmanlı'nın savaşa girmesi, Mecitözü'nden Amasya'ya, 3. Ordu'nun Erzurum'a varışı, Seferberlik ilanı, Allahü ekber Dağları'na tırmanış, Kar gibi eriyen askerlerimiz... En büyük düşman kar ve tipidir. Tutsak alınan Rus askerleri... Sarıkamış kuşatma günlüğü ve ölümü bekleyiş...

Üçüncü bölümde; Esir alman askerlerimizin Sibirya'ya sürgüne götürülüşü... Gümrü, Tiflis, Gence ve Bakü... Hastane, yine sürgüne gidiş, Baykal Gölü, Sibirya: Buzlar ülkesi...

Dördüncü bölümde; Sibirya'dan Kazan'a geçiş, Ekim Devrimi, Güzel Rus Kızları ve “Şura”, Sepetle gelen aşk. Ateş bacayı sarmıştır...

Gönül ferman da dinlemez.

Savaşı bile dinlemiyor:

(Bu aşkın adı barış olsun !)

Evet ! Kazandaki tutukluluğunda, denetimli olarak dışarıya çıkarılan Arif Volga kenarındaki bir parka gider. Orada bolca salkım söğütler vardır. Onlardan kopardığı dallardan boş durmamak, kendisini oyalamak maksadıyla sepet örmeye başlar. Bu parkta gezen Rus kızlarının ilgisini çeker. Kızların öncüsü olan Şura adlı güzel Rus kızı sepeti almak ister. Arif “armağan olsun” dese de Şura kabul etmez. “Parasıyla olursa alırım,” der. Yaptığı ilk sepeti, Şura 10 rubleye alır. İleride bunlardan yaptığı sepetleri, Rus kızlarına 10 Ruble'ye satar.

Her izine çıktığında Arif, hep o parka gider ve orada sepetler örer. Böylece sepetçilik devam eder. Hatta iki tarafında Şura'nın adı olan bir sepet daha örer. Şura buna çok sevinir ve armağan olarak onu kabul eder. Şura sık sık kızları toplar, Arife müşteri olarak getirir onları.

Her görüşmede Arifle Şura arasında, giderek bir aşka yelken açacak boyutta yakınlaşma başlar. Bir gece, uyku tutmaz Arif'i... Bedeninde, ruhunda tutsaklıktan ve savaştan kalan derin yaralar var-

dır...

Bunun için sevgiye, ilgiye, saygıya, onore edilmeye gereksinimi vardır... Bunun da Şura'da bulunduğunu düşünür... Ama gözetimci er, “sana bugün çıkmak yasak” diye diretir... Bu engeli, sana da bir sepet getireceğim” diyerek aşar... Sepeti alan Rus gözetimci erin Arif'e, “her gün izinlisin” demesiyle dünyalar onun olmuştur...

Arif'in, düşman bir ulusun kızlarından, Şura'dan gördüğü ilgi ve yakınlık gururunu okşamıştır. Buluştuğlarında Şura'nın yanağına kondurduğu öpücük, onun aklını başından almaya yetmiştir.

Şura, sık sık Arif'e gelir... Sepet siparişi veren kızlardan ayrıldığında Arif'e sarılır... Karşılık veremez Arif, çekinir... Kızın, ruhunu okşayıcı davranışları, övgü dolu sözleri ve onu özlediğini söylemesi; duygu yoğunluğu yaşayan Arif'i yüreklendirir... Şura için yazdığı “Çözemedim” şiiriyle o da aşkı itiraf eder.

Şöyledir şiir:

“İçimdeki coşkulu bu duygu çağlayanı
Sevdan mıdır aşkın mı? Çözemedim bir türlü.
Yüreğimi kor gibi yakarak dağlayanı;
Sevdan mıdır aşkın mı? Çözemedim bir türlü.

Bakışın, gülüşünle içimi hoş eden,
Yüreğimi kafeste çırpınan kuş eden,
Görünmez iksirinle beni sarhoş eden;
Sevdan mıdır aşkın mı? Çözemedim bir türlü.
Kız onu annesiyle de tanıştırr. Annesinden de sıcak ve içtenli ilgi görür, mutlu olur...

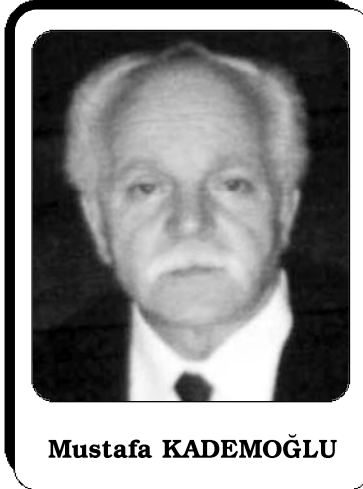
Bir keresinde, “Evlî misin?” diye sorar Şura. Saklayamaz, yalan söyleyemez... “Seni üzdüm mü?” diye sorar Arif... Ve olumlu bir konuşma sonrası Şura: “Babasının, Çar tarafından öldürüldüğünü, ağabeyinin Bolşevikler safında Çar'ın askerlerine karşı savaştığını söyler. “Savaş çok kötü” der... Hak verir Arif... Şura: “İnsanlar farklı uluslardan da olsalar, birbirleriyle dost olmalıdır” diye ekler...

İnsanın ikinci bir kişiyi de sevebileceğini itiraf eden Arif, bu aşkın sonunun olmadığını da bilmektedir. Birgün, başlarındaki gözetimci er: “Yarın sabah buradan götürüleceksiniz. Ona göre hazırlanın” der. Ama nereye götürülecekleri söylenmez...

O gece Şura'yla buluşarak durumu açıklar Arif... Ne yazık ki artık, ayrılık zamanı gelmiştir... İkisinin de dünyası yıkılmıştır... Arif, ona aldığı kolyeyi armağan olarak verir, vedalaşırlar...

Kuşkusuz, Gündoğar'ın şiirsel dilinin, romana damgasını vurması farklı bir güzellik... Albüm bölümünde Arif'in fotoğrafı var... Bu kitapta Şura'nın bir fotoğrafının olmamasına yazıklandım doğrusu.

Kutluyorum Dostumu. Bu kitabını Yılmaz Erdoğan'a da ulaştırmalı diyorum... O, bu romanı mutlaka değerlendirir diye düşünüyorum.

Mustafa KADEMOĞLU

**Ve...
Gülünce kadın,
Güneş doğar, bahar olur...
Doğa güle durur.**

Fatma Nilüfer YALÇINKAYA

APTAL SARIŞIN MI?

Hollywood'un dünyaca ünlü oyuncusu Marilyn Monroe "Aptal Sarışın" tanımlamasıyla bilirse de zekâ ve güzellik denilince ilk akla gelen kadınlardandır.

Ölümünün üzerinden bunca yıl geçmesine karşın, aşklarının, fırtınalı, sıradışı yaşamının gizi hala çözülememiştir...

1 Haziran 1926 yılında doğduğunda Norma Jeane Mortenson adı verildi. Babasının kimliği bilinmemektedir...

Monroe'nun yaşamı annesine konulan "Şizofreni" tanısıyla bir bavula sıkıştırılmış, tüm çocukluğu ve ilk gençlik yılları koruyucu aile ve yetimhanelerde geçmiştir. Taciz ve tecavüze uğrayan Marilyn, ruhindaki yaralarla sürekli göçebe yaşamı sürdürmek zorunda kalmıştır...

İlk evliliğini 16 yaşında yapıp kısa süre sonra boşanınca ayaklarının üzerinde kalma kararı alıp mankenlik ajanına adım atmasıyla ışıltılı yaşamın kapısını da aralamış oldu.

Mankenlik, oyunculuk, şarkıcılık kurslarına gidiyordu. Bu eğitimler onun için ışıltılı bir yaşamın kapılarını aralamıştı...

Baş döndürücü güzelliği, vazgeçilemez çekiciliği ile kısa zamanda şöhreti yakalamış, tüm magazin sayfaları onun fotoğraflarını yayınlıyordu.

Marilyn, artık başarılı aranılan ama dayanılması çalışılması zor bir oyuncuydu. Uykusuzluk ve gerilim için içtiği ilaçlar duygu ve düşüncelerinin sürekli bozulmasına yol açıyordu.

Mükemmeliyetçi yapısının altında taşıdığı sahne korkusu, replikleri unutması, setlere sürekli geç gelişi onu çekilmez biri yapıyordu.

1953 yılında oynadığı "Niagara" isimli filmle şöhreti yakalamış, yönetmenler onun kamerayla adeta sevişmesinden çok etkilenmişti!

Marilyn bu arada ünlü beyzbol oyuncusu Joe DiMogio ile sadece 9 ay süren bir evlilik daha yaptı.

New York'a oyunculuk okumaya gittiğinde, ünlü yazar Arthur Miller ile tanıştı ve evlendi.

Marilyn eşi Miller'in yazdığı senaryoda çocukluk idolü Clark Cable ile başrol paylaştı. Şöhretin tadını çıkarması gerekirken aksine sorunları daha

da artmıştı.

Yazar Arthur Miller'den de ayrılmış boşanmasının acısını taşıyamıyordu. Sürekli ilaç ve alkol nedeniyle hastaneye yatırıldı.

Annesi gibi, kendisine de "Paranoid Şizofreni" tanısı konulmuştu!

Bu arada Amerikan Başkanı J.F. Kennedy ile aşk dedikoduları çıkmıştı...

Trajediyile başlayıp, ışıltı ve çalkantılı devam eden sıradışı yaşamı 6 Ağustos 1962'de sona erdiğinde sadece 36 yaşındaydı...

Ölümünün ardından, "İntihar mı cinayet mi?" sorusunun yanıtı hala bulunabilmiş değil!

**Fatma Nilüfer
YALÇINKAYA**

CAN YÜCEL

Can Yücel, 1926 yılında İstanbul'da doğmuş, Dünyaca tanınan modern Türk şairdir. Efsane okullar "Köy Enstitülerinin" mimarlarından Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in oğludur.

Ankara ve Cambridge üniversitelerinde Latince ve Yunanca okudu. Çeşitli elçiliklerde çevirmenlik, Londra'da BBC'nin Türkçe bölümünde spikerlik yaptı.

Sevgi duvarını aşıp gelen sözcüklerin şairi hiciv ve dil ustasıdır. Sözcüklerle dans edip, geniş kültürle yayılıp, halk ağzıyla anlatır anlatacağını...

Çevirisini yaptığı şairler arasında Shakespeare, Brecht ve Lorca da vardır. Öyle ki, Shakespeare'in ünlü sözü "to be or not to be"yi kendi öz Türkçesi'ne: "Bir ihtimal daha var, o da ölmek mi dersin!" şeklinde çevirdi.

Kuşkusuz bu onun soyluksuz kurduğu en anlamlı cümlelerdendir.

Can, edebiyatta başlangıcı şiirle yaptı. 1945'te şiirlerini artık dergilerde yayınlamaya başlamıştı. 1945 -1965 arasında "Yenilikler, Beraber, Seçilmiş Hikâyeler, Dost, Sosyal Adalet, Şiir Sanatı, Dönem, Ant, İmce, Papirüs" dergilerinde yazdı.

Ayrıca "Yeni Dergi, Sanat Emeği, Yeni Düşün, Birikim"de yazdığı şiir, yazı ve çevirileri ile tanındı.

1950'de bu dergilerde o zamana kadar yayınladığı seçme şiirlerini topladı ve "Yazma" adını verdiği ilk şiir kitabında topladı.

İlk şiirlerinde daha çok uyaklı "coşku" dikkat çekiyordu. Duygusal bağlamda ise her şiirinden adeta "çağlayarak" yükseliyordu. Her zaman geleceğe güvenle bakan, umut dolu bir Can okunuyordu şiirlerinden.

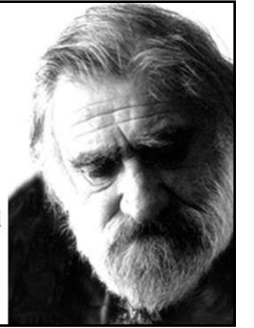
Ancak ilk kitabından sonra bu ona yetmedi. Yeni arayışlara doğru yol almak niyetine düşmüştü. Şiirlerinde sevdiği ve sevginin kendisi vardır. Şiir okurken dokunulmamış yerlere dokunur sesi ve sözleriyle

Toplumcu şiirlerini eğmeden bükmeden halk ağzıyla yazan şair 1954 yılında 43 yıl sürecek aşkını bulduğunu söylüyordu. Kızı Su ve oğlu Hasan'a da şiirler yazan Yücel'in hep bir davası ve hedefi olduğu bilini-

nir!

O'nu 12 Ağustos 1999 tarihinde kaybettik. Toprağa verileceği gün toprak sarsıldı, 17 Ağustos büyük depremi yaşandı. Çok sevdiği güne bakan çiçekleri içinde, çok sevdiği Datça'ya gömüldü.

Baktım gökte bir kırmızı bir uçak
Bol çelik bol yıldız bol insan
Bir gece Sevgi Duvarını aştık
Düştüğüm yer öyle açık
öyle seçik ki
Başucumda bi sen varsın
bi de evren
Saymıyorum ölüp ölüp dirilttiklerimi
Yalnızlığım benim çoğul türkülerim
Ne kadar yalansız yaşarsak
o kadar iyi.

BİR KUPLE AŞK

Can Yücel ve Güler Yücel çok az insana nasip olanından güzel bir aşk yaşadı!

Böyle olunca da sevdiğinin ölümünü kabullenmek, onu bir daha göremeyeceğini bilmek bir hayli güçtü. Güler Yücel de sevdiği adamın ardından işte bunları yazdı:

"Yine Ağustos geldi, yine incir sığağı, toprak güneş kokuyor.

Yine bademler çatladı, yine cırcır böcekleri caz yapıyor; yediveren limon salkım salkım.

Taşçı Mehmet yerli tohumdan on dönüm karpuz ekmiş yine... Hani vasiyet etmiştin ya ona "Yerli tohum bankası kurun" diye; sözünü unutmamış. Muhtar yine seni anlatıp duruyor...

Yaşadığımız yeri görmek için insanlar akın akın evimize geliyor. Hasan geldi, Güzel ve Su geldiler, bir sen yoksun..."

İşte Dünya'nın ilk kağıt parası!

Üzerinde ise şunlar yazıyor:
"Kazanabildiğin kadar kazan ama tasarruf ederek harca."
 İşte atasözü diye buna denir.

Ahlatçı Gram Altın'dan ilginç bilgiler.

www.ahlatcimetal.com.tr

www.ahlgramaltin.com

